

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΟΣΤ'

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1998

ΑΡΙΘ. 5

“Άγιον” Όρος και πολιτισμός*

14. “Άγιον” Όρος και κοινωνικές αξίες

Ἡ ἀπομάκρυνσις τῶν μοναχῶν τῆς Ἀθωνικῆς Πολιτείας ἐκ τῆς κοσμικῆς ζωῆς δὲν σημαίνει ὅτι οἱ οἰκιστὲς τοῦ Ἁγίου Ὄρους περιφρονοῦν τὶς κοινωνικὲς ἀξίες καὶ ζοῦν κατὰ τρόπον ἐγωϊστικὸ καὶ ἀντιανθρωπιστικόν. Ἀντιθέτως ἡ ψυχὴ τους εἶναι γεμάτη ἀπὸ ζωηρὰ κοινωνικὰ ἐνδιαφέροντα. Δὲν πρόκειται μόνον γιὰ τὴν ἀ-

κατὰ τὸν ἰδανικώτερον τρόπον οἱ κοινωνικὲς ἀξίες.

Ἐξ ἄλλου θὰ ἔπρεπε νὰ γραφοῦν ὀγκώδη εἰδικὰ βιβλία, γιὰ νὰ παρουσιασθοῦν κατὰ συστηματικὸν τρόπον οἱ ἐκδηλώσεις τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν Ἀγιορειτῶν Πατέρων, ὅπως καὶ ὅλων τῶν ἄλλων Μοναχῶν, πρὸς χάριν τῶν συνανθρώπων τους, οἱ ὅποιοι ζοῦν μέσα στὸν κόσμον. Εἶναι γνωστὴ λ.χ. ἡ ἀγάπη, μὲ τὴν ὁποία οἱ μοναχοὶ συζητοῦν μὲ τοὺς προσκυνητὲς, ἀσκοῦν συμβουλευτικὸ ἔργο καὶ τὸ ἱερὸ διακόνημα τῆς φιλοξενίας, ἡ ὁποία προσφέρεται σὲ ὁμοδόξους καὶ ἑτεροδόξους. Εἶναι γνωστοὶ ἐπίσης οἱ ἀγῶνες τῶν Ἀγιορειτῶν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῶν ὀρθοδόξων παραδόσεων καὶ διαφορῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ ἱεραποστολικῶν προσπαθειῶν καὶ ἐξορμήσεις μερικῶν διακεκριμένων – παρεπιδήμων γιὰ μεγαλύτερο ἢ μικρότερο χρονικὸ διάστημα ἢ μονίμων – οἰκιστῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Προχείρως καὶ χωρὶς συστηματικὴ κατὰ τάξιν ἔρχονται στὴ μνήμη μας ἀφυπνιστικὰ κηρύγματα Ἀγιορειτῶν σὲ πόλεις καὶ χωριά· διαλέξεις καὶ συνδιαλέξεις τους (λ.χ. τοῦ διακεκριμένου καὶ σεβαστοῦ συγγραφέως πατρὸς Θεοκλήτου τοῦ Διονυσιάτου κατὰ τὶς τελευταῖες δεκαετίες σὲ ὅλη τὴν Ἑλλάδα καὶ πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν στὸν Πειραιᾶ καὶ στὴν Ναύπακτο)· ἔδρουσις τυπογραφείων στὸ Ἅγιον Ὄρος καὶ ἔκδοσις πλήθους διαφωτιστικῶν βιβλίων, ὡς καὶ διαφόρων ἐπετηρίδων, περιοδικῶν καὶ φυλλαδίων, τὰ ὁποία ἐκδόθησαν ἢ ἐκδίδονται ὑπὸ Ἀθωνιτῶν Μοναχῶν ἢ Μοναστηρίων (λ.χ. «Ὁ Ἄθως», «Τὸ Ἀγιορειτικὸν Ἡμερολόγιον», «Ἀγιορειτικὴ Βιβλιοθήκη», «Ἀγιορειτικὴ Μαρτυρία», «Ὁ ὅσιος Γρηγόριος»). Στὶς σελίδες τοῦ ἐξαιρετοῦ καταποπιστικοῦ περιοδικοῦ «Πρωτότον» καταχωρεῖται ἀφθονο σχετικὸ πληροφοριακὸ ὑλικό, ἀναφερόμενο στὸ Ἅγιον Ὄρος.

Τοῦ κ. **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**
Ὅμοτ. Καθ/τοῦ τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν
Τακτικοῦ Μέλους τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἀκαδημίας
τῶν Ἐπιστημῶν καὶ τῶν Τεχνῶν

διάκοπη ἐπικοινωνία καὶ ὑπαρξιακὴ προσωπικὴ κοινωνία τοῦ ἐγώ τους μὲ τὸ Σὺ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὴν ἀδιάλειπτη προσευχὴ τους, κατὰ τὴ μέθεξι τῶν ἀκτίστων ἐνεργειῶν τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὴν προσέλευσί τους στὴν Θεία Κοινωνία. Ἐπὶ πλέον ἡ ζωὴ τοῦ γνησίου μοναχοῦ εἶναι συνεχῆς ἀπόδειξις καὶ ὑπόμνησις ὅτι ἡ «*βασιλις τῶν ἀρετῶν*» εἶναι ἡ ἀγάπη καὶ ὅτι πρέπει νὰ «*κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων*» (Α' Ἰωάν. γ' 16· Ἐβρ. ι' 24). «*Ὁ μὴ ἀγαπῶν οὐκ ἔγνω τὸν Θεόν, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστίν... Εἰ οὕτως ὁ Θεὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς ὀφείλομεν ἀλλήλους ἀγαπᾶν*» (Α' Ἰωάν. δ' 8). Ἡ ἀρετὴ αὐτὴ εἶναι ὁ ἀπαραίτητος συνεκτικὸς ἰσθὸς ὅποιασδήποτε μοναστικῆς καὶ ἰδίως κοινοβιακῆς ἀδελφότητος, μέσα στὴν ὁποία ὑπάρχουν καθημερινῶς ἀναρίθμητες δυνατότητες καὶ εὐκαιρίες γιὰ νὰ ἀσκήται καὶ ἀκτινοβολῆται ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη καὶ γιὰ νὰ βιώνονται καὶ πραγματώνονται

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 101 τοῦ ὑπ' ἀρ. 4 τεύχους.

Χαρακτηριστικές έπειτα είναι ή τέλεισιν του Μυστηρίου τής Μετανοίας και Έξομολογήσεως είτε στο Άγιον Όρος, είτε εκτός αυτού, από διακεκριμένους Άγιορείτες Έρομονάχους Πνευματικούς και ή εκ των μονίμων ή παρεπιδήμων οικιστών τής Άθωνικής Πολιτείας ανάδειξις επιφανών προσωπικοτήτων, που συνετέλεσαν στην άνακαινισι ή άναζωογόνησι του πνευματικού βίου διαφόρων περιοχών τής Όρθοδόξου Ελλάδος (λ.χ. οί Κοσμάς ό Αιτωλός¹¹², Παχώμιος Ρουσάνος¹¹³, Άγάπιος Λάνδος¹¹⁴, Έροθθεος Έβρηίτης¹¹⁵, Καισάριος Δαπόντες¹¹⁶, Νεόφυτος Καυσοκαλυβίτης¹¹⁷, Άθανάσιος Πάριος¹¹⁸, Μακάριος Κορίνθου¹¹⁹, Νικόδημος ό Νάξιος ό Άγιορείτης¹²⁰, Θεοδώρητος Έωαννίτης¹²¹, μερικοί από τους όποιους, ως γνωστόν έχουν άνακηρυχθή Άγιοι).

Άς φέρωμε έπειτα στη μνήμη μας τις προσωπικότητες πολλών φωτιστών και άναμορφωπτών των διαφόρων Όρθοδόξων χωρών, οί όποιοι ξεκίνησαν και έμπνεύσθηκαν από το Άγιον Όρος. Έστωσαν ως παραδείγματα ό Άγιος Σάββας (στη Σεργία)¹²², ό Παΐσιος Χελανδαρηνός και άλλοι Άθωνίτες, που έμψύχωσαν τα μοναστήρια στο Μπάτοσκοβο και στη Ρίλα (στη Βουλ-

γαρία)¹²³, ό όσιος Νήφων ό Μολδαβός και ό Μελέτιος Ζωγραφήνός ή Ζωγραφίτης (στη Ρουμανία)¹²⁴, ό όμολογητής Μάξιμος ό Γραικός¹²⁵ και Διονύσιος Έβρηίτης¹²⁶ (στη Ρωσία) και ό Παΐσιος Βελιτοκόφσκυ (στην Μολδαβία και στην Ρωσία)¹²⁷.

Η σημερινή «Άθωνιάς Σχολή» φέρει στη μνήμη μας την παλαιότερη «Άθωνιάδα Άκαδημία», που άπεκάλυπτε την εύρύτητα των πνευματικών όριζόντων και του κοινωνικού ένδιαφέροντος τής Άθωνικής Πολιτείας. Συμφώνως προς το σχετικό σιγίλλιο τής Έ. Συνόδου του Οίκουμηνικού Πατριαρχείου (στα χρόνια του Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Κυρίλλου του Έ', δηλαδή στα μέσα του 18ου αιώνας), ή Άκαδημία αυτή έπρεπε να είναι «φροντιστήριον ελληνικών μαθημάτων, παιδείας τε και διδασκαλίας παντοδαπής έν τε λογικαίς, φιλοσοφικαίς και θεολογικαίς έπιστήμαις»¹²⁸. Ό επιφανής Ευγένιος Βούλγαρις, — που δίδαξε σ' αυτήν γραμματικήν, λογικήν, φιλοσοφίαν, μαθηματικές έπιστήμες, ήθικην φιλοσοφίαν και θεολογίαν—, ώνόμασε την άνωτάτην αυτήν σχολήν «Οίκουμηνικήν Άκαδημίαν» και έτσι έδωκε σ' αυτήν «κάτι που έθύμιζε τον Πλάτωνα τόσο με αυτό το όνομα όσο και με την έπιγραφή που έχάραξε επάνω από τον πυλώνα». Η έπιγραφή έγραφε: «Γεωμετρήσων εισίτω, ου κωλύσω τω μη θέλοντι συζητήσω τας πύλας»¹²⁹.

Ό γράφων δέν θα θεωρούσε ουτοπίαν το να εκφράση την εύχή να δημιουργηθούν στο μέλλον οί κατάλληλες πνευματικές και οικονομικές συνθήκες και δυνατότητες (μήπως και με την ένίσχυσι τής Ευρωπαϊκής Ένώσεως), για να άναπαλαιωθή σε στόχους, να άναβαθμισθή ή —συρρικνωμένη και ύποτονική σήμερα— Ά-

112. Φάνη Μιχαλοπούλου, Κοσμάς ό Αιτωλός, Άθήναι, 1940.

113. Έωάννου Καρμίρη, Ό Παχώμιος Ρουσάνος και τα άνέκδοτα έργα του, Άθήναι, 1935. Ευαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Η συμβολή του Παχωμίου Ρουσάνου στην άναγέννησι τής Νεοελληνικής Παιδείας, Άθήναι, 1983.

114. Παν. Κ. Χρήστου, Το Άγιον Όρος: Άθωνική Πολιτεία - Έστορία - Τέχνη - Ζωή, σ. 239-240.

115. Αυτόθι, σ. 240. Ά. Γριτσοπούλου, Έροθθεος Έβρηίτης, Έπιστημονική Έπετηρίς Βυζαντινών Σπουδών, τόμ. 32, Άθήναι, 1963, σσ. 94-112.

116. Π. Πασχάλη, Καισάριος Δαπόντες: περ. «Θεολογία», έτος 13, Άθήναι, 1935, σσ. 224-250.

117. Παν. Κ. Χρήστου, ένθ' άνωτ., σ. 249.

118. Αυτόθι. — Κ. Διοβουνιάτου, Άνέκδοτα έργα Άθανασίου Παρίου, Άθήναι, 1938. Δ. Οίκονομίδου, Άθανάσιος ό Πάριος, Έπετηρίς Κυκλαδικών Σπουδών, Άθήναι, 1961. Νικολάου Άρκά, Άθανάσιος ό Πάριος: Ηθική και Όρησκευτική Έγκυκλοπαιδεία (Θ.Η.Ε.), τόμ. 1, Άθήναι, 1962, σσ. 562-573.

119. Β. Σκουτέρη, Μακάριος Νοταράς, Μητροπολίτης Κορίνθου, και το άναμορφωτικόν έργον του, Άθήναι, 1957.

120. Ευθύμιου Μοναχού, Βίος και Πολιτεία Νικόδημου, περ. «Γρηγόριος Παλαμάς», τόμ. 4, Θεσσαλονίκη 1920, σσ. 636-641 και τόμ. 5 (1921), σσ. 210-218. Θεοκλήτου Διονυσιάτου, Άγιος Νικόδημος ό Άγιορείτης, Άθήναι, 1959.

121. Παν. Κ. Χρήστου, ένθ' άνωτ., σ. 252.

122. Άθ. Ά. Άγγελπούλου, Σάββας Α' ό Νεμάνια, Άρχιεπίσκοπος των Σέρβων, Θ.Η.Ε. 10 (1961) σσ. 1096-1100.

123. Παν. Κ. Χρήστου, ένθ' άνωτ., σσ. 254-255.

124. Αυτόθι, σσ. 255-257. Γ. Τσιοράν, Σχέσεις των ρουμανικών χωρών μετά του Άθω, Άθήναι, 1938.

125. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ, Μάξιμος ό Γραικός, Άθήναι, 1950. Β. Schultze, Maksim Greek als Theologe, Roma 1963. Κώστα Σαρδελλή, Μάξιμος ό Γραικός, έκδοσις Βιβλιοπωλείου τής «Έστίας».

126. Χ. Πατρινέλλη, Διονύσιος Έβρηίτης: Έπετηρίς Έταιρείας Βυζαντινών Σπουδών, τόμ. 32, έτος 1963, σσ. 304-317.

127. Άντωνίου Ά. Ταχιάου, Ό Παΐσιος Βελιτοκόφσκυ και ή άσκητικοφιλογική σχολή του, Θεσσαλονίκη 1964.

128. Ναθαναήλ Μιλητουπόλεως, Η Άθωνιάς Σχολή, Θ.Η.Ε., έτος 1962, σσ. 933-935.

129. Παν. Κ. Χρήστου, ένθ' άνωτ., σ. 242.

θωνιάς Σχολή και να γίνη Παγχριστιανική ή προτιμότερον Πανορθόδοξη Ἀκαδημία, στην οποία, ἐκτὸς τῶν μαθημάτων, τὰ ὅποια ἐδίδασκεν ὁ Εὐγένιος Βούλγαρις, θὰ διδάσκονταν λ.χ. Αἰσθητικὴ τῆς καθ' ὅλου Ἐκκλησιαστικῆς Τέχνης, Μουσικολογία, Θεωρία τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιτεκτονικῆς καὶ Ζωγραφικῆς, Ἐπιγραφικῆ, εἰδικὰ κεφάλαια τῆς Πατρολογίας, Μυστικῆ Θεολογία κ.τ.τ. Γιὰ ὅλους αὐτοὺς τοὺς κλάδους τὸ Ἅγιον Ὄρος θὰ ἦταν ιδεώδης βιότοπος, διότι διαθέτει ἄφθονο πηγαῖο καὶ ἐποπτικὸ ὕλικὸ καὶ κατάλληλη βιόσφαιρα, μέσα στην ὅποια εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτυγχάνεται ἡ ἄμεσος προσωπικὴ βιωματικὴ «μέθεξις» στὶς σχετικὲς γνώσεις καὶ στοὺς ἐξ αὐτῶν δεοντολογικοὺς κανόνες καὶ προσανατολισμούς. Οἱ ἐκ πρώτης ὄψεως οὐτοπικὲς ὑποβολὲς συχνὰ ἔχουν ἐνεργοποιήσει ρεαλιστικοὺς μηχανισμοὺς ἐπισημάνσεως συγκεκριμένων στόχων καὶ συστοίχων ἐνεργειῶν. Εἶναι περιττὸν νὰ σημειώσωμεν, ὅτι στὰ περισσότερα παραδείγματα, τὰ ὅποια ἀναφέραμε πρὸ πάνω, ἡ κατάφασις τῶν κοινωνικῶν ἀξιῶν εἶναι συγχρόνως καὶ καταξίωσις τῶν γνωστικῶν ἀξιῶν, γιὰ τὶς ὁποῖες μιλήσαμε καὶ προηγουμένως.

Κατόπιν ἐπιβάλλεται νὰ μνημονεύσωμεν ἰδιαιτέρως τὸ κατὰ καιρὸς — καὶ σὲ μερικὲς περιπτώσεις τεράστιο — κοινωνικὸ ἔργο μερικῶν μετοχίων Ἱερῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ διακρίνονται καὶ τὰ ἀπὸ τὸν δέκατον αἰῶνα ἰδρυθέντα γυναικεῖα ἀγιορειτικὰ μετόχια, τὰ ὅποια — ἐπίσης, ὅπως καὶ «τὰ αυτοκρατορικά, πατριαρχικά, ἡγεμονικά ἢ ἀνεξάρτητα γυναικεῖα μοναστήρια»¹³⁰ — πύκνωσαν τὶς τάξεις τῆς γυναικεῖας «ἰσαγγέλου χορείας»¹³¹. Στὰ γυναικεῖα μοναστικὰ μετόχια εἶναι ἔκδηλος ἡ συνέχισις τῆς «παραδόσεως τῶν μεγάλων ἀσκητῶν, ἵνα ἰδρύνουν σὺν ταῖς ἀνδράσις μοναῖς καὶ τὰς γυναικεῖας ἀντιστοιχῶς, διηκούσης καθ' ὅλην τὴν πορείαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ παράδοσις αὕτη μαρτυρεῖται καὶ ἐκ τῶν βίων τῶν ὁσίων Πατέρων Παχωμίου, Βασιλείου, Ἱερωνύμου, Αὐξεντίου τοῦ ἐν τῷ Βουνῶ, Βενεδίκτου ἐκ Νουρσίας, Συμεὼν Στυλίου, Θεοδώρου Συκεῶτου, Στεφάνου τοῦ Ὁμολογητοῦ, Θεοδώρου Στουδίτου, Εὐθυμίου τοῦ Νέου ἐν Περιστε-

ρᾶ καὶ πλείστον ἄλλων»¹³². Ἀνεκάθεν τὰ μετόχια αὐτὰ, ὅπως καὶ ὅλα τὰ ἀνδρικὰ καὶ γυναικεῖα μοναστήρια, «ἐπεμελοῦντο καὶ τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων» καὶ ἀνέπτυσσαν ποικιλόμορφον «φιλανθρωπικὴν μέριμναν»¹³³.

Στὶς ἡμέρες μας ἰδιαιτέρως λαμπρὸ εἶναι τὸ Ἱερὸ Πατριαρχικὸ καὶ Σταυροπηγιακὸ γυναικεῖο Κοινόβιο τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου στὴν Ὁρμύλια τῆς Χαλκιδικῆς, ποὺ ἰδρύθηκε ὡς μετόχι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σίμωνος Πέτρας, στὴν ὅποια μεταβιβάσθηκε ὡς παλαιὸ βατοπεδινὸ μετόχι. Ἡ γυναικεῖα αὕτη κοινοβιακὴ ἀδελφότης, — ὑπὸ τὶς εὐλογίες τοῦ Σεπτοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Γεροντικῆς Συνάξεως τῆς Ἱ. Μονῆς Σίμωνος Πέτρας καὶ μὲ τὴ φωτισμένη χαρισματικὴ καθοδήγησι τόσο τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου π. Αἰμιλιανοῦ, διακεκριμένου Καθηγουμένου τῆς Ἱερᾶς αὐτῆς Μονῆς καὶ Γέροντος τοῦ Ἱ. Κοινοβίου τῆς Ὁρμυλίας, ὅσον καὶ τῆς φωτισμένης Γεροντίσεως αὐτοῦ Ὁσιολογικῆς Ἱουμένης Νικοδήμης —, ἐξελίχθηκε σὲ θαυμάσιο γυναικεῖο μοναστικὸ κέντρο, ποὺ ἀκτινοβολεῖ καὶ ἔχει γίνει γνωστὸ καὶ ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Ἑλλάδος. Στὸ κέντρο αὐτὸ ὑπερεκατὸν μοναχὲς, συμφώνως πρὸς τὸ Τυπικὸν τοῦ Κοινοβίου αὐτῶν, «τὴν τῶν ἀγγέλων ζωὴν ὡς ἀληθῶς ἐζηλώκασι»¹³⁴, «βιοῦν ἐν τῇ λατρείᾳ ἀποκαλυπτικῶς τὴν Ἐκκλησίαν»¹³⁵, ἐπιδίδονται στὴν ἰ. ψαλμωδία, ἡ ὅποια εἶναι «ἀπομίμησις τῆς ἀγγελικῆς γλώσσης»¹³⁶, στὴν ἱερὰ μελέτη καὶ ἀδιάλειπτον προσευχὴ καὶ στὴν ἐργασία, ἡ ὅποια συναρτᾶται πρὸς τὰ διακονήματα αὐτῶν, καὶ ἔτσι ἀξιοποιοῦν τὶς — συχνὰ πανεπιστημιακὲς — ποικίλες γνώσεις τους καὶ τὰ θεοδώρητα τάλαντά τους εἰς μίαν «κοινωνίαν ἐν ἀγάπῃ καὶ διακονίᾳ», ἡ ὅποια πραγματώνει κατ' ἄριστον τρόπον τὰ δεοντολογικὰ αἰτήματα τῶν κοινωνικῶν ἀξιῶν. «Εἶναι οὐχὶ συνοίκησις ψυχρῶν ἀτόμων, ἀλλ' ἐγγισμα ψυχῶν, συμπόρευσις προσώπων ἐν

132. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 72.

133. Αὐτόθι, σ. 76.

134. Ὑποτύπωσις τοῦ ὁσίου Χριστοδοῦλου 15: Fr. Miklosich - J. Müller, Acta et diplomata graeca medii aevi sacra et profana, τόμ. VI, Vindobonae 1890 (φωτογραφ. ἀνωτ. - ἐκδ. X. Σπανοῦ, χωρὶς χρονολογία). — Μ. Βασιλείου, Ἀσκητικαὶ διατάξεις, Migne E. Π. 31, 1384. Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ, Καθηγουμένου Ἱ. Μονῆς Σίμωνος Πέτρας, Κατηχήσεις καὶ Λόγοι Ι: Σφραγὶς γνησία, Ἐκδόσεις Ὁρμύλια, 1995, σσ. 183-220.

135. Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ, Ἰσαγγέλος χορεία, ἐνθ' ἄνωτ., σ. 96.

136. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 112.

130. Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ, Ἰσαγγέλος χορεία, στὴ θαυμασία καλλιτεχνικὴ ἔκδοσι τῆς Interamerican μὲ τίτλο: Ὁρμύλια - Ἱερὰ Κοινότης Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, Ἀθήνα, 1992, σ. 72.

131. Αὐτόθι, σ. 69.

στοργή συνηνωμένων εἰς ἓν σῶμα..., ἐν πνεύματι κατανοήσεως καὶ ἐλευθερίας... Ἐκάστης (μοναχῆς) ἡ καρδιά εἶναι ἀνοιχτή, πλήρης ἀπλότητος, εἰλικρινείας καὶ στοργῆς, χωροῦσα πάσαν ἑτέραν μὲ ἀγάπην βαθείαν καὶ δυνατήν»¹³⁷. Γι' αὐτὸ αἱ ἀδελφαὶ «ἀπὸ πρωΐας ἕως νυκτός, μόναι ἢ μετ' ἀδελφῶν, ὑγιεῖς ἢ ἀσθενεῖς, εἰς τὸν ἄβατον τόπον ἢ εἰς τὸ ἀρχονταρῖκιον, πάντοτε μεταγίζουσι εἰς τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ εὐγένειαν, χαράν, ἀγαλλίασιν, παραμυθίαν, εὐχαριστίαν, ἱκανοποίησιν...»¹³⁸. Πάντοτε μὲ εὐφρόσυνη καρδιὰ προσφέρουσι τοὺς Ἕλληνας καὶ ξένους προσκυνητὰς καὶ ἐπισκέπτες θησαυροὺς χριστιανικῆς ἀγάπης, ἢ ὅποια ἐμψυχώνει ἐπίσης ὅλα τὰ θαυμάσια διακονήματά τους, ἀνάμεσα στὰ ὅποια ξεχωρίζουσι καὶ προκαλοῦν τὸν θαυμασμό ἢ ἱερά μελέτη καὶ θεωρία ἢ θεολογικὴ ἐπιστημονικὴ ἐνασχόλησις, ἰδίως γιὰ τὴ διερεύνησι τῆς ἱστορίας τοῦ βίου καὶ τῆς προσφορᾶς ἀγίων, καὶ δὴ μοναχῶν τὸ ἐκλεκτὸ ἐκδοτικὸ ἔργο, ποὺ προβάλλει βιβλία θαυμάσια σὲ περιεχόμενο καὶ εἰς ὥραϊαν καλλιτεχνικὴν μορφήν¹³⁹ ἢ —ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὴν ὀρθόδοξη αἰσθητικὴ παράδοσι— δημιουργία ἐξαιρετικῶν ἔργων ἐκκλησιαστικῆς ζωγραφικῆς ἢ κεντητικῆς¹⁴⁰ καὶ πολλὰς ἄλλες πρότυπες καὶ διδακτικὰς γιὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς ἀσχολίες, ἀναφερόμενες στὴν γεωργικὴν οἰκονομικὴν ζωὴν καὶ στὸν οἰκονομικὸ τεχνικὸν τομέα.

Ἰδιαιτέρως πρέπει νὰ μνημονευθοῦν πρωτοποριακὰ καὶ ρηξικέλευθα διακονήματα κοινωνικῆς προσφορᾶς, ὅπως ἐκπαιδευτικὸ καὶ συμβουλευτικὸ ἔργο στὰ παιδιά καὶ στὸν γυναικεῖο πληθυσμὸ τῆς περιοχῆς, ποὺ συνδέεται καὶ μὲ τὸ ὅτι, ὅπως ἔχει γραφῆ, «τὸ 1982, ὕστερα ἀπὸ μίαν μεγάλην δωρεὰ τῆς οἰκογένειας Χατζηπατέρα, κτίσθηκε σὲ ἀπόστασι 1000 μ. ἀπὸ τὸ μοναστήρι, πρὸς τὸ χωριὸ Βατοπέδι, ἓνα κέντρο πνευματικῆς καὶ κοινωνικῆς συμπαράστασης. Ἐκεῖ ὑπάρχει μικροβιολογικὸ ἐργαστήριον, γίνονται ὀρθοδοντικὰς ἐργασίαι σὲ παιδιά, καὶ παρέχει τις ὑπηρεσίαι τοῦ νευρολόγος-ψυχιάτρος. Στὰ πλαίσια τοῦ κοινωνικοῦ τῆς ἔργου, ἡ Μονὴ ἔχει ἀναλάβει εὐρύτατην προσπάθειαν στὸ

χώρῳ τῆς προληπτικῆς ἰατρικῆς γιὰ τὸν πληθυσμὸ τῆς περιοχῆς. Στὴν προσπάθειαν αὐτὴ ἐντάσσονται προγράμματα ἐγκαιρῆς διάγνωσις καρδίου (μαστοῦ, μήτρας, παχέος ἐντέρου), προγράμματα ἐνημέρωσις τοῦ πληθυσμοῦ σὲ θέματα μείζονος σημασίας ἀπὸ πλευρᾶς προληπτικῆς ἰατρικῆς, ὅπως τὸ κάπνισμα, ἢ διατροφή, τὰ φυτοφάρμακα, τὰ ναρκωτικὰ καὶ τὸ AIDS, καθὼς καὶ προγράμματα ποὺ ἀφοροῦν τὴν πρόληψιν στὴν παιδικὴ ἡλικία (καρδιοπάθειαι, μεσογειακὴ ἀναιμία, προβλήματα ἀνάπτυξης). Στὴ βόρεια πλευρὰ τοῦ συγκροτήματος αὐτοῦ ὑπάρχει μεγάλη αἴθουσα συνεδρίων, καὶ στὴ δυτικὴ πλευρὰ κατασκευάσθηκε διώροφος ξενώνας. Τὸ 1987 θεμελιώθηκε στὸ κέντρο τῆς αὐλῆς ναὸς γιὰ τοὺς ἐπισκέπτες τοῦ Κέντρου, ἀφιερωμένος στὴν Παναγίαν τὴν Φιλανθρωπίνην»¹⁴¹.

Ἡ «αἴθουσα συνεδρίων» στὸ Πνευματικὸ Κέντρο ἔχει γίνῃ παγκοσμίως γνωστὴ ἀπὸ τὰ —διορθοδόξου, παγκριστιανικῆς, πανευρωπαϊκῆς ἐμβελείας καὶ ἀκτινοβολίας— συνέδρια, ποὺ ἔχουσι ὀργανωθῆ στὴν Ὁρμύλια μέσα στὰ πλαίσια τῆς στοργικῆς φιλοξενίας, τὴν ὅποια παρέχει τοὺς συνέδρους τὸ Ἱερὸ Κοινόβιον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου¹⁴².

Καὶ πάλιν ὁ γράφων δὲν θὰ θεωροῦσε οὐτοπιστικὸ νὰ ὀραματισθῆ καὶ νὰ εὐχηθῆ τὴν ὑπὸ τὶς εὐλογίας τοῦ Σεπτοῦ Οἴκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀναβίωσι ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ Κοινοβίου στὸ ἐγγὺς μέλλον τοῦ θεσμοῦ τῶν διακονισσῶν, οἱ ὅποιες ἀποτελοῦσαν τὸ ἐπίλεκτο δυναμικὸ καὶ τὸ καύχημα πολλῶν βυζαντινῶν γυναικεῖων μοναστικῶν κέντρων.

(Συνεχίζεται)

141. Μηνὴ Τρεμπέλα - Ἑλένης Τρεμπέλα, *Τὸ οἰκοδομικὸ χρονικόν*: τόμος Ὁρμύλια, σσ. 188.

142. Πρβλ. περ. «*Ἐκκλησία*», ἔτος 1994, σσ. 696-697.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ, ἔκδοσις Η' μὲ νέα στοιχειοθεσία, σχῆμα 12X17 ἑκατ., χρυσόδετο, σσ. 56.

Εὐχρηστο τοὺς ἱερεῖς καὶ ἱεροψάλτες τευχίδιο, μὲ δίχρωμη ἐκτύπωση καὶ εὐανάγνωστα γράμματα, περιέχει τὶς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀρραβῶνος καὶ τοῦ Γάμου, τὴν Εὐχὴ «ἐπὶ λύσιν στεφάνων τῆ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ», τὰ Κεφάλαια περὶ διγάμων, καὶ τὶς Ἀκολουθίας «εἰς Δίγαμον» καὶ «ἐπὶ ἐπανασυστάσει Γάμου διαζευχθέντων».

137. Αὐτόθι, σσ. 96-110.

138. Ἐνθ' ἄνωτ., σ. 111.

139. Πρβλ. ἤδη τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα, ὡς καὶ ἄλλα, στὰ ὅποια ὁ γράφων θὰ ἀναφερθῆ, ὅταν δοθῆ εὐκαιρία.

140. Σωτήρη Κίσα, *Καλλιτεχνικὴ χειροτεχνία*, στὸν μνημονευθέντα τόμο: τόμος Ὁρμύλια, σσ. 129-158.

ΜΝΗΜΗ ΦΩΤΙΟΥ ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ

**Ἐπίσημος ἑορτασμός
ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν**

Τὴν 8ην Φεβρουαρίου ἐ.ἔ. ἐωρτάσθη, ὡς κατ' ἔτος, ἡ μνήμη τοῦ Ἁγίου Φωτίου, Πατριάρχου Κων/πόλεως, ὑπὸ τῆς Ἱεράς Συνόδου καὶ τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν, ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης.

Ἐτελέσθη Ἀρχιερατικὴ Θ. Λειτουργία ἐν τῷ Καθολικῷ ναῷ τῆς Μονῆς, ἱερουργούντος τοῦ

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πατρῶν
κ. **ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ**

Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, θεοφ. Ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Δαμασκηνοῦ. Ἐψαλε δὲ ὁ Βυζαντινὸς χορὸς τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν εἰς ἄψογον Βυζαντινὸν μέλος καὶ ὕφος.

Παρέστησαν οἱ Συνοδικοὶ Μητροπολίται Πατρῶν κ. Νικόδημος, ἐκπροσωπῶν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ (ἀσθενούντα), Ὑδρας κ. Ἱερόθεος, Καρυστίας κ. Σεραφεῖμ, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Θεόφιλος, Μηθύμνης κ. Χρυσόστομος καὶ Ἐλευθεροπόλεως κ. Εὐδόκιμος.

Συμπαρέστησαν ἐπίσης, ἐκ τῶν μελῶν τῆς Ἱεραρχίας, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Μεσογαίας κ. Ἀγαθόνικος, Μεγάρων κ. Βαρθολομαῖος, Κερκύρας κ. Τιμόθεος, Θήρας κ. Παντελεήμων, καὶ Περιστερίου κ. Χρυσόστομος· ὡσαύτως δ' οἱ θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι Νεοχωρίου κ. Παῦλος καὶ Μαραθῶνος κ. Μελίτων, τοῦ προμνησθέντος θεοφ. ἐπισκόπου Διαυλείας κ. Δαμασκηνοῦ ἐχόντος τὴν ὀργανωτικὴν εὐθύνην τῆς ὅλης ἐκδηλώσεως.

Εἰς τὸν ἑορτασμὸν τοῦτον μετέχουσιν ἀπὸ ἐτῶν αἱ Θεολογικαὶ Σχολαὶ τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης.

Ἐπεσημάναμεν τὴν παρουσίαν τῶν ἔλλογιμωτάτων Καθηγητῶν κ.κ. Χρήστου Βούλγαρη - Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, Βασιλείου Φανουργάκη, ἀναπληρωτοῦ τοῦ Κοσμήτορος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, Στυλιανοῦ Παπαδοπούλου - προέδρου τοῦ Τμήματος Θεολογίας, κας Νικολίτσας Γεωργο-

πούλου - προέδρου τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας, κ.κ. Ἡλία Οἰκονόμου, Κωνσταντίνου Σκουτέρη, πρωτοπρ. Νικολάου Ἰωαννίδου (ἐπικούρου Καθηγητοῦ), κ.κ. Παναγιώτου Χριστινάκη, Ἀλεξάνδρου Σταυροπούλου καὶ Σπυρίδωνος Κοντογιάννη (ἀναπληρωτῶν Καθηγητῶν) καὶ κ. Ἀθανασίου Βουρλῆ (λέκτορος).

Τὴν ἑορτὴν ἐτίμησαν καὶ οἱ ὁμότιμοι Καθηγηταὶ κ.κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου καὶ Νικόλαος Μητσόπουλος. Ἐκ δὲ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης διεκρίναμεν τοὺς Καθηγητὰς κ.κ. Βασίλειον Φανουργάκη - ἐκπρόσωπον τοῦ Κοσμήτορος κ. Σωτηρίου Βαρναλίδη, Ἰωάννην Γαλάνην, Ἰωάννην Καραβιδόπουλον, Στέργιον Σάκκον, Χρήστον Κρικῶνην, Μιλτιάδην Κωνσταντίνου (ἀναπληρωτὴν Καθηγητὴν), καὶ τὸν ὀρισθέντα ὁμιλητὴν τῆς ἡμέρας Καθηγητὴν τῆς Χριστιανικῆς Παιδαγωγικῆς κ. Χρήστον Βασιλόπουλον.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας ἐγένετο δεξίωσις εἰς τὰς αἰθούσας τῆς Ἱ. Μονῆς, ὅπου προσεφέρθησαν καφές, ἀναψυκτικὰ καὶ γλυκίσματα εἰς τοὺς προσκεκλημένους.

✦

Περὶ τὴν 11ην ὥραν σύμπασα ἡ ἐόρτιος ὁμήγυρις συνήλθεν εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν τοῦ ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Πεντέλης Διορθοδόξου Κέντρου (Ἱεράρχαι, λοιποὶ κληρικοί, Καθηγηταὶ καὶ φοιτηταὶ τῆς Θεολογίας).

Ὁ προεξάρχων δὲ τῆς «συνάξεως» Συνοδικὸς Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Νικόλαος, ἐντεταλμένος ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἐκήρυξε τὴν ἑναρξιν τῆς ἡμερίδος ταύτης, εἰπὼν εἰσαγωγικῶς τὰ ἐπόμενα.

*Σεβασμιώτατοι Ἱεράρχαι,
Ἐλλογιμώτατοι Κύριοι Καθηγηταί,
Ἀγαπητοί μας φοιτηταὶ καὶ λοιποὶ προσκεκλημένοι,*

Εἶναι τὸ 86ον ἔτος τῆς πανηγυρικῆς προβολῆς τῆς μεγάλης μορφῆς καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου εἰς τὸν χώρον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν Θεολογικῶν ἡμῶν Σχολῶν. Ἀφ' ὅτου ἤρξατο ὁ τοιοῦτος ἑορτασμός, τὸ 1912, εἰς τὴν

Ριζάρειον Ἐκκλησιαστικὴν Σχολὴν — ἐπὶ Διευθύνσεως τοῦ ἀοιδίμου Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, τοῦ κατόπιν Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν — εἰς τὴν διαδρομὴν τοῦ χρόνου ὁ ἐορτασμός διηρῶν μετὰ τὴν συμμετοχὴν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ἐν συνεχείᾳ δὲ καὶ τῆς ἀδελφῆς Σχολῆς τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ.

Ὁ Πατριάρχης Φώτιος εὑρίσκεται εἰς τὸ κέντρον τῶν ρευμάτων καὶ τῶν ἐξελίξεων, πὺλὸν ὠδήγησαν εἰς τὸ Σχίσμα μεταξὺ τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας. Καὶ ἀνεδείχθη ὑπέροχος καὶ στυλὸς ἀκλόνητος τῆς Ὁρθοδόξιας.

Διεκρίθη, ἐξ ἄλλου, καὶ εἰς τὸν χῶρον τῶν Γραμμάτων, ὡς Οἰκουμενικὸς καὶ αὐτὸς Διδάσκαλος, ἰσοστάσις τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν καὶ τῶν Μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῶν διδασκῶν του καὶ τῶν συγγραφῶν του.

Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς δ' αὐτῆς προβάλλεται ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς Θεολογικὰς συνάξεις, ὡς ἡ παρούσα, μετὰ συνάντησιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡγεσίας καὶ τῆς ἀκαδημαϊκῆς Θεολογίας, ἀλλὰ καὶ τῶν φοιτητῶν καὶ τῶν σπουδαστῶν τῶν ἀντιστοιχῶν σχολῶν τῶν Ἱερῶν Γραμμάτων.

Οἱ θεολόγοι — φοιτηταὶ καὶ πτυχιῶχοι — ἀντιμετωπίζουν ὀξὺ πρόβλημα, ἀναμένοντες ἐπὶ ἔτη τὸν διορισμὸν τῶν εἰς τὴν Μέσσην Ἐκπαίδευσιν, ἵνα καὶ τὰς σπουδὰς τῶν ἀξιοποιήσουν, καὶ εὔρουν πόρον ζωῆς, καὶ προσφέρουν τὰς ὑπηρεσίας τῶν εἰς τὴν ἀγωγὴν τῆς νεότητος.

Ἡ συρρίκνωσις δὲ τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν εἰς τὰ Σχολεῖα ἔχει φθάσει εἰς τὸ κατώτατον ὄριον — τῆς μιᾶς ὥρας τὴν ἐβδομάδα εἰς ὠρισμένας τάξεις, καὶ τῆς τελείας ἀπουσίας τοῦ μαθήματος ἐκ τῆς τελευταίας τάξεως τῶν Λυκείων.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, ἀνησυχούσα διὰ τὸ ἀπαράδεκτον τοῦτο γεγονός καὶ πρωτοφανὲς εἰς τὴν ἑλληνορθόδοξον παράδοσιν τοῦ ἔθνους, ὥρισεν ὡς θέμα καὶ ἀντικείμενον τῆς παρουσίας Συνάξεως τὴν «Θρησκευτικὴν ἀγωγὴν τῶν νέων κατὰ τὸν Ἱερὸν Φώτιον» τὴν στήριξιν τῆς θέσεως τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ τὴν ἀνύψωσιν τῆς οὐσιαστικῆς προσφορᾶς του εἰς τὴν θρησκευτικὴν τῶν νέων».

Καὶ ἡ μὲν Ἐκκλησία ἡμῶν ἀνοίγει τὴν ἀγκάλην τῆς καὶ προσκαλεῖ τοὺς θεολόγους, μάλι-

στα τοὺς νέους, νὰ στελεχώσουν τὰς τάξεις τῆς νὰ προσεγγίσουν τὸ ἅγιον Θυσιαστήριον νὰ γίνουν «οἰκονόμοι μυστηρίων Θεοῦ», καὶ δὴ νὰ ἀναδειχθοῦν «καλοὶ οἰκονόμοι ποικίλης χάριτος Θεοῦ» καὶ νὰ εὔρουν οὕτω τὴν ἀρμόζουσαν θέσιν τῶν εἰς τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ δὲ ἀντίστοιχον θέμα τῆς θέσεως τῶν Θεολόγων εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν, καὶ τῆς δεύσης περιωπῆς καὶ οὐσιαστικῆς προσφορᾶς τοῦ μαθήματος τῶν θρησκευτικῶν εἰς τὴν ἀγωγὴν τῆς νεότητος, καλῶ τὸν ὀρισθέντα ὀμιλητὴν, ἔλλογιμώτατον Καθηγητὴν τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Χρήστον Βασιλόπουλον, νὰ παρέλθῃ εἰς τὸ βῆμα καὶ ἀναπτύξῃ ἐνώπιον τῆς λαμπρᾶς ταύτης ὀμιγύρεως.

✱

Ὁ ὀμιλητὴς διεξῆλθε τὸ θέμα μετὰ πάσης ἐπισημοσύνης. Ἐνδιέτριψεν ἰδιαιτέρως εἰς ἀπόψεις συναφεῖς πρὸς τὴν εἰδικότητά του ὡς Καθηγητοῦ τῆς Χριστιανικῆς Παιδαγωγικῆς. Ἔθεσε καὶ ἀπὸ φιλοσοφικῆς πλευρᾶς τὴν σχέσιν τῆς πίστεως πρὸς τὴν ἀγωγὴν, ἵνα ἐξάρῃ τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος. Καὶ ἐτόνισεν ἰδιαιτέρως τὰ ἐν τῇ πράξει ἐμφανιζόμενα προβλήματα εἰς τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν νέων, ὑποδείξας τὰς δεούσας λύσεις, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς διδασκῆς τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐν συναρτήσει πρὸς ἔμφυτον θρησκευτικὸν συναίσθημα, εἰς τὴν καλλιέργειαν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ὁποῦ καλεῖται νὰ συμβάλῃ — καὶ ὀφείλει καὶ δύναται νὰ ἐπιδράσῃ ἀποτελεσματικῶς — τὸ θρησκευτικὸν μάθημα.

Ἐπηκολούθησε μακρὰ συζήτησις ἐπὶ τοῦ θέματος, χρήσιμος καὶ ὠφέλιμος. Κατ' αὐτὴν ἔλαβον τὸν λόγον ἀλληλοδιαδόχως, ὑπὸ τὴν πίεσιν μὲν τῆς κλεψύδρας, ἀλλ' οὐχ ἥττον ἐπαρκῶς, δέκα περισπούδαστοὶ ὀμιληταί, εἰς ἀντιστοιχοῦς παρεμβάσεις αὐτῶν. Συγκεκριμένως:

— Ὁ Κοσμήτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Καθηγητὴς κ. Χρήστος Βούλγαρης ἐσχολίασε θετικῶς τὴν γενομένην εἰσηγήσιν τοῦ προλαλήσαντος ὀμιλητοῦ. Ἀπύθνηνε σχετικὰς παραινέσεις πρὸς τοὺς θεολόγους καθηγητάς. Καὶ εἰς δευτερολογίαν του διετύπωσε συγκεκριμένας προτάσεις ἀπὸ μέρους τῆς οἰκείας Θεολογικῆς Σχολῆς.

— Ὁμοίως ὁ Καθηγητὴς κ. Κων. Σκουτέρης, εἰς ἔκδηλον τόνον ἀγάπης καὶ ὑπευθυνότητος,

ἀπηύθυνε τὰς κρίσεις καὶ τὰς παραινέσεις του ἐπὶ τοῦ καιρίου θέματος τῆς ἀναζωπύρωσεως τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος.

— Ἀκολουθῶς, ἐκ τῶν Ἱεραρχῶν, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Τιμόθεος ἐχαιρέτησε τὴν ὁμήγουριν, συνεχάρη τὸν ὁμιλητὴν, καὶ ἀνωμολόγησε τὸν πόνον καὶ τὴν στοργὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰς ἀνησυχίας τῆς Ἱεραρχίας διὰ τὴν κατὰ Χριστὸν ἀγωγὴν τῶν μαθητῶν· προέβη δὲ καὶ εἰς ἀναγκαίαις ἐπισημάνσεις διὰ τὴν ἀξιοποίησιν τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος εἰς τὰ Σχολεῖα.

— Εἰς τὸν αὐτὸν τόνον καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Στυλ. Παπαδόπουλος, πρόεδρος τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Ἀθηνῶν, ὠμίλησεν ὑποδείξας ἐκ τῆς μακρᾶς πείρας του τὰ πρακτέα διὰ τὴν ἀνάδειξιν καὶ καρποφορίαν τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων.

— Ὁ δὲ Καθηγητὴς κ. Ἡλ. Οἰκονόμου ὑπέβαλε πρότασιν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως καταρτίσῃ ἀνάλογον πρόγραμμα συνεργασίας καὶ ἀξιοποιήσεως τῆς προσφορᾶς τῶν Θεολόγων εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν.

— Ἐξ ἄλλου ὁ ὁμότιμος Καθηγητὴς κ. Εὐάγγελος Θεοδώρου, γνωστὸς διὰ τὴν ἐνασχόλησιν — καὶ «κατάφασιν» του — εἰς τὴν φιλοσοφικὴν θεώρησιν τῶν ἀφορώντων εἰς τὴν θρησκείαν καὶ τὴν θείαν λατρείαν, ἐπέμεινεν εἰς τὴν συσχέτισιν καὶ συνάρτησιν τούτων, ἀναφερθεὶς εἰς ἀντίστοιχα σημεῖα τῆς ὁμιλίας τοῦ κυρίου ὁμιλητοῦ τῆς ἡμερίδος.

— Ὁ Καθηγητὴς κ. Παναγ. Χριστινάκης, μὲ τὴν ζωηρότητα καὶ τὸν ἐνθουσιασμὸν ποῦ τὸν διακρίνει, καὶ μὲ τὴν προσωπικὴν πείρᾶν του ὡς πολυτέκνου οἰκογενειάρχου, ἐχρωμάτισε δεόντως τὸν «εὐαγγελισμὸν» τῶν νέων βλαστῶν τοῦ Γένους κατὰ τὴν σχολικὴν περιόδον τῆς ζωῆς των.

— Ἡ Κα Νικολίτσα Γεωργοπούλου, Πρόεδρος τοῦ Τμήματος Κοινωνικῆς Θεολογίας, ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην, ὅπως ἡ Ἐκκλησία χρησιμοποίησιν καὶ τοὺς λαϊκοὺς θεολόγους εἰς τοὺς τομεῖς τοῦ ἔργου τῆς, εἰς τοὺς ὁποίους εἶναι δυνατόν νὰ ὑπηρετήσουν οἱ ἐκ τούτων μὴ προσερχόμενοι εἰς τὴν ἱερωσύνην. Καὶ δὴ καὶ γυναῖκες θεολόγοι — εἶπεν — εἶναι χρήσιμοι «εἰς ἔργον διακονίας».

— Ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης Καθηγητὴς κ. Μ. Κωνσταντίνου ἀνέγνωσε κείμενον τοῦ Τμήματος Θεολογίας τῆς οἰκείας Σχολῆς ἐμπεριέχον προ-

τάσεις ἐπὶ τοῦ ὑπὸ συζήτησιν θέματος λίαν ἐνδιαφερούσας.

— Ὁμοίως προτάσεις ἀνέγνωσε καὶ ὁ προορηθεὶς ἀναπληρωτὴς τοῦ Κοσμήτορος τῆς ἰδίας Σχολῆς περὶ ἀξιοποιήσεως τῶν θεολόγων καὶ τοῦ θρησκευτικοῦ μαθήματος εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν.

— Τέλος δὲ, ὁ Καθηγητὴς Χρῆστος Κρικώνης, τοῦ Τμήματος Ποιμαντικῆς τῆς αὐτῆς Θεολογικῆς Σχολῆς, ὑπέβαλε τὰς συναφεῖς προτάσεις τοῦ Τμήματος, ἐτόνισε δ' ὅτι «δὲν πρέπει νὰ ἀφεθῆ ἔκθετον τὸ μάθημα τῶν Θρησκευτικῶν εἰς τὰ Σχολεῖα» καὶ παρεκάλεσεν ὅπως «ἡ Ἱεραρχία ἀπαιτήσῃ δυναμικῶς» τὴν κατοχύρωσιν τούτου· καὶ δὴ ὑποδείξῃ τὴν ἐπανεισαγωγὴν του καὶ εἰς τὴν 3ην τάξιν τοῦ Λυκείου.

✱

Τὴν Σύναξιν «ἔκλεισεν» ὁ προεδρεύσας Μητροπολίτης Πατρῶν κ. Νικόδημος, εἰπὼν περὶ τοῦ τὰ ἐξῆς:

Ἐπὶ τῆς Σύνταξης
Υπάρχει σήμερον ἓνα ἀρνητικὸν σύνδρομον· ἓνας μηχανικὸς συντελεστὴς τῆς ἐπιλογῆς τῶν εἰσακτέων εἰς τὰς Θεολογικὰς Σχολὰς μας (computer). Καὶ αὐτὸς εἶναι ὑπεύθυνος διὰ τὴν εἰσαγωγὴν εἰς αὐτὰς προσώπων ἀσχέτων καὶ ἀκαταλλήλων, ἵνα μὴ εἴπωμεν καὶ πολεμίων τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐκκλησίας. Ὅταν δὲ ἀκολουθῶς εἰσέρχονται τὰ πρόσωπα ταῦτα εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν, οὔτε αὐτοὶ προσφέρουν θετικὸν τι καὶ τῶν ἄλλων τὴν προσφορὰν μειώνουν καὶ ὑποβαθμίζουν. Χωρὶς βιώματα πίστεως καὶ ζωῆς ἐν Χριστῷ, οἱ ὀνόματι μόνον θεολόγοι ἐπιφέρουν μεγάλην φθορὰν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰς συνειδήσεις τῶν μαθητῶν.

Ὁ Μέγας Φῶτιος ὁμιλεῖ περὶ «ἐκκλησιαστικῆς ἀγωγῆς». Τοῦτο δὲ θὰ ἐπιτευχθῆ ὅταν ἔχωμεν καὶ ἱερεῖς θεολογοῦντας καὶ θεολόγους ἱερατεύοντας, ἢ πάντας βιοῦντας τὰ πιστευόμενα καὶ διδασκόμενα.

Εἶπεν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, διὰ τοῦ Ἀποστόλου· «οὕτως ἡμᾶς λογίζεσθω ἄνθρωπος, ὡς συνεργὸς Θεοῦ καὶ οἰκονόμος μυστηρίων Θεοῦ». Τὸ α' εἶναι γενικῆς ἰσχύος διὰ πάντας τοὺς θεολόγους τ.ἐ. ἢ συναίσθησις ὅτι εἶναι συνεργοὶ Θεοῦ. Τὸ β' ἀφορᾷ εἰς τὴν εἰδικὴν κλήσιν πρὸς τὴν ἱερωσύνην καὶ τὴν τελεσιουργίαν τῶν «μυστηρίων» τῆς Ἐκκλησίας.

Ἄλλὰ θὰ φέρωμεν ἐνώπιόν μας, νοητῶς, τὴν εἰκόνα τοῦ Ἐσταυρωμένου. Θὰ ἴδωμεν κάτωθεν τοῦ Σταυροῦ τὴν Παναγίαν καὶ τὸν Ἰωάννην,

τὸν πρῶτον θεολόγον τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ θὰ ἀκούσωμεν τὸν Χριστὸν νὰ λέγῃ πρὸς αὐτὸν τὸ «ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου», δεκνύων μὲ τὸ βλέμμα του τὴν Παναγίαν, ἢ Ὅποια, ὡς γνωρίζουν οἱ θεολόγοι, εἶναι εἰς τύπον τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει εἶναι σαφέστατον ὅτι ἐντολεὺς τῶν θεολόγων εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ἀσχέτως ἐὰν διορίζονται ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου, ἢ ἐὰν μισθοδοτοῦνται ἐκ τοῦ Δημοσίου ταμείου. Οἱ θεολόγοι, κληρικοί καὶ λαϊκοί, ἔχομεν ἐντολέα τὸν Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ ὑπ' αὐτὴν τὴν ἐννοίαν θὰ ὀνομάσωμεν καὶ τοὺς «λαϊκοὺς» θεολόγους ὡς συλλειτουργοὺς ἡμῶν, «ἱεουργοῦντας τὸ Εὐαγγέλιον Θεοῦ» διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς διδασχῆς των καὶ διὰ τῆς βιωματικῆς προσεγγίσεως τῶν ὑπ' αὐτῶν διδασκομένων.

Καὶ θὰ εὐχηθῶμεν πλήρη καὶ τελειάν εὐδοκίμῃσιν εἰς τὸ ἔργον των, διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Χριστοῦ, Ὅστις εἶπεν «ὕμεις δὲ μὴ κληθῆτε καθηγηταί, εἷς γὰρ ὑμῶν ὁ Καθηγητής, ὁ Χριστός».

✱

Μετὰ τὴν λήξιν τῆς φιλολογικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἐκδηλώσεως εἰς μνήμην τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου, παρετέθη ἐν τῇ Μονῇ γεῦμα πρὸς πάντας τοὺς μετασχόντας αὐτῆς. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος οἱ συνδαιτυμόνες συνέβαλον ὕμνους ἀρμοδίους τῇ περιστάσει («Σήμερον ἡ χάρις τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἡμᾶς συνήγαγε...», «Πάντα χορηγεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον...»). Ἐν τέλει δὲ ὁ προεξάρχων Μητροπολίτης Πατρῶν ἐπεσφράγισε τὴν ἐορτήν, διὰ τῆς ἐξῆς —περίπου— προσρήσεως πρὸς τοὺς θεολόγους:

Γνωρίζω, καὶ γνωρίζετε, ἓνα μέγαν θεολόγον τῆς παλαιοχριστιανικῆς ἐποχῆς, τὸν Ὁριγένην. Ἦτο διδάσκαλος πολλῶν ἐκκλησιαστικῶν προσώπων, καὶ δὴ καὶ Ἱεραρχῶν. Ἀπελάμβανε δ' ἐκ πάντων μεγάλης τιμῆς καὶ σεβασμοῦ. Παριστάμενος δὲ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν θ. Λειτουργίαν προσεκαλεῖτο ὑπὸ τοῦ Προεξάρχοντος τῆς Ἱερουργίας —συνήθως μαθητοῦ του— νὰ κηρύξῃ ἐκεῖνος τὸν θεῖον λόγον, ὡς καὶ ἔπραττεν. Ὑπῆρχε τότε συνήθεια, ὁ ὁμιλητὴς νὰ ἀνοίγῃ ἐπὶ τοῦ βήματος τὴν Γραφήν, καὶ νὰ λαμβάνῃ ἐκ τινος χωρίου τὴν ἀφορμὴν καὶ τὸ θέμα τοῦ κηρύγματος. Συνέβη δὲ κάποτε τὸ ἐξῆς ἀπίθανον. Τὸ ἀνοιγμα τῆς Γραφῆς συνέπεσεν εἰς τὴν σελίδα τὴν περιλαμβάνουσαν τοῦτον τὸν

θεῖον λόγον: «Ἴνα τί σὺ ἐκδιηγῆ τὰ θαυμάσιά μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου»; Δηλ. Ποῖος εἶσαι σὺ ποὺ παίρνεις στὸ στόμα σου τὰ λόγια μου καὶ κηρύττεις τὴν διαθήκην μου;... Ὁ Ὁριγένης συνεκινήθη. Ἐδάκρυσεν. Ἐφθασεν εἰς λυγμούς. Καὶ δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀρθρώσῃ λόγον. Κατῆλθεν ἐκ τοῦ βήματος. Χωρὶς νὰ κηρύξῃ. Ἄλλ' ὄχι χωρὶς νὰ διδάξῃ. Διότι ἐδίδαξε πολλοὺς πολλὰ ἢ τοιαύτη συναίσθησις τῆς ἀνθρωπίνης μικρότητος καὶ ἀμαρτωλότητος ὑπὸ τῶν λαλούντων «λόγια Θεοῦ».

Αὐτὴν τὴν βιωματικὴν σχέσιν τῶν θεολόγων πρὸς τὰ «ρήματα ζωῆς αἰωνίου», ποὺ ἀποτελοῦν τὸ θεμέλιον καὶ τὴν πηγὴν τῆς διδασχῆς των ἐπ' ἐκκλησίας ἢ ἀπὸ τῆς σχολικῆς ἑδρας, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ διαθέτωμεν πάντες οἱ ἐπωμιζόμενοι τὸ βάρος τῆς εὐθύνης νὰ διαχειρισθῶμεν τὰ «δύο δυνάμια», «τὴν χάριν καὶ τὴν ἀλήθειαν» ποὺ ἔφερον ὁ Χριστὸς εἰς τὸν κόσμον, καὶ «ἔδωκε τῇ ἐκκλησίᾳ τοὺς... ποιμένας καὶ διδασκάλους, πρὸς τὸν καταρτισμὸν τῶν ἁγίων, εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομὴν τοῦ Σώματος Αὐτοῦ».

Χωρὶς τῶν πνευματικῶν τούτων προϋποθέσεων θεολογία «οὐ καλεῖται» καὶ θεολόγοι δὲν νοοῦνται. Διὸ καὶ εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἀναδείξῃ ἡμᾶς εἰς τὴν περιωπὴν ἐκεῖνην, περὶ τῆς ὁποίας εἶπεν ὁ ἀποστολικὸς λόγος: «ὁ δὲ ζητεῖται ἐν τοῖς οἰκονόμοις, ἵνα τις πιστὸς εὐρεθῇ» ἐν πᾶσιν. Ἀμήν.

Ἀμίκα Σ. Ἀλιβιζάτου (†), Καθηγητοῦ τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου, **ΟΙ ΙΕΡΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ**, ἔκδοσις τρίτη σὲ νέα στοιχειοθεσία, σχῆμα 12X17 ἑκατ., χρυσόδετο, σσ. 672.

Τὸ δυσεύρετο τοῦτο ἔργο τοῦ ἀειμνήστου Ἀλιβιζάτου, τὸ πάντοτε ἀπαραίτητο βοήθημα στοὺς εἰδικούς (θεολόγους, κληρικούς, νομικούς), ἐκδόθηκε σὲ νέα στοιχειοθεσία. Περιέχει τοὺς ἱεροὺς Κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων, καθὼς καὶ αὐτοὺς τῶν Ἁγίων Πατέρων. Εὐρετήριο ὀνομάτων καὶ πραγμάτων (σσ. 651-671) καθιστᾶ ἰδιαίτερα εὐχρηστικὴ τὴ Συλλογὴ αὐτῆ τῶν ἱερῶν Κανόνων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 – 115 21 ΑΘΗΝΑΙ

Ἀριθμ. Πρωτ. 527
Διεκπ. 204

Ἀθήνησι τῇ 11ῃ Φεβρουαρίου 1998

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τῆς παραγράφου 2 τοῦ ἄρθρου 19 τοῦ Νόμου 590/1977, «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», δημοσιεύομεν κατωτέρω «Προκαταρκτικὸν Πίνακα» Κληρικῶν, προταθέντων διὰ τὴν ἐγγραφὴν των εἰς τὸν Κατάλογον τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν Ἐκλογίμων καὶ κεκτημένων τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου ὀριζόμενα προσόντα.

Συμφώνως πρὸς τὴν παράγραφον 2 τοῦ ἄρθρου 20 τοῦ Νόμου 590/1977, κατὰ τῆς ἐγγραφῆς ὑποψηφίου τινὸς ἐκ τῶν κατωτέρω προτεινομένων, δύναται νὰ ἀσκηθῆ παρ' οἴουδήποτε κληρικοῦ ἢ λαϊκοῦ ἔνστασις, ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ὁ προτεινόμενος στερεῖται τῶν πρὸς Ἀρχιερατείαν οὐσιαστικῶν ἢ τυπικῶν προσόντων.

Ἡ ἔνστασις αὕτη δύναται νὰ ὑποβληθῆ εἴτε πρὸς τὸν οἰκεῖον Μητροπολίτην εἴτε πρὸς τὴν Ἀρχιεραγματεῖάν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, διὰ τὰ περαιτέρω.

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ
ΤΩΝ ΥΠΟΨΗΦΙΩΝ ΠΡΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΝ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟΝ
ΤΩΝ ΠΡΟΣ ΑΡΧΙΕΡΑΤΕΙΑΝ ΕΚΛΟΓΙΜΩΝ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟΝ	ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΕΙΣ ΗΝ ΑΝΗΚΕΙ
Ἀρχιμ. Εἰρηναῖος Ἀβραμίδης	Καστορίας
» Παῦλος Ἀποστολίδης	Βεροῖας καὶ Ναούσης
» Προκόπιος Βροντάκης	Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
» Παῦλος Ἰωσηφίδης	Νεαπόλεως καὶ Σταυρουπόλεως
» Νεκτᾶριος Κιοῦλος	Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
» Θεόκλητος Μπόλλας	Κασσανδρείας
» Κων/νος Ραμιώτης	Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν
» Χρυσόστομος Σαββάτος	Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεραγματεὺς

† Ὁ Διαυλείας Δαμασκηνὸς

ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ ΜΕΤΑ ΤΗΣ ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Φανάριον, 5-8 Δεκεμβρίου 1997

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας συνήλθεν ἀπὸ 5-8 Δεκεμβρίου 1997 ἐν Φαναρίῳ, κατόπιν προσκλήσεως τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὸ ζήτημα τῆς προόδου τοῦ Θεολογικοῦ αὐτοῦ Διαλόγου καὶ τὰς μελλοντικὰς αὐτοῦ προοπτικὰς.

Τῆς πρώτης συνεδριάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς προήδρυσεν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος, παρόντος καὶ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Γέροντος Ἐφέσου κ. Χρυσόστομου, μέλους τῆς Ἁγίας καὶ Ἱεραῆς Συνόδου καὶ Προέδρου τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν Σχέσεων μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβασμιωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ, Ὁρθόδοξου Συμπροέδρου τοῦ Διαλόγου, συμμετεῖχον εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς ἐκπρόσωποι τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ρωσσίας, Σερβίας, Ρουμανίας, Γεωργίας, Κύπρου, Ἑλλάδος, Ἀλβανίας, Φινλανδίας καὶ Ἑσθονίας. Αἱ Ἐκκλησίαι τῶν Ἱεροσολύμων, τῆς Βουλγαρίας, τῆς Πολωνίας καὶ τῶν Δημοκρατιῶν Τσεχίας καὶ Σλοβακίας δὲν ἠδυνήθησαν νὰ συμμετάσχουν εἰς τὴν συνάντησιν ταύτην παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ὠρισμέναι ἐξ αὐτῶν εἶχον ἤδη ὀρίσει τὰς ἀντιπροσωπεΐας αὐτῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, χαιρετίζων τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπεγράμμισε τὴν σημασίαν τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου καὶ τῆς συνεχίσεως αὐτοῦ. Εἰς τὴν ἐναρκτήριον προσφώνησιν αὐτοῦ, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνέφερεν, ὅτι ὡς Ὁρθόδοξοι δὲν πρέπει «...νὰ ἀπομονωθῶμεν καὶ ἀχρηστεύσωμεν τὴν παρεχομένην ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Κυρίου εὐκαιρίαν μαρτυρίας τῆ ἀληθείας, τὴν εὐκαιρίαν τῆς σθεναρᾶς καὶ ἐδραίας προβολῆς τῶν ἡμετέρων θέσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι βεβαίως σύμφωνοι μετὰ τὰς Ἁγίας Οἰκουμενικὰς Συνόδους καὶ τὴν παράδοσιν καὶ ἐμπειρίαν τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας. Ἀσφαλῶς, βεβαίως, χρειάζεται ἐργήγορσις, μελέτη, προσοχὴ καὶ

προσευχή, ἵνα μὴ πλανηθῶμεν μακρὰν τῆς ἀληθείας».

Οἱ Ἐκπρόσωποι ἐξέφρασαν τὰς θερμὰς αὐτῶν εὐχαριστίας διὰ τὴν πρόσκλησιν καὶ τὴν γενναϊδῶρον φιλοξενίαν ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἐξ ἄλλου, τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐτόνισαν ὁμοθυμῶς τὴν σημασίαν τῆς συνεχίσεως τοῦ μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας Θεολογικοῦ Διαλόγου, ὡς καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν δι' αὐτὴν. Ὑπεγράμμισθη ἐπίσης ἡ ἀνάγκη τῆς ἐνεργοῦ καὶ ὑπευθύνου συμμετοχῆς ὄλων τῶν κατὰ τόπους Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὰς ἐργασίας τῆς Ὀλομελείας τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου καὶ τῶν ἀντιστοίχων Ἐπιτροπῶν αὐτοῦ, συμφώνως καὶ πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῆς Γ' Προσυνοδικῆς Πανορθόδοξου Διασκέψεως (1986), εἰς τρόπον ὥστε ἡ Ὁρθόδοξος μαρτυρία ἐπὶ τῶν ἐξεταζομένων ζητημάτων νὰ εἶναι πλέον δυναμικὴ καὶ νὰ ἐπιτευχθῆ ὁμοφώνως ἀποδεκτὴ διατύπωσις τῶν καιρίων ζητημάτων.

Κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῆς Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς διεξήχθησαν συζητήσεις ἐπὶ τοῦ κειμένου «*Αἱ Ἐκκλησιολογικαὶ καὶ Κανονικαὶ ἐπιπτώσεις τῆς Οὐνίας*». Τὸ κείμενον τοῦτο συνετάχθη ὑπὸ μικτῆς Συντακτικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ὁρθόδοξου καὶ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν Ρώμῃ, τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1997. Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἐτόνισεν ὅτι τὸ ἐν λόγω κείμενον κρίνεται ὡς ἐν περαιτέρω βῆμα ἐν τῇ καθόλου πορείᾳ τῶν θεολογικῶν συζητήσεων ἐπὶ τοῦ προβλήματος τῆς Οὐνίας. Τὸ κείμενον συνεζητήθη διεξοδικῶς καὶ κατεγράφησαν αἱ διάφοροι παρατηρήσεις. Ὁρίσθη, κατόπιν ὁμοφώνου ἀποφάσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ συμπεριλαμβάνονται σπουδαῖα στοιχεῖα, ἅτινα χρήζουν περαιτέρω ἐπεξεργασίας καὶ συμπληρώσεως, ἔργον τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀναληφθῆ ὑπὸ τῆς Μικτῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἡ Διορθόδοξος Ἐπιτροπὴ ἀνεθεώρησε τοὺς καταλόγους τῶν μελῶν τῶν τριῶν ἤδη ὑφισταμένων Ὑποεπιτροπῶν, ὡς καὶ τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Μικτῆς Θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διαλόγου καὶ διεπίστωσεν, ὅτι εἰς ὅλας τὰς Ἐπιτροπὰς ὑπάρχει ἐκπροσώπησις. Ἐπιπροσθέτως, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐξέλεξε τὸν Πανιερ. Μητροπολίτην Σασίμων κ. Γεννάδιον (Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον), ὡς νέον Ὁρθόδοξον Γραμματέα τοῦ Διαλόγου.

Ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἡ Διορθόδο-

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου

Κεκρυμμένον μυστήριον, ἄγνωστον καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀγγέλους, τελεσιουργεῖται κατὰ τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου.

Ὁ Μέγας ἀρχάγγελος Γαβριήλ, εὐαγγελίζεται τὴν ἀνάκλησιν τοῦ πεπτωκότος γένους εἰς τὴν μόνην ἐκλεκτὴν, τὴν Θεοτόκον Μαρίαν. Εὐαγγελίζεται ὁ Γαβριήλ τὴν ἀνύμφευτον καὶ ἀ-

παρχὴν τῆς πραγματώσεως τῆς προεπαγγελθείσης ὑπὸ τοῦ Θεοῦ σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου.

Ὁ Γαβριήλ ἐπισκεπτόμενος τὴν Παρθένον Μαρίαν τῆς ἀναγγέλλει ὅτι «ἐν αὐτῇ γενήσεται τὸ θεαρχικὸν τῆς ἀφθέγκτου θεοπλασίας μυστήριον»¹ κατὰ τὸν Ἅγιον Διονύσιον τὸν Ἀρεοπαγίτην, τοιουτοτρόπως δὲ «καταστέλλει τὸν φόβον, προμηνύει τὴν χάριν, ἐρμηνεύει τὴν κήσιν, προφητεύει τὸν τόκον, ὀνοματογραφεῖ τοῦ τιτομένου τὴν κλήσιν»².

Μὲ τὴν ἐπέλευσιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἐπὶ τὴν Παρθένον Μαρίαν, μορφοῦται εἰς τὸν κόλπον τῆς Θεομήτορος τὸ σῶμα τοῦ Λυτρωτοῦ, ἐνούμενον ἐξ ἄκρας συλλήψεως μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ μετὰ τῆς θεότητος³, συντελουμένης οὕτω τῆς ὀνομαζομένης ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου Νύσσης «μυσταγωγίας τῆ Παρθένου παρὰ τοῦ Γαβριήλ»⁴.

Διὰ τῆς μυσταγωγίας αὐτῆς δημιουργεῖται ἐπίσης μία λειτουργικότης τῆς Θεοτόκου, ἐξασφαλίζουσα ἀφ' ἑνὸς τὴν συνέχειαν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, καθ' ὅσον ὁ μέλλων ἐξ Αὐτῆς νὰ προέλθῃ Υἱός, δυνάμει τῆς «δευτέρας γεννήσεως Του, ἀποβαίνει υἱὸς τοῦ Ἀβραάμ καὶ ὅλων τῶν προπατόρων», «ἀνακεφαλαιώων ἐν ἑαυτῷ τὴν μακρὰν ἀνάπτυξιν τῆς ἀνθρωπότητος» κατὰ τὸν Ἅγιον Εἰρηναῖον⁵ καὶ ἀφ' ἑτέρου καθίσταται καὶ ἀποβαίνει «Νέος Ἀδάμ», ἀνατρέπων τὴν ἕως τότε πορείαν πρὸς τὴν ἁμαρτηρικὴν ροπὴν διὰ τῆς ἐνσαρκώσεως.

Κατοικτειρήσας τὸ ποίημα ὁ Πλάστης, σπεύδει διὰ νὰ κατοικήσῃ τὴν θεόδοκτον γαστέρα τῆς Θεοτόκου διὰ νὰ προέλθῃ ἐξ αὐτῆς θεῖος καρπὸς ὁ ἀθάνατος, ὁ βασιλεὺς Χριστὸς καὶ διὰ τῆς θείας αὐτοῦ Χάριτος ἀνακαλέσῃ τὸ πλανηθὲν πρόβατον, μετὰ τὸν τοῦτο διὰ τῆς γεφύρας τῆς ἀγοῦσης εἰς τὸν οὐρανόν, αὐτὸν τοῦτον τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν προτέραν μακαριότητα.

Εἶναι ἀξιοσημείωτος ἡ ἀποψις περὶ τοῦ

Τοῦ Πανσο. Ἀρχιμ. κ. **ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΒΑΡΛΑ**
Δ/ντοῦ τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Ρ/Σ

πειρογάμον κόρην καὶ ὁ κόσμος εὐφραίνεται περιχαρῶς κατὰ τὸν ὑμνογράφον τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας «ὡσπερ αἰσθόμενος τὴν τοῦ Κυρίου κάθοδον» ἐν αὐτῇ. Εὐαγγελίζεται ὁ Γαβριήλ τὴν Παρθένον, ἡ γῆ σκιρτᾷ γηθοσύνως, ὁ θεῖος πόκος ἐτοιμάζεται, ὁ θεῖος τόμος εὐτρεπίζεται διὰ νὰ ὑποδεχθῇ τὸ πῦρ τῆς Θεότητος.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Θεοτόκου ἀποτελεῖ τὴν

ἕως Ἐπιτροπῆ ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν θλίψιν αὐτῆς διὰ τὴν πρόσφατον βομβιστικὴν ἐπίθεσιν τῆς 3ης Δεκεμβρίου ἐ.ἔ., κατὰ τοῦ Οἰκουμένικου Πατριαρχείου καὶ τὸν σοβαρὸν τραυματισμὸν τοῦ Τριτεύοντος τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων π. Νεκταρίου, δηλώσασα μετ' ἐμφάσεως, ὅτι ἡ εἰρηνικὴ συνύπαρξις καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀνοχὴ εἶναι ἀναγκαῖαι διὰ τὴν εὐστάθειαν καὶ τὴν πρόοδον ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου.

¹ Ἐν Φαναρίῳ τῆ 7ῃ Δεκεμβρίου 1997.

Σημειώσεις: Τῆς συνελθούσης ἐν Φαναρίῳ Διορθόδοξου Ἐπιτροπῆς μετέσχον οἱ: Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Αὐστραλίας κ. Στυλιανὸς ὡς Πρόεδρος, Σεβ. Μητροπολίτης Σασιμῶν κ. Γεννάδιος (Οἰκουμένικὸν Πατριαρχεῖον) ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ριζούτας (νῦν Σεβ. Μητροπολίτης Ζιμπάμπουε) κ. Μακάριος (Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Βύβλου, Βοτρώων, Ὑπέριμος καὶ Ἐξαρχος παντὸς Ὄρους Λιβάνου κ. Γεώργιος (Πατριαρχεῖον Ἀντιοχείας) ὁ Πανσο. Ἱερομόναχος Hilarion Alfeyer (Πατριαρχεῖον Ρωσίας) οἱ Θεοφ. Ἐπίσκοποι Σουμαδίας κ. Σάββας, Μπραντισέβου κ. Ἰγνάτιος καὶ Νόβι Σάντ καὶ Μπάτσκας κ. Εἰρηναῖος (Πατριαρχεῖον Σερβίας) ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἄραντ κ. Τιμόθεος καὶ ὁ Καθηγητὴς π. Ioan Ica (Πατριαρχεῖον Ρουμανίας) ὁ Αἰδεσιμολ. Πρωθιερεὺς κ. Βασίλειος Kobaklidze καὶ ὁ Πανσο. Ἡγούμενος David Chihcharauli (Ἐκκλησία Γεωργίας) ὁ Θεοφ. Χωρεπίσκοπος Τριμθούντος κ. Βασίλειος (Ἐκκλησία Κύπρου) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Περιστερίου κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Μέγας Φαράντος (Ἐκκλησία Ἑλλάδος) ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σασιμῶν κ. Γεννάδιος καὶ ὁ πατὴρ Μαρτίνος Ricci (Ἐκκλησία Ἀλβανίας) ὁ πατὴρ Mattei Sidoroff (Ἐκκλησία Φινλανδίας) καὶ ὁ πατὴρ Σαμουὴλ Ruusaar (Ἐκκλησία Ἑσθονίας).

1. Sources Chretiennes, 58,99, Paris 1941.

2. Ἀνδρέου Κρήτης, Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν, PG 97,905C.

3. Ἰωάννου Καλογήρου, «Χριστολογικὴ θεμελίωσις τῆς Ὀρθοδόξου περὶ τῆς Θεοτόκου Μαρίας διδασκαλίας», ἐν Κληρονομία, τόμ. 17, τεύχ. Α', ἐκδ. Π.Ι.Π.Μ., Θεσσαλονίκη 1985, σελ. 6.

4. Γρηγορίου Νύσσης, Ἀντιρρητικὸς πρὸς τὰ Ἀπολλιναρίου, 1 PG 45, 1245C.

5. Κατὰ αἰρέσεων, 3,18,1 PG 7, 932A-938C.

Εὐαγγελισμοῦ ὡς πρώτης Πεντηκοστῆς, καὶ ἐπιφοιτήσεως, ὡς ἐκ τούτου, τοῦ ἁγίου Πνεύματος πρὸς πάντας ἀνθρώπους⁶.

Τοῦτο συμβαίνει προσωπικῶς μὲν εἰς τὴν Θεοτόκον, ἐν εὐρυτέρα δὲ ἐννοίᾳ εἰς ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἐὰν θεωρήσωμεν τὴν Παρθένον Μαρίαν, ὅπως καὶ εἶναι, ἀξιότατον συνεργιακὸν ἐκπρόσωπον ὀλοκλήρου τοῦ ἀνθρώπινου γένους κατὰ τὴν πραγμάτων τοῦ μυστηρίου τῆς θείας Οἰκονομίας διὰ τῆς ἀπὸ τὴν Παρθένον Μαρίαν ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ.

Ἡ Θεοτόκος δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εἶναι ἐν κατ' ἀπλήν χάριν «ὄργανον» ὅταν «ἐπεσκιάσθη» ὑπὸ τῆς δυνάμεως τοῦ Ὑψίστου, οὐσης ἀπαραιτήτου πρὸς ἐνδυνάμωσιν τῆς Θεοτόκου «διὰ τὴν ὑπουργίαν τοῦ τοιοῦτου πράγματος». Ἡ ἐπισκίασις συντελεῖται ὑπὸ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἡτοι τῆς δυνάμεως τοῦ Ὑψίστου Πατρός, τῆς συνεργείας τοῦ σαρκουμένου Υἱοῦ καὶ τῆς ἐνεργείας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, οὕτω δὲ Δυνάμεως Ὑψίστου ὑπάρχοντος τοῦ Λόγου, δηλοῦντος τὸ προάναρχον τῆς θείας ὑποστάσεως τοῦ σαρκωθέντος Χριστοῦ, ὅστις «σαρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν»⁷.

Ὅλα ταῦτα ἐπισυμβαίνουν καθ' ὅσον «Θεὸς ὅπου βούλεται νικάται φύσεως τάξις». Οὕτω καθίσταται ἡ Παρθένος ὁ χώρος τοῦ ἀχωρήτου, καθ' ὅσον συλλαμβάνει τὸν προαιώνιον Θεὸν καὶ καθιστᾷ τὰ ἐπίγεια οὐρανόν, συνάπτουσα τὰ κάτω τοῖς ἄνω.

Μετὰ τὸν Εὐαγγελισμὸν ἡ Θεοτόκος ἀποτελεῖ εἰκόνα τῆς κτίσεως καὶ τοῦ κόσμου, ἀποτελοῦσα ὅμως καὶ εἰκόνα τῆς πραγματοποιήσεως τοῦ μυστηρίου τῆς Ἐκκλησίας. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν ἀρχεται πραγματοποιημένη ἡ Οἰκονομία τοῦ Θεοῦ.

Εἰς τὴν Θεοτόκον ἀποστέλλεται ὁ Γαβριήλ, «ὁ ἁμαρτίας ἐλεύθερος πρὸς τὴν φθορᾶς ἀνεπίδεκτον», «φέρων τῷ Ἀδὰμ ὑπογραφὴν ἀνακλήσεως, ἵνα τὴν ἀτιμίαν τοῦ θήλεος εἰς τιμὴν μεταβάλλῃ» κατὰ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον⁸, ὅπου σαφῶς ὑποδηλοῦται στέρησις τιμῆς ὡς πρὸς τὴν γυναῖκα διὰ τὴν μὲ τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα ἐπεισαχθεῖσαν καὶ δρώσαν

ἀποτρεπτικῶς πρὸς σωτηρίαν ἁμαρτίαν. Μὲ τὸ «Χαῖρε κεχαριτωμένη» εἰσήλθε τὸ πνεῦμα τὸ Ἅγιον εἰς τὸν ἀμίαντον ναὸν τῆς Παρθένου⁹.

Οὐδέποτε ἄγγελος ὑπῆρξε κομιστῆς εἰδήσεων «τοιούτων ἀγαθῶν», ὡς ὁ Γαβριήλ κομίζων «τὰ μείζω τῶν μεγαλοουργημάτων τῆ τοῦ Κτίστου μητρὶ τὴν ὀφειλομένην, ὡς βασιλίδι», ἀποδίδων «τὸ ὑπερφυῆς διακονησαμένη μυστήριον»¹⁰.

Διὰ τοῦ «Χαῖρε κεχαριτωμένη» ὁ Γαβριήλ «προσηγόρευε τὴν σύνδουλον ὡς Δέσποιναν, ὡς ἤδη γεγεννημένην τοῦ Δεσπότητος μητέρα», διὰ δὲ τοῦ «εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί», ἡ Θεοτόκος λάμπει ὑπὲρ τὸν ἥλιον, ὑψοῦται ὑπὲρ τοὺς ἀγγέλους· δὲν ἀναλαμβάνεται ὅμως εἰς τοὺς οὐρανούς, ἀλλ' ἴσταται ἐπὶ τῆς γῆς, «τὸν οὐράνιον Δεσπότην καὶ βασιλέα ἀπάντων ἐπεσπάσω πρὸς ἑαυτήν»¹¹.

Διὰ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συλλήψεως ὑπὸ τῆς Παρθένου Μαρίας, ὁ προὔπαρχον τῆς κτίσεως Λόγος τοῦ Θεοῦ «τῷ ἁγίῳ Πνεύματι προοδοποιήσας τὴν τῆς ἰδίας δυνάμεως εἴσοδον συνεκράσθη πρὸς τὸ ἀνθρώπινον»¹².

Σαφῶς, ἡ Θεοτόκος προετοιμάζεται ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐὰν τὸ Ἅγιον Πνεῦμα δὲν προητοίμαζε καὶ δὲν ἡγίαζε τὴν Θεοτόκον, δὲν θὰ ἠδύνατο Αὕτη νὰ χωρέσῃ τὸν Ἀχώρητον, καθ' ὅσον ὁ πηλὸς δὲν δύναται νὰ βαστάξῃ τὸν Δημιουργὸν του. Διὰ τοῦ θαυμαστοῦ ὅμως αὐτοῦ τρόπου γεννᾶται τὸ μυστήριον, τὸ ὁποῖον παραμένει μέχρι καὶ σήμερον μυστήριον, μὴ δυνάμενον νὰ παύσῃ νὰ εἶναι τοιοῦτον¹³.

Ἡ Θεοτόκος ἀποδέχεται τὴν ὑπερφυᾶ πρότασιν διὰ τοῦ «γένειτό μοι». Ἡ ὑπακοή τῆς Μαρίας διὰ τοῦ «γένειτό μοι» ἀντισταθμίζει τὴν παρακοὴν τῆς Εὔας. Κατὰ τὴν ἐννοίαν αὐτὴν ἡ Θεοτόκος ἀποβαίνει δευτέρα Εὔα, ὅπως ὁ Υἱὸς Αὐτῆς γίνεται δευτερός Ἀδὰμ. Ὅπως ἡ Εὔα διεφθάρη ἀπὸ τὸν λόγον τοῦ ἐκπεσόντος Ἀγγέλου καὶ ἀπεμακρύνθη ἀπὸ τὸν Θεόν, οὕτω, ἀν-

9. Γρηγορίου Θαυματουργοῦ (Ψ), Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν, Λόγος Β' PG 10,1164C.

10. Ἰσιδώρου Θεσσαλονίκης, Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν, 3 PG 139,84BC.

11. Ἰωάννου Χρυσόστομου (Ψ), Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Θεοτόκου καὶ κατὰ Ἀρείου δυσσεβοῦς, 17, PG 62,765.

12. Γρηγορίου Νύσσης, ἔνθα ἀναστ., 1 PG 45,1141C.

13. Βασιλείου Σελευκείας, Ὁμιλία εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν, PG 85,445BC.

6. Γρηγορίου Θαυματουργοῦ (Ψ), Λόγος Α' Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν, ΠΓ 10,1146A.

7. Φίλιπ. 1,14.

8. Εἰς τὸν Εὐαγγελισμὸν τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου (Ψ), PG 50,793.

τιθετικῶς, ἡ Θεοτόκος λαβοῦσα τὴν καλὴν ἀγγελίαν παρὰ τοῦ Ἀγγέλου κατέστη μήτηρ τῆς ζωῆς. Ὅ,τι ἡ Εὐα ἐδέσμευσε διὰ τῆς ἀπιστίας, ἡ Μαρία ἔλυσε διὰ τῆς πίστεως¹⁴.

Μετὰ τὸ «ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου, γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρημά σου», «τὸ ἔργον τοῖς ρήμασιν ἠκολούθει» καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν¹⁵.

Ἡ Θεοτόκος διὰ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καταξιώνεται νὰ γεννήσῃ τὸν Κύριον, «ἵνα διὰ τῆς αὐτῆς σαρκὸς κατακριθῇ ἡ ἀμαρτία ἐν τῇ σαρκί καὶ νικηθῇ ὁ τῆς ἀμαρτίας πειραστὴς ἐν τῇ ταφῇ (ἀφῆ) τοῦ ἁγίου σώματος» κατὰ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Θαυματουργόν. Τοῦτο θὰ ἔχη ὡς ἄμεσον συνέπειαν τὴν ἐξ ἀρχῆς ἀπόδειξιν τῆς ἀναστάσεως καὶ τὴν ἐπικράτησιν εἰς τὸν κόσμον τῆς αἰωνίου ζωῆς, καθ' ὅσον δι' ὄλων θὰ ἀποκατασταθῇ ἡ κοινωμία Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Ἄνερμηνευτος θεωρεῖται κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην λογικὴν ὁ Εὐαγγελισμός. Τοῦτο ἄλλωστε ἐπιβεβαιώνεται ἀπὸ τὰς περὶ αὐτὸν ἀποφάνσεις τῶν πατέρων. Ἄνερμηνευτος ἀκόμη καὶ διὰ τὴν δεχομένην τοῦτον Θεοτόκον, ἡ ὁποία ἐξανίσταται διὰ τὴν ἄφατον καὶ ἀνείπωτον πρὸς Αὐτὴν θεϊκὴν συγκατάβασιν καὶ διατυπώνει τὸ «πῶς ἔσται μοι τοῦτο», ὄχι βεβαίως ἐξ ἀπιστίας.

Πνεῦμα Ἅγιον ἐπέρχεται ἐπὶ τὴν Παρθένον. Ἡ ἐπὶ τὴν Παρθένον ἐπέλευσις ἀναγκάζει τὸν εὐαγγελιστὴν Ματθαῖον καὶ τὸν ἀρχάγγελον Γαβριὴλ νὰ σιωποῦν, καθ' ὅσον «οὐ γὰρ σαρκὸς ὁ τικτόμενος ἔσται»¹⁶.

Ὁ Εὐαγγελισμὸς ἀποτελεῖ τὴν συνάφειαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τὴν θέωσιν τοῦ προσλήμματος, τὴν ἀναμόρφωσιν τῆς ἐν ἡμῖν εἰκόνης τοῦ Θεοῦ, «τὴν εἰς τὸ κρεῖττον ἀλλοίωσιν, τὴν εἰς οὐρανοὺς ὕψωσιν καὶ ἀνάβασιν»¹⁷. Πάντα τὰ τελεσιουργούμενα εἰς τὴν Θεοτόκον ἀποβλέπουν εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου, καθ' ὅσον «ὁ τὴν ἡμετέραν οὐσίαν ἀναλαβὼν, εἰς ἑαυτὸν ἀνεμόρφωσεν, ἀποδοὺς τῇ φύσει τὸ κατ' εἰκόνα, καὶ τὸ πρῶτον ἀξίωμα, ὃ δι' ἀπροσεξίαν τῶν πρωτογόνων ἀπώλεσε»¹⁸.

Διὰ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἡ Θεοτόκος, «ἀγεώρ-

γητος καλλίκαρπος ἄρουρα... κατὰ φύσιν μὲν διὰ τὸ καθ' ἡμᾶς καὶ διὰ τὸν χρόνον τῆς ἀσκήσεως (κησέως), παρὰ φύσιν δέ, μᾶλλον ὑπὲρ φύσιν διὰ τὸν ἄνωθεν ἐνδημήσαντα Θεὸν Λόγον», ἀναπλάσσει ἐν τῇ ἁγία αὐτῆς γαστρὶ τὸν Ἀδάμ, τοῦ μὲν γονίμου παρεχομένου ὑπὸ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τῆς δὲ ἀληθείας τοῦ σώματος προσληφθείσης ἐκ τοῦ σώματος αὐτῆς¹⁹. Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἐγείρεται «κέρως σωτηρίας», «ἀνοικοδομεῖται ἡ σκηνὴ» καὶ ἐπιστηρίζεται τὸ πρόσλημμα διὰ τῆς ἀρχιτεκτονίας τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἀπαθανατιζομένης ἐκ τούτου τῆς προσδοκωμένης Βασιλείας²⁰ εἰς τὴν ὁποίαν διὰ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ μετέχομεν δυνάμει πάντες οἱ ἄνθρωποι.

Ἡ Θεοτόκος ἀποτελεῖ τὴν ἀπαρχὴν τῆς φύσεως ἢ ὁποία προσεφέρθη εἰς τὸν Θεὸν ὑπὸ τῆς ἀνθρωπότητος. Εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς νέας κτίσεως, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους εἰς τὴν προοπτικὴν τῆς σωτηρίας. Εἶναι ἐπίσης ἡ «ὑπερέτερα νόμου Μητέρα», «ὁ φρικτὸς τῆς οἰκονομίας ἰστὸς» «εἰς τὸν ὁποῖον ὑφάνθη ὁ τῆς ἐνώσεως χιτῶν», κατὰ τὸν ἅγιον Πρόκλον Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτὴ κατὰ τὸν ἅγιον Νικόλαον Καβάσιλα ἐποίησε τὸν «οὐρανὸν καινὸν» καὶ τὴν «γῆν καινὴν». Αὐτὴ ἔδωσε τὴν ἀνθρωπίνην σάρκα, ὡς ἀπαρχὴν τοῦ κτιστοῦ σύμπαντος εἰς τὸν Χριστόν, ὁ ὁποῖος ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι τὴν προσέλαβε καὶ τὴν ἐθέωσε, τὴν μετεμόρφωσεν εἰς «καινήν», δηλαδὴ εἰς πνευματικὴν.

Διὰ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ συνδέεται ἡ Θεοτόκος μετὰ τῆς Ἐκκλησίας. Ἐκάστη Θεία Εὐχαριστία εἶναι καὶ ἓνας Εὐαγγελισμὸς. Εἰς τὴν θέσιν τῆς Θεοτόκου ἢ μία Ἐκκλησία παρακαλεῖ τὴν κατάπεμψιν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ὡς ἀπότοκον τοῦ «Ἰδοὺ ἡ δούλη Κυρίου». Διὰ τοῦ τρόπου αὐτοῦ ἱεουργεῖται ὁ Εὐαγγελισμὸς Θεοτόκου καὶ Ἐκκλησίας, τῆς Ἐκκλησίας καθισταμένης τοῦ λοιποῦ Θεοτόκου Μητρὸς.

Κατερχόμενος ὁ Παράκλητος εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ προσφερόμενα δῶρα τῆς, συλλαμβάνεται μυστηριακῶς ὑπ' αὐτῆς καὶ προσφέρεται ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας. Εἶναι ἐπομένως ἡ Θεοτόκος τὸ φρικτὸν καὶ παναμώμητον θυσιαστήριον ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσφέρεται ἡ εὐχαριστιακὴ λατρεία. Μεταξὺ τοῦ

14. Εἰρηναίου, Κατὰ πασῶν τῶν αἰρέσεων, 3,22,4 PG 7, 958B-960A.

15. Ἰω. 1,14.

16. Ἀνδρέου Κρήτης, Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, 5 PG 97, 212C-913A.

17. Ἐνθ' ἀνωτ., 885B.

18. Ἐνθ' ἀνωτ., 212C-913A.

19. Γρηγορίου Θαυματουργοῦ (Ψ), PG 10,1152C.

20. Γερμανοῦ Β' Κωνσταντινουπόλεως, παρὰ Νικήτα Χωνιάτου, Εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, PG 140,680BC.

ΦΡΥΓΙΟΣ;

Σύγχυσι επικρατεῖ στὸ νεώτερο ἐκκλησιαστικό μουσικό κόσμο ὡς πρὸς τὸν λεγόμενο φρύγιον «ἦχο».

Κάποιοι μουσικοὶ συγγραφεῖς ταυτίζουν τὸν τρίτο ἦχο μὲ τὸν φρύγιον τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς μουσικῆς, εἰσαχθέντα, ὡς λέγουν, ἀπὸ τὸν μυθι-

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου
κ. Ἀθανασίου Γ. Σιαμάκη

κὸ αὐλητῆ Μαρσῦα, ποὺ καταγόταν ἀπὸ τὰ μέρη τῆς Φρυγίας, ἐξ ἧς καὶ τὸ ὄνομα (Παναγιωτόπουλος Δ., *Θεωρία καὶ πράξις τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς*, Ἀθήναι 1947, § 88, καὶ σημ. 1, σελ. 189). Νεώτεροι μουσικοὶ χαρακτηρίζουν ὡς φρύγιον «ἦχο» κάποια μελωδία τοῦ πλαγίου α' ἦχου, πού, ὅπως ἀφήνουν νὰ ἐν-

προσφέροντος τὴν λογικὴν λατρείαν ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀποδεχομένου ταύτην Θεοῦ, ἡ Θεοτόκος ὑπάρχει ὡς ἡ ἐπουράνιος κλίμαξ, ἡ συνδέουσα οὐρανὸν καὶ γῆν.

Ἡ Θεοτόκος διὰ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ «ζωὴ ἐν τῷ κόσμῳ γεγένηται, ἵνα ζῶντα γεννήσῃ καὶ γεννηταὶ μήτηρ ζώντων» κατὰ τὸν Ἅγιον Εἰρηναῖον, διότι ἐὰν ἡ Εὔα ἐγένετο «πρόφασις θανάτου», ἡ Μαρία ἐγένετο «πρόφασις ζωῆς». Διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἡ Θεοτόκος ζωῆς μήτηρ ὑπάρχουσα, τεκούσα δὲ ἀσπύρωσ τὸν Κύριον τῆς ζωῆς, ἀποβαίνει αἰτία σωτηρίας πάντων τῶν ἀνθρώπων, κατὰ δὲ τὸν ἅγιον Γρηγόριον τὸν Παλαμᾶν καθίσταται «καὶ τῶν πρὸ αὐτῆς αἰτία καὶ τῶν μετ' αὐτὴν προστάτις καὶ τῶν αἰώνιων πρόξενος»²¹.

Ἀποτελεῖ, ἐπομένως, ὁ Εὐαγγελισμὸς διὰ πάντας ἡμᾶς τὴν ἀπαρχὴν τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου, διότι ἀποτελεῖ θεόδοτον δωρεὰν καὶ ἀγαθόν, ὄχι μόνον πρὸς τὴν Θεοτόκον, ἡ ὁποία ἀξιώνεται νὰ γεννήσῃ τὸν καταστήσαντα τὸν ἑαυτὸν του «ναδὸν λογικὸν καὶ ἔμψυχον», ἀλλὰ καὶ πρὸς ὁλόκληρον τὸν κόσμον.

Αὐτὴν τὴν σωτηρίαν ἐορτάζομεν καὶ αὐτὴν εὐχόμεθα ὅπως ὁ Κύριος χαρίζῃ διηνεκῶς, εἰς πάντας ἡμᾶς.

21. Βλ. Ὁμιλία ΚΔ', ἐκδ. Ἱεροσολύμων, σελ. 121. *μαντικὴ τους διάσπαση*, Ἀθήνα 1995.

νοητῆ, χρησιμοποιεῖ στὸν Ζω τῆς μέσης τὴν ἐναρμόνιο φθορά [Χατζηαθανασίου Μ., *Μουσικὴ ζωοδόχος πηγὴ*, Νεάπολις Κρήτης 1975, σελ. 202 (*λειτουργικά*), 238 καὶ 239 (*ἄξιόν ἐστιν*). Πέττας Ἀ., *Ἀκολουθία τῆς θ. λειτουργίας*, τόμ. Α', Ἀθήναι 1989, σελ. 532 (*ἄξιόν ἐστιν Δ. Τσίτσου σὲ ἦχο Πλ. α' φθορικόν*)]. Στὴν ἴδια περίπτωσι ἐμπίπτουν προφανῶς καὶ τὰ *ἄξιόν ἐστιν* τοῦ Πλαγίου α' Μισαηλίδη Μ., Πρίγγου Κ., καὶ Καραμάνη Ἀ., τὰ χαρακτηριζόμενα ὡς *ἐναρμόνια* (Καραμάνη Ἀ., *Μαθήματα θ. Λειτουργίας*, σ. 187-9) καὶ πολλὰ ἄλλα.

Πῶς ἔχουν ὁμως τὰ πράγματα γύρω ἀπὸ τὸ ζήτημα αὐτό;

Τὸ ἐναρμόνιο γένος κατὰ διασωθεῖσα σαφῆ καὶ ἀναντίρρητη πληροφορία τοῦ Ἀριστοξένου ὀφείλεται στὸν Ὀλυμπο τὸ νεώτερο (7ος αἰ. π.Χ.), κι ὄχι βέβαια στὸ Μαρσῦα. Ὀλυμπος δέ, ὡς Ἀριστοξένος φησιν, ὑπολαμβάνεται (= θεωρεῖται) *ὑπὸ τῶν μουσικῶν τοῦ ἐναρμονίου γένους εὐρετῆς γεγενῆσθαι* τὰ γὰρ πρὸ ἐκείνου πάντα διάτονα καὶ χρωματικά ἦν [Ψευδοπλούταρχος *Περὶ μουσικῆς* 1134f. Βλ. καὶ Μιχαηλίδης Σ., *Ἐγκυκλοπαίδεια τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς μουσικῆς* λ. Ὀλυμπος' καθὼς καὶ Σιαμάκης Ἀ., ἀρχιμ., *Ἀλυπίου Εἰσαγωγὴ μουσικῆ*, Πρέσπες 1995, σημ. 27, σελ. 109 (*ἐναρμόνιον γένος*). Ὅσον ἀφορᾷ στὸ Μαρσῦα μαρτυρεῖται ὅτι πραγματι αὐτὸς εἶναι ὁ εὐρετῆς τοῦ *Φρυγίου τρόπου* (Κλήμης Ἀλεξανδρεὺς, *Στρωματεῖς Α'*, κεφ. 16 (ΒΕΠ 7,266,3), ἀλλ' ἐννοεῖται ὅτι ὁ φρύγιος αὐτὸς δὲν ἔχει καμμιά σχέσι μὲ τὸ ἐναρμόνιο γένος, καὶ συγκεκριμένως μὲ τὸν γ' ἦχο.

Περὶ αὐτοῦ μᾶς πληροφορεῖ ὁ Γεώργιος Παχυμέρης (1242-1310) λόγιος κληρικὸς τῶν μεταπαιολογικῶν βυζαντινῶν χρόνων, ὁ ὁποῖος, θεωρούμενος ὡς κρῖκος ποὺ ἐνώνει τὴν ἀρχαία ἐλληνικὴ μὲ τὴν χριστιανικὴ μουσικῆ, καὶ ὄντας γνώστης καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης μουσικῆς, εἶναι ὁ μόνος ποὺ δίνει ἀντιστοιχίες ἀνάμεσα στοὺς ἀρχαίους τρόπους καὶ στοὺς ἦχους τῆς βυζαντινῆς μουσικῆς. Κατακλείοντας τὸ σύγγραμμά του *Περὶ ἀρμονικῆς, ἦτον μουσικῆς* (κεφ. 52), λέει ὅτι:

ὁ ὑπερμυξολύδιος τρόπος ἀντιστοιχεῖ μὲ τὸν α' ἦχο,

ὁ μυξολύδιος μὲ τὸν β',

ὁ λυδῖος με τὸν γ',
 ὁ φρύγιος με τὸν δ',
 ὁ δωριός με τὸν πλάγιο τοῦ α',
 ὁ ὑπολυδῖος με τὸν πλάγιο τοῦ β',
 ὁ ὑποφρύγιος με τὸν βαρύ,
 καὶ ὁ ὑποδωριός με τὸν πλάγιο τοῦ δ'.

Οἱ μαρτυρίες αὐτὲς ἐπιτρέπουν νὰ ἐξαχθοῦν τὰ ἐξῆς δύο συμπεράσματα·

1. Ἡ πληροφορία τοῦ Παναγιωτοπούλου Δ., τόσο γιὰ τὴν ἀρχαία ὀνομασία τοῦ γ' ἤχου ὡς φρυγίου, ὅσο καὶ γιὰ τὶς ἀρχαῖες ὀνομασίες τῶν ἄλλων ἤχων [τοῦ α' ὡς δωριός (σελ. 172), τοῦ β' ὡς λυδίου (σελ. 181), τοῦ δ' ὡς μισολυδίου (σελ. 196), τοῦ πλ. α' ὡς ὑποδωρίου (σελ. 205), τοῦ πλ. β' ὡς ὑπολυδίου (σελ. 212), τοῦ βαρέος ὡς ὑποφρυγίου (σελ. 224), τοῦ πλ. δ' ὡς ὑπομισολυδίου (σελ. 228)], ἐλέγχεται ὡς ἀνακριβής.

Ἡ εὐθύνη βεβαίως τοῦ προαναφερθέντος μουσικοῦ, ὁ ὁποῖος ἀντλήσει τὴν πληροφορία ἀπὸ τὸ *Θεωρητικὸν μέγα τῆς μουσικῆς τοῦ Χρυσάνθου ἀρχιεπισκόπου Διωραχίου τοῦ ἐκ Μαδύτων*, Τεργέστη 1832, σελ. 142-168, μετριάζεται, δεδομένου ὅτι στὸ ἐν λόγω σύγγραμμά του ὁ Χρυσάνθος ἀφ' ἑνὸς μὲν δὲν ἀναγράφει τὴν πηγὴν, ἀπὸ τὴν ὁποία ἀντλεῖ τὴν πληροφορία, γιὰ νὰ διασταυρωθῆ καὶ ἀξιολογηθῆ, ἀφ' ἑτέρου δὲ σαφῶς φαίνεται ν' ἀγνοῖ τὴν ἀναγραφείσα πρὸ πάντων μαρτυρία τοῦ Γ. Παχυμέρη.

2. Ἐντελῶς αὐθαιρέτως συνηθίζεται νὰ λέγεται σήμερον φρύγιος ἤχος ἢ γνωστὴ μελωδία. Κατ' ἀρχὴν δὲν εἶναι κἀν ἤχος· διότι τότε οἱ ἤχοι τῶν ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων θὰ ἦσαν 9 ἢ καὶ περισσότεροι, καὶ ὄχι 8. Ἐπειτα ἐντελῶς ἀσθηρῶς θεωρεῖται μελωδία τοῦ πλαγίου α' ποῦ φέρει στὸν Ζω τῆς μέσης τὴν ἐναρμόνιο φθορὰ. Μελωδία τοῦ πλαγίου α' περιέχει βεβαίως, ἀλλ' ὄχι μόνο. Καὶ βεβαίως δὲν φέρει τὴ φθορὰ στὸν Ζω οὔτε πρόκειται ἐδῶ γιὰ τὴ γνωστὴ ἐναρμόνιο φθορὰ. Ὁ ἐσφαλμένως ὀνομαζόμενος φρύγιος ἤχος εἶναι ἓνα ἀνώνυμο νεωτεριστικὸ ἠχητικὸ κρᾶμα, ποῦ προήλθε ἀπὸ πρόσμιξι ἐναρμονίων καὶ διατονικῶν μελωδιῶν τῶν ἤχων γ' καὶ πλ. α'. Συγκεκριμένως πρόκειται γιὰ μιὰ μεταλλαγὴ, μιὰ ἀπόκλισι τοῦ τρίτου ἤχου. Καθὼς δηλαδὴ ἡ μελωδία τοῦ τρίτου ἤχου βαίνει ἀνοδικῶς νὰ φθάνει στὸν Κε χρησιμοποιεῖ κατὰ βούλησι τοῦ μελωδοῦ βεβαίως στὴ συγκεκριμένη περίπτωσι τὸ φθόγγο αὐτὸν ὡς τονικὴ ἀφετηρία, ποῦ σημαίνει με ἀνάλογη φθορὰ, γιὰ νὰ προχωρήσῃ στὸ ὄξυ πεντάχορδο τοῦ

πλαγίου α' ἤχου καὶ νὰ κατεβῆ στὴ συνέχεια μέχρι τὸ Πα τῆς μέσης, ἀποκτώντας ἤδη ἓνα νέο ἄκουσμα, ποῦ δὲν εἶναι οὔτε καθαρὸς τρίτος οὔτε καὶ καθαρὸς πλάγιος τοῦ α' (βλ. καὶ Π. Γεωργίου, ΘΗΕ, τόμ. 11, στ. 862-3 λ. Τρίτος ἤχος).

Τὸ ἐν λόγω ἀνάμικτο ἄκουσμα, παρ' ὅλη τὴ μυστικοπαθῆ ἠδυσπάθεια καὶ τὴ συναισθηματικὴ τρυφή του, ταπεινῶς φρονῶ ὅτι θὰ πρέπει νὰ χρησιμοποιεῖται ἀπὸ τὰ ἀναλόγια με πολλὴ φειδώ, γιὰ νὰ μὴν πῶ ὅτι θὰ πρέπει νὰ θεωρηθῆ ἀκατάλληλο καὶ φευκτέο καὶ ὀβελιστέο γιὰ τὴ σεμνοπρεπῆ ὀρθόδοξη λατρεία, ὅπως βεβαίως θὰ πρέπει νὰ θεωροῦνται ἀκατάλληλοι καὶ φευκτέοι καὶ ὀβελιστέοι καὶ ὅλοι οἱ ἀπὸ προομιξίαι διαφόρων ἄλλων μελωδιῶν δυνάμενοι νὰ παραχθοῦν ἤχοι. Ὡς γνωστόν, μποροῦν νὰ παραχθοῦν πάρα πολλοὶ ἄλλοι ἤχοι ἀπὸ παρόμοιαι προομιξίαι. Οἱ ἤχοι αὐτοὶ ἔχοντας κατὰ κανόνα κοσμικὸ χαρακτήρα, ἀποβάλλονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ὡς ἀνοίκειοι πρὸς τὸ ἄτυφο καὶ ἱκετευτικὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖο δέον νὰ ἔχουν οἱ μελωδίες τῶν ὕμνων τῆς, καὶ ποῦ αὐτὸ πνεῦμα ὑπερετεῖται πλήρως πρὸ αἰῶνων ἀπὸ τοὺς καθιερωμένους ὀκτῶ ἤχους.

Ἡ ἀνωτέρω διευκρίνισι ἐγίνε κατὰ παράκλησι ἱεροψαλτῶν διαπορουμένων τί εἶναι καὶ πῶς λέγεται τὸ ἄκουσμα αὐτό.

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ, **Ο ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ ΚΑΙ ΕΥΓΕΝΙΑΣ**, μετὰ τῶν Ἀσματικῶν Ἀκολουθιῶν τῶν Ἀγίων. Εἰσαγωγὴ - Μετάφρασις - Σχόλια κ.λπ. Γεωργίου Δ. Παπαδημητρίου, Ἀθήνα 1997, σχῆμα 14Χ21 ἑκατ., σσ. 168.

Δύο ἰδιαίτερα λαοφιλεῖς Ἁγίες Γυναῖκες τῆς Ἐκκλησίας μας, τὴν Αἰκατερίνη καὶ τὴν Εὐγενία, προβάλλει ἡ νέα αὐτὴ ἔκδοσις. Τὸ κείμενο Συμεῶν τοῦ Μεταφραστοῦ ἀποδίδει στὴ νεοελληνικῇ, παραθέτοντας σχετικὴ εἰσαγωγὴ, σχόλια, πραγματολογικὰ στοιχεῖα καὶ παραπομπές, ὁ Γ.Δ. Παπαδημητρίου, θεολόγος, φιλόλογος. Εἰκόνες σὲ τετραχρωμία ὠραῖζον τὴν ἔκδοσις, ποῦ συμπληρῶνεται ἀπὸ τὶς Ἀσματικὰς Ἀκολουθίας τοὺς καὶ τὸν Παρακλητικὸν Κανόνα στὴν Ἁγία Αἰκατερίνη.

Ἡ ἀκηδία, πάθος ἀτονίας καὶ ὀλιγωρίας ψυχῆς*

Ἐπίσης ἓνα ἄλλο βασικὸ αἴτιο εἶναι ἡ ὀλιγωρία. Σ' αὐτὴν φθάνει ἡ ψυχὴ ἢ ὁποῖα εἶναι φιλήδονη. «Ἀκηδία ἐστὶν ὀλιγωρία ψυχῆς· ὀλιγωρεῖ δὲ ψυχὴ φιληδονίαν νοσοῦσα»¹¹. Εἶναι τὸ πάθος τὸ ὁποῖο προδιαθέτει καὶ προκαταλαμβάνει

Τοῦ κ. ΣΩΤΗΡΙΟΥ Ι. ΜΠΑΛΑΤΣΟΥΚΑ
Διδάκτορος Θεολογίας Α.Π.Θ.

ναι τὴν ψυχικὴ διάθεση τοῦ ἀνθρώπου, οὕτως ὥστε νὰ πάρει ἀρνητικὴ στάση στὸν διπλανό του, στὸν πλησίον του, γιὰ νὰ τὸν ἀτιμάσει καὶ νὰ τὸν κακολογήσει. Ἐνῶ προηγεῖται ἡ ἀρνηση πρὸς τὸ φυσικὸ ἀποτέλεσμα τῆς ροῆς τῶν γεγονότων καὶ τῶν πραγμάτων¹². Ὁ ἅγιος Ἀντώνιος, ὁ καθηγητὴς τῆς ἐρήμου καὶ τῆς ἀσκήσεως, εἶναι σαφῆς στὸ θέμα αὐτὸ λέγοντας ὅτι χρειάζεται μεγάλη διάκριση καὶ ἀσκησιμὸς γιὰ νὰ μὴ πέσει κανεὶς θύμα τοῦ πάθους αὐτοῦ, ἐφ' ὅσον λογίζεται διάκονος τοῦ Δομητόρου Κυρίου. Διαφορετικὰ θὰ ὀδηγηθεῖ σὲ ἀμέλεια, χάνοντας τὸν παρελθόντα κόπο, ἀφοῦ ὁ Κύριος θὰ «ἀγανακτήσει» ἐναντίον του, πράγμα ποῦ ἐπράξε ὁ Ἰούδας· ἀπώλεσε μέσα σὲ μία νύκτα, λόγῳ τῆς ἀδιαφορίας καὶ τῆς ἀμέλειας, τοὺς κόπους καὶ τὸν κάματο τοῦ προτέρου βίου του¹³.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 112 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

11. Ἰωάννου Κλίμακος, Λόγος ΙΓ', Περὶ ἀκηδίας, PG 88, 861.

12. «Πάν ῥημα ἐκ διαθέσεως τοῦ ἀτιμάσαι λεγόμενον λαιδορία ἐστὶ, κὰν αὐτὸ ῥημα μὴ δόξη εἶναι ὑβριστικόν. Καὶ τοῦτο δηλον ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου λέγοντος περὶ τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐλοιδόρησαν αὐτόν, καὶ εἶπον αὐτῷ· σὺ εἶ μαθητῆς ἐκεῖνου». Μ. Βασιλείου, Ὁροι κατ' ἐπιτομήν, PG 31, 1100.

13. «Ὡστε καὶ ἐκ τοιούτων πειθέτω τις ἑαυτὸν μὴ ὀλιγωρεῖν· καὶ μάλιστα ἐὰν λογίσηται, δούλον ἑαυτὸν εἶναι τοῦ Κυρίου, καὶ ὀφειλόντα τῷ δεσπότη δουλεύειν. Ὡσπερ οὖν δούλος οὐκ ἂν τολμήσει λέγειν· Ἐπειδὴ χθὲς εἰργασάμην, οὐκ ἐργάζομαι σήμερον· οὐδὲ τὸν παρελθόντα χρόνον μετῶν, παύσεται τῶν ἐξῆς ἡμερῶν, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν, ὡς ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ γέγραπται, τὴν αὐτὴν προθυμίαν δείκνυσιν, ἵνα ἐν τῷ Κυρίῳ αὐτοῦ ἀρέσκη, καὶ μὴ κινδυνεύσῃ· οὕτω καὶ ἡμεῖς καθ' ἡμέραν ἐπιμένωμεν τῇ ἀσκήσει, εἰδότες, ὅτι, ἐὰν μίαν ἡμέραν ἀμελήσωμεν, οὐ διὰ τὸν παρελθόντα χρόνον ἡμῖν συγχωρήσει, ἀλλὰ διὰ τὴν ἀμέλειαν ἀγανακτήσει καθ' ἡμῶν. Οὕτως καὶ ἐν τῷ Ἰεζεκιὴλ ἠκούσαμεν· οὕτως καὶ ὁ Ἰούδας διὰ νύκταν μίαν ἀπώλεσε καὶ τοῦ παρελθόντος χρόνου τὸν κάματον». Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου, 18, PG 26, 869.

Τὰ αἴτια, ὅμως, αὐτὰ ποῦ ἐπιφέρουν τὸν δαίμονα καὶ τὸ πάθος τῆς ἀκηδίας ἐπόμενο εἶναι νὰ προκαλοῦν πολλὰ καὶ διάφορα κακά. Ὁ δαίμων τῆς ἀκηδίας, καταρχὴν, ἐπιφέρει τὴν ψυχοσωματικὴ ἀτονία καὶ ἀδιαφορία, μὲ ἀποτέλεσμα νὰ διασκορπίζεται ὁ πρότερος ψυχικὸς καὶ πνευματικὸς πλοῦτος τῶν ἀρετῶν, καθὼς καὶ τὴν κοσμικὴ λύπη καὶ τὸ μῖσος πρὸς καθετὴ ποῦ συμβάλλει στὴν ἀνάπτυξη καὶ ὀλοκλήρωση τῆς προσωπικότητος. «Δεινὸς καὶ οὔτος ὁ τῆς ἀκηδίας δαίμων, καὶ οὔτος συνεργὸς καὶ σύζυγος ὑπάρχει τοῦ πνεύματος τῆς λύπης»¹⁴. Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας γίνονται περισσότερο σαφεῖς καὶ διακριτικοὶ στὸ θέμα αὐτό, ὅταν χαρακτηρίζουν τὸν δαίμονα τῆς ἀκηδίας ὡς ἓνα τῶν βαρύτερων τῶν δαιμόνων, διότι πέρα τοῦ πάθους γιὰ καθετὴ δημιουργικὸ, δὲν ἀφήνει σὲ ἡσυχία τὸν ἄνθρωπο τῆς ἀσκήσεως, προσπαθώντας νὰ ἐξαλείψει τὴν ἀγάπη πρὸς τὸν κόσμον, πρὸς τὸ περιβάλλον, τὴν ἀγάπη ποῦ εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Θεός¹⁵. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς,

14. Ἀντιόχου μοναχοῦ, Λόγος ΚΣΤ', PG 89, 1513. Πρβλ. Λεοντίου πρεσβυτέρου καὶ Ἰωάννου, Τῶν ἱερῶν, βιβλίον δεύτερον, τίτλος ια', PG 86β, 2065. Ἐκτος ἡμῖν ἐστὶν ἀγὼν κατὰ τοῦ πνεύματος τῆς ἀκηδίας, συνεζυγμένον καὶ συνεργούντος τῷ πνεύματι τῆς λύπης· δεινὸς οὔτος καὶ βαρύτερος δαίμων καὶ τοῖς μοναχοῖς ἀεὶ πολεμῶν, ὅστις ὄραν ἔκτην ἐπιπίπτει τῷ μοναχῷ, ἀτονίαν καὶ φρίκην αὐτῷ ἐμποιών, καὶ μῖσος ἐργαζόμενος, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφούς, καὶ πρὸς πάσαν ἐργασίαν, καὶ πρὸς αὐτὴν τῶν θείων Γραφῶν τὴν ἀνάγνωσιν, ὑποβάλλων αὐτῷ καὶ λογισμοὺς μεταβάσεως· καὶ ὡς μὴ μεταστήσειεν ἑαυτὸν πρὸς ἕτερούς τόπους, μάταιος αὐτῷ ἅπας ὁ χρόνος καὶ ὁ πόνος γενήσεται».

15. «Ὁ τῆς ἀκηδίας δαίμων, ὃς καὶ μεσημβρινὸς καλεῖται, πάντων τῶν δαιμόνων ἐστὶ βαρύτερος· καὶ ἐφίσταται μὲν τῷ μοναχῷ περὶ ὄραν τετάρτην, κυκλοῖ δὲ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ μέχρις ὄρας ὀγδόης. Καὶ πρῶτον μὲν τὸν ἥλιον καθορᾶσθαι ποιεῖ δυσκίνητον ἢ ἀκίνητον, πεντηκοντάωρον τὴν ἡμέραν δεικνύς. Ἐπειτα δὲ συνεχῶς ἀφορᾶν πρὸς τὰς θυρίδας, καὶ τῆς κέλλης ἐκπηδᾶν ἐκβιάζεται, τῷ τε ἡλίῳ ἐνατενίζειν, πόσον τῆς ἐννάτης ἀφέστηκε, καὶ περιβλέπεσθαι τῆδε κάκεισε, μὴ τις τῶν ἀδελφῶν... Ἐτι δὲ μῖσος πρὸς τὸν τόπον, ἐκβάλλει καὶ πρὸς τὸν βίον αὐτόν, καὶ πρὸς τὸ ἔργον τῶν χειρῶν· καὶ ὅτι ἐκλείπει παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς ἢ ἀγάπη, καὶ οὐκ ἐστὶν ὁ παρακαλῶν. Εἰ δὲ καὶ τις κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας εἴη λυπήσας τὸν μοναχόν, καὶ τοῦτο εἰς αὔξησιν τοῦ μίσους ὁ δαίμων προστίθῃσιν. Ἄγει δὲ αὐτόν καὶ εἰς ἐπιθυμίαν τόπων ἑτέρων, ἐν οἷς ῥαδίως τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν ἐστὶν εὐρεῖν, καὶ τέχνην μετελθεῖν εὐκοπωτέραν μᾶλλον καὶ

ὁ θεόσοφος αὐτὸς Πατέρας, ἀναφερόμενος στὸ δαμονικὸ αὐτὸ πάθος τῆς ἀκηδίας καὶ τῆς ραθυμίας ὑποστηρίζει ὅτι μποροῦν νὰ ἐμφιλοχωρήσουν «καὶ τοῖς τοίχοις οἷον ἀνεγειρομένοις τῆς κατ' ἀρετὴν κακίας»¹⁶.

Βέβαια, ὅλα αὐτὰ δὲν φοβίζου καὶ δὲν δειλιάζουν τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὁποῖοι καθ' ὁδὸν τῆς ἀσκητικῆς τους ζωῆς καὶ ἐμπειρίας, ἀνακάλυψαν τοὺς τρόπους ἀντιμετώπισης τῶν παθῶν καὶ τῶν πειρασμῶν τοῦ μισόκαλου δαίμονος καὶ μὲ τὴ χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος ἀποκάλυψαν τὸ Θεό, φτάνοντας ἔτσι στὴ θεογνωσία καὶ στὴν ἀλήθεια τῆς ζωῆς ποὺ εἶναι ὁ Χριστός. Βασικὸ ρόλο στὴν καταπολέμηση τοῦ πάθους τῆς ἀκηδίας, πρωτίστως, πράγμα τὸ ὁποῖο φοβάται καὶ συγκλονίζεται ὁ πονηρὸς εἶναι ἡ προσευχὴ καὶ ἡ ὑπομονή, ὅπως καὶ ἡ μελέτη τοῦ θείου λόγου, καὶ ἡ γενικότερη ψυχοσωματικὴ ἐργασία, ἀποφεύγοντας ἔτσι τὴν ἀμέλεια καὶ τὴν ἀργολογία. «Τὸ γὰρ πάθος τοῦτο διὰ προσευχῆς ἀνατρέπεται, καὶ ἀποχῆς ἀργολογίας, καὶ τοῦ κατὰ δύναμιν ἐργοχείρου, καὶ μελέτη τῶν θείων λογίων

προχωροῦσαν. Καὶ ὡς οὐκ ἔστιν ἐν τῷ τῷ εὐαρεστεῖν τῷ Κυρίῳ προστιθῆσιν. Πανταχῆ γὰρ, φησί, τὸ θεῖον προσκνητόν. Συνάπτει δὲ τούτοις καὶ μνήμην τῶν οἰκείων καὶ τῆς προτέρας διαγωγῆς· χρόνον τῆς ζωῆς ὑπογράφει μακρόν, τοὺς τῆς ἀσκήσεως πόνους φέρων πρὸ ὀφθαλμῶν, καὶ πᾶσαν, τὸ δὴ λεγόμενον, κινεῖ μηχανήν, ἵνα καταλειποῦς ὁ μοναχὸς τὴν κέλλαν, φύγη τὸ στάδιον. Τούτῳ δὲ τῷ δαίμονι ἄλλος μὲν εὐθὺς δαίμων οὐχ ἔπεται· ἐρημικὴ δὲ τις κατάστασις, καὶ χαρὰ ἀνεκλάλητος μετὰ τὸν ἀγῶνα τὴν ψυχὴν διαδέχεται». *Εὐαγγεῖον Ποντικῆς*, Περί τῶν ὀκτῶ λογισμῶν, PG 40, 1273C. Πρβλ. *τοῦ ἰδίου*, PG 40, 1225D: «Ἐξαιρέτως δὲ τὸν τῆς ἀκηδίας δαίμονα, ὅστις ὑπὲρ πάντας βαρύτερος ὢν, δοκιμωτάτην μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπεργάζεται. Τὸ γὰρ φεύγειν τοὺς ἀγῶνας καὶ περιόσασθαι, ἄτεχνον τὸν νοῦν καὶ δειλὸν καὶ δραπέτην διδάσκει». Καὶ ὄχι μόνον αὐτὰ, διὰ τῶν λογισμῶν τοῦ θυμοῦ, καὶ τῆς ὀργῆς, ὡς καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἡδονῆς, τὰ ὁποῖα ἀπεικονίζου τὸν ψυχικὸ κόσμον καὶ ρουπαῖνον τὸν νοῦ, ρίχνει εὐκολότερα τὸν ἄνθρωπον στὰ δίχτυα τοῦ δαίμονα τῆς ἀκηδίας. «Μὴ δῶς ἑαυτὸν τῷ τῆς ὀργῆς λογισμῷ, κατὰ διάνοιαν τῷ λελυπηκότῳ μαχόμενος· μηδ' αὐτὸς πάλιν, τῷ τῆς πορνείας, ἐπὶ πλεῖστον τὴν ἡδονὴν φανταζόμενος. Τὸ μὲν γὰρ ἐπισκοπεῖ τῇ ψυχῇ, τὸ δὲ πρὸς τὴν κύρωσιν τοῦ πάθους αὐτὴν προσκαλεῖται· ἑκάτερον δὲ τὸν νοῦν σου ρουπούντα ποιεῖ· καὶ παρὰ τὸν καιρὸν τῆς προσευχῆς, τὰ εἰδῶλα φανταζόμενος, καὶ καθαρὰν τὴν εὐχὴν τῷ Θεῷ μὴ προσφέρων, εὐθὺς τῷ τῆς ἀκηδίας δαίμονι περιπίπτεις, ὅστις μάλιστα ταῖς τοιαύταις ἐφάλλεται καταστάσεσι, καὶ δίκην κινδῶν καθάπερ νεκρὸν τὴν ψυχὴν διαρπάζει».

16. *Γρηγορίου Παλαμά*, Ὁμιλία 2, PG 151, 17D.

καὶ τῆς ἐν τοῖς πειρασμοῖς ὑπομονῆς»¹⁷. Ἡ ψυχὴ ὅταν προσεύχεται καὶ βρίσκεται ἀδιαλείπτως σὲ ἐνεργὸ δράση καὶ περισυλλογή, γίνεται περισσότερο ἀνδρεία καὶ κάνει ἀνδραγαθήματα, γιατί ἡ ἀκηδία τότε καταρρύνεται¹⁸. Ὁ ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς καταφανῶς παραινεῖ ὅτι σὲ καιρὸ πειρασμῶν νὰ μὴν ἀπελπιστεῖ κανεὶς, οὔτε νὰ ἐγκαταλείψει τὸν ἀγῶνα, ἀλλὰ μὲ ὑπομονὴ καὶ γενναῖο φρόνημα ν' ἀντιμετωπίσει αὐτούς, εἰδικότερα τοὺς λογισμοὺς καὶ τὰ πάθη τῆς λύπης καὶ τῆς ἀκηδίας. Διότι συμβουλεύει, ὅταν ἐλπίζει καὶ πιστεύει κανεὶς στὸν Θεό, ἐκλαμβάνει τὶς θλίψεις καὶ τὶς δοκιμασίες ὡς παιδαγωγία γιὰ προσωπικὴ πνευματικὴ βελτίωση

17. *Ἀντιόχου μοναχοῦ*, Λόγος ΚΣΤ', PG 89, 1517. Πρβλ. *τοῦ ἰδίου*, ὅπ. παρ., 1513: «Καὶ προσευχέσθω συνεχῶς καὶ συντόμως καὶ τὸ πνεῦμα τῆς ἀκηδίας φεύξεται ἀπ' αὐτοῦ. Τὸ γὰρ πάθος τοῦτο διὰ προσευχῆς ἀνατρέπεται, καὶ ἀποχῆς ἀργολογίας, καὶ τοῦ κατὰ δύναμιν ἐργοχείρου, καὶ μελέτης τῶν θείων λογίων καὶ τῆς ἐν τοῖς πειρασμοῖς ὑπομονῆς...». Πρβλ. *Λεοντίου καὶ πρεσβυτέρου Ἰωάννου*, τῶν ἱερῶν βιβλίων δευτέρου, τίτλος ια', PG 86β, 2065: «εἰ μὴ διὰ προσευχῆς καὶ ἀπαρχῆς ἀργολογίας, καὶ μελέτη τῶν θείων λογίων, καὶ τῆς ἐν τοῖς πειρασμοῖς ὑπομονῆς».

18. «Ὅτι ἡ ἀκηδία ἐν προσευχαῖς καὶ ψαλμωδῖαις ἀνδραγαθεῖ, ὑπιοῦται δὲ καὶ καταρρύνεται ἐν διακονίαις, καὶ ἐργοχείρῳ καὶ θρασεῖς μὲν ἐργάζεται τοὺς χαμένους, ὑπ' αὐτῆς πολεμουμένους, ἐκλελυμένους δὲ πρὸς οὐς τὰ νικητήρια, ἔσχεν». *Ἰωάννου Κλίμακος*, Λόγος Π', Περί ἀκηδίας, PG 88, 861. Πρβλ. *Νεῖλου τοῦ ἀσκητοῦ*, Περί τὰς ἀντιζύγους τῶν ἀρετῶν κακίας, κεφ. Δ', PG 79, 1144, ὅπου ὁ ὁσῖος Νεῖλος μᾶς κάνει λόγο γιὰ συγκεκριμένα ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα φέρει ἡ ἀρετὴ τῆς ὑπομονῆς. «Ἐξαιρέτως τῆς ἀκηδίας διακοπή, λογισμῶν κατακοπή, θανάτου μέριμνα, σταυροῦ μελέτη, καθηλωμένος φόβος, τυπτόμενος χρυσός, θλίψεων νομοθήκη, βίβλος εὐχαριστίας, θώραξ ἡσυχίας, πόνων ὄπλον, ἀναξέουσα καλλιπονία, ἀρετῶν ὑπογραφή». Ὁ ἴδιος ἅγιος θεωρεῖ τὴν ὑπομονὴ ἀναγκαῖα γιατί εἶναι ἡ ἀντίζηλος τῆς ἀκηδίας, μὲ ἄλλα λόγια τὸ «ἀντίδοτο» αὐτῆς γιὰ τὴ θεορατεία τοῦ παθόντος: «Ἀναγκαῖον ἡγοῦμαι καὶ τὰς ἀντιζήλους τῶν ἀρετῶν κακίας δι' ἐπιτόμου ὑποτάξει τῇ σῆ φιλοπονία... καὶ ἀκηδία, καὶ ὑπομονή». *Τοῦ ἰδίου*, ὅπ. παρ., 1140-1141. Πρβλ. *Ἰωάννου Κλίμακος*, Λόγος ΙΓ', Περί ἀκηδίας, PG 88, 861-864: «ὁ δὲ τῆς ἀκηδίας συμπεριφερόμενος, μακρὰν ἐφέστηκε τῆς ὑπομονῆς, καθάπερ καὶ ὁ νοσῶν τῆς υἰείας. Οὐκοῦν οὖν ἐν τῇ ἀκηδία ἡ ἀρετὴ, ἀλλ' ἐν τῇ ὑπομονῇ γνωρίζεται· ἡ δὲ ὑπομονὴ ἀνανεομένη κρατύνεται ἐν τῷ τὸν νοῦν προσασχολεῖσθαι τῇ θεωρίᾳ καὶ μελέτῃ τῶν προσδοκουμένων· ἐκείθεν γὰρ πλαινόμενος ὁ νοῦς μεταλαμβάνει ἔσχατον, καθάπερ καὶ τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν ἐδωδιμῶν καὶ αἰσθητῶν βιωμάτων... ἡ δὲ ἀκηδία καὶ ἡ ὀλιγωρία, καὶ τὸ ἀγαπήσαι τὴν ἀνάπαυσιν, ἐν ᾧ δοξάζονται ζητοῦσι τόπον· ἐκ τῆς τῶν πολλῶν δόξης, ἐξασθενοῦσιν αἱ αἰσθήσεις· καὶ ἀναγκαίως ἡ αἰχμαλωσία τῶν παθῶν καταδυναστεύει αὐτῶν, καὶ ἀπόλλυσι τὴν ἐγκράτειαν τὴν κρυπτὴν διὰ τοῦ μετεωρισμοῦ καὶ τοῦ κόρου».

καὶ τελείωση. Ἀλλιῶς, σὲ διαφορετικὴ ἀντιμετώπιση θὰ εὔρεθῆ κανεὶς σὲ μετεωρισμὸ, σύγχυση καὶ ἐσωτερικὴ ἀκαταστασία¹⁹. Μάλιστα οἱ ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας γιὰ ν' ἀποφύγουν τὸ πάθος αὐτὸ συνιστοῦν ὁ χριστιανὸς ἄνθρωπος νὰ σκέπτεται συνεχῶς τὸν θάνατο καὶ νὰ κρατᾶ τὸν νοῦ του στὸν Ἄδη. Νὰ ἐνθυμεῖται καθημερινῶς τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως τοῦ Κυρίου καὶ τὰ αἰῶνια ἀγαθὰ τῆς Οὐράνιας Βασιλείας²⁰. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς χρειάζεται συνεχὴ ἀγρύπνια καὶ ἐγρήγορση, μετὰ προσευχῆς καὶ μετανοίας, γιατί αὐτὸς ποὺ πιστεύει καὶ ἀγαπᾶ τὸν Χριστὸ δὲν φεῖδεται κόπων καὶ βασάνων, ἀλλὰ ἀντιθέτως κρατᾶ ὑψηλὸ τὸ ἀγωνιστικὸ φρόνημα γιὰ νὰ ἐκτονῶσει κάθε λογισμὸ ἐμπαθείας καὶ κάθε πάθος, «*Ἰησοῦν ἀγαπῶν γυμνάζεται ἐν πόνοις καρτερία δὲ πόνων ἐκδιώκει ἀκηδῖαν*»²¹.

19. «Ἐν τῷ καιρῷ τῶν πειρασμῶν, μὴ καταλίπῃς τὸ μοναστήριόν σου· ἀλλὰ φέρε γενναίως τὰ κύματα τῶν λογισμῶν, καὶ μάλιστα τῶν τῆς λύπης καὶ ἀκηδῖας. Οὕτω γὰρ οἰκονομικῶς διὰ τῶν θλίψεων δοκιμασθεῖς, ἔξεις βεβαίαν τὴν εἰς Θεὸν ἐλπίδα. Ἐὰν δὲ καταλιμπάνῃς, ἀδόκιμος καὶ ἀνανδρὸς καὶ ἀστατος εὔρεθήσῃ». *Μαξίμου Ὁμολογητοῦ*, Κεφάλαια περὶ ἀγάπης, Ἐκατοντὰς πρώτη νβ', PG 90, 969-972.

20. «Ἐχώμεθα οὖν, τέκνα, τῆς ἀσκήσεως, καὶ μὴ ἀκηδιώμεν. Ἐχομεν γὰρ ἐν τούτῳ καὶ τὸν Κύριον συνεργόν, ὡς γέγραπται· Παντὶ τῷ προαιρουμένῳ τὸ ἀγαθὸν συνεργεῖ ὁ Θεὸς εἰς τὸ ἀγαθόν. Εἰς δὲ τὸ μὴ ὀλιγωρεῖν ἡμᾶς καλὸν τὸ τοῦ ἀποστόλου ρητὸν μελετᾶν, τό, καθ' ἡμέραν ἀποθνήσκω. Ἄν γὰρ καὶ ἡμεῖς, ὡς ἀποθνήσκοντες καθ' ἡμέραν, οὕτως ζῶμεν, οὐχ ἁμαρτήσομεν. Ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον τοιοῦτον, ἵνα, ἐγειρόμενοι καθ' ἡμέραν, νομίζομεν μὴ μένειν ἕως ἑσπέρας, καὶ πάλιν μέλλοντες κοιμᾶσθαι, νομίζομεν μὴ ἐγειρεσθαι. Ἀδήλου φύσει καὶ τῆς ζωῆς ἡμῶν οὔσης, καὶ μετρομένης καθ' ἡμέραν παρὰ τῆς Προνοίας. Οὕτω δὲ διακείμενοι, καὶ καθ' ἡμέραν οὕτω ζῶντες, οὔτε ἁμαρτήσομεν, οὔτε τινὸς ἐπιθυμίαν ἔχομεν, οὔτε μνησιμένον τι, οὔτε θησαυρίζομεν ἐπὶ τῆς γῆς· ἀλλ' ὡς καθ' ἡμέραν προσδοκῶντες ἀποθνήσκειν, ἀκτῆμοντες ἐσόμεθα, καὶ πᾶσι πάντα συγχωρήσομεν· ἐπιθυμίας δὲ γυναικός, ἢ ἄλλης ρυπαρᾶς ἡδονῆς, οὐδ' ὅλως κρατήσομεν, ἀλλ' ὡς παρερχομένην ἀποστραφισόμεθα· ἀγωνιῶντες ἀεὶ καὶ προβλέποντες τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Ἄει γὰρ ὁ μείζων φόβος καὶ ὁ ἀγὼν τῶν βασάνων διαλύει τὸ λείον τῆς ἡδονῆς, καὶ τὴν ψυχὴν κλίνουσαν ἀνίστησιν». Βίος καὶ πολιτεία τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου, 19, PG 26, 872. Βλ. σχετικὰ ἀρχιμ. *Σωφρονίου (Σαχάρωφ)*, Περὶ τῆς χάριτος τῆς μνήμης τοῦ θανάτου, σὸ Ὀψόμεθα τὸν Θεὸν καθὼς ἐστὶ, Ἱερά Μονὴ Τιμίου Προδρόμου, Ἔσσεξ Ἀγγλίας 1992, σ. 15-28, ὅπου γίνεται λόγος καὶ γιὰ τὸ ρόλο ποὺ διαδραματίζει ἡ ἀδιάλειπτη σκέψη τοῦ θανάτου στὴν κατάλυση τῶν παθῶν καὶ στὴν ὀλοκλήρωση τοῦ ἀνθρώπου φτάνοντας στὴν ἀνακάλυψη τοῦ θεοῦ Προσώπου.

21. *Ἰωάννου Κλίμακος*, Λόγος ΙΓ', Περὶ ἀκηδῖας, PG 88, 861. Πρβλ. *Νικολάου Γλυκῆ (τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων)*, Ἀκη-

Εἶναι χαρακτηριστικὲς οἱ περιπτώσεις πολλῶν μεγάλων ἁγίων καὶ ἀσκητῶν ποὺ διὰ τῆς ἀδιαλείπτου προσευχῆς καὶ τῆς συνεχοῦς ἐγρηγόρσεως προσπάθησαν καὶ πέτυχαν νὰ ξεφύγουν ἀπὸ τὸν δαίμονα καὶ τὸ πάθος τῆς ἀκηδῖας. Ὁ δαίμων αὐτὸς προσπάθησε νὰ ποτήσῃ τὴν ἁγία Συγκλητικὴ μὲ τὸ νὰ τῆς δημιουργήσῃ λύπη στὸν ἐσωτερικὸ τῆς κόσμου, κατὰ τὸν ἀσκητικὸ τῆς ἀγῶνα, καὶ νὰ τῆς βάλῃ ὡς ἐμπόδιο τὸ πάθος τῆς ἀκηδῖας. Ἀλλὰ ἡ ἁγία, ἔχοντας κατὰ νοῦ ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἐμπειρία τῆς, τίς παγίδες καὶ τοὺς δόλιους τρόπους τοῦ πολεμήτορος, ἔλαβε γιὰ πολλοστὴ φορὰ ὡς ὄπλο τῆς πνευματικῆς τῆς πανοπλίας τὴν προσευχὴ²². Ἀλλὰ καὶ ὁ ἅγιος Συμεὼν, ὁ διὰ Χριστὸς σαλός, μὲ τὸν συνασκητὴ του Ἰωάννη, καθὼς βρίσκονται στὴν ἔρημο καὶ ἔχοντας κερδίσει πολλὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ καὶ ἀρετές, παρακαλοῦν ἀπὸ κοινοῦ διὰ τῆς προσευχῆς τὸν Θεὸ νὰ τοὺς ἀπαλλάξῃ ἀπὸ τὸ βαρὺ καὶ ὀδυνηρὸ πάθος τῆς ἀκηδῖας, γιὰ νὰ μὴ χάσουν ὅ,τι ἀπέκτησαν μὲ κόπους καὶ μόχθους μέχρι ἐκείνη τὴν στιγμή. «*Ἦνίκα δὲ ἔλθωσιν αὐτῷ λογισμοὶ ἢ ἀκηδῖα, ἔρχεσθαι αὐτὸν πρὸς τὸν ἕτερον καὶ κοινῶς τὸν Θεὸν παρακαλεῖν τοῦ ἀπαλλαγῆναι τοῦ πειρασμοῦ*»²³.

Πολλὲς φορὲς ἐπίσης ὁ Θεὸς γιὰ παιδαγωγικούς καὶ λόγους οἰκονομίας φέρει στοὺς ἁγίους ἀσκητὲς διαφόρους πειρασμοὺς καὶ λογισμοὺς οὕτως ὥστε νὰ τοὺς κάνει περισσότερο δυνατούς, καρτερικοὺς καὶ εὔτονους. Ἐξαιρετικὴ εἶναι ἡ περίπτωση τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Ἀ-

δία, σὸ Εἰρηολόγιον, *Περὶ θανασίμων ἁμαρτημάτων καὶ ἀρετῶν*, ἐν Βενετία 1832, σ. 243: «Ὁ δὲ ἐγρηγόρος, καὶ ἀγρυπνος τῆ ψυχῆ εἰς ταῦτα ὅλα περιγίνεται, καὶ ὑπερνικᾷ· ὅτι ὁ ἐγρηγόρος ἔχει συνήγορον τὴν προσευχὴν, τὴν εὐλάβειαν, τὴν μετάνοιαν, τὴν σπουδὴν, τὴν ζέσιν, τὴν παρηγοσίαν, τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον, τὴν ἐξομολόγησιν, τὴν μελέτην τῶν θείων Γραφῶν, δι' ἃν βρίσκεται ἡ ζωὴ ἢ αἰώνιος».

22. «Ἔστι λύπη ἐπωφελῆς, καὶ ἔστι λύπη φθοροποιός· τῆς μὲν οὖν χρησίμης λύπης τὸ μὲν ἐστὶ περὶ τῶν οἰκείων ἁμαρτιῶν στένειν· τὸ δὲ καὶ περὶ τῆς τῶν πλησίον ἀγνωσίας· τὸ δὲ πρὸς τὸ μὴ ἐκπεσεῖν τῆς προθέσεως· τὸ δὲ καὶ ἀφικνεῖσθαι τοῦ τέλους τῆς ἀγαθοσύνης. Ταῦτα μὲν οὖν τῆς γνησίας καὶ ἀγαθῆς λύπης τὰ εἶδη. Καὶ ἄλλη δὲ τις λύπη, τοῦ ἐχθροῦ ὑποτιθεμένου, ἣτις ταῦταις προσφύεσθαι οἶδεν. Ἐμβάλλει γὰρ ὡς αὐτὸς λύπην ἀλοχίας μεστή· εἶπεν καὶ ἀκηδῖα πρὸς τινων ἀνόμαστα. Δεῖ οὖν τοῦτο τὸ πνεῦμα εὐχῆ μάλιστα ἀποσοβεῖν καὶ ψαλμωδίᾳ». Βίος καὶ πολιτεία ὁσίου Συγκλητικῆς, 40, PG 28, 1512.

23. Βίος ἁγίου Συμεὼν τοῦ διὰ Χριστὸν σαλοῦ, PG 93, 1700.

θωνίτου, ό οποίος έπανειλημμένως αντιμετώπισε τώ δαιμόνιο τής άκηδίας μέσα στο «πνευματικό έργαστήριο τών άρετών», στην άσκητική του κάλυψη. Όμως ό άγιος με τή γενναιότητα και τήν έπίταση του ψυχοπνευματικού του άγώνα και τής άσκήσεως, έχοντας σταθερή και άκλόνητη τήν πίστη στην Πρόνοια του Θεού, άντέκρουσε τόν κακό αυτό δαίμονα, έπεκτεινόμενος και πά- λι σε πνευματικές αναβάσεις και έντροφώντας στη θεία θεωρία, γενόμενος έτσι μέτοχος τής μακαριότητας του θείου και άκτίστου φωτός²⁴.

Βέβαια δέν είναι και λίγες οι περιπτώσεις όπου νεότεροι μοναχοί άσκητές, επειδή δέν μπορούσαν ν' άπαλλαγούν εύκολα από όρισμένα δαιμονικά πάθη, λόγω τής άπειρίας τους, να καταφεύγουν σε πιο έμπειρους μεγάλους άσκη- τές και πνευματικούς και με τή βοήθειά τους ν' άπαλλάσσονται από τά πάθη και τά φοβερά δαιμόνια. Μιά άπ' αυτές τις περιπτώσεις είναι του μοναχού Έλπίδιου, ό οποίος δεχόταν για μεγάλο χρονικό διάστημα τόν πόλεμο του δαι- μονος τής άκηδίας, ώστε κατέφυγε σε μια πιο βαθιά άσκητική έρημο, όπου συνάντησε έναν μεγάλο άσκητή γέροντα (ό οποίος έβδομήντα χρόνια είχε να δει ανθρώπινο πρόσωπο) και τόν βοήθησε ν' άπαλλαγεί όριστικά από τόν φο- βερó αυτό δαίμονα²⁵.

Υστερα λοιπόν άπ' αυτή τήν άγιοπατερική έμπειρία έρχόμαστε στην άκηδία τής σημερινής έποχής, μιας έποχής, που ακόμα και έμάς τους Χριστιανούς, μάς χαρακτηρίζει τώ πάθος τής ά- μέλειας και τής άδιαφορίας για καθετί που ύ- πάρχει και συμβαίνει γύρω μας. Άδιαφορία για τήν κρίση τών θεσμών και τών άξιών, για τήν πνευματική και πολιτιστική μας κληρονομιά και

παράδοση, για τόν συνάνθρωπό μας, για τόν δι- πλανό μας που είναι εικόνα Θεού. Γίναμε θύμα- τα μιας γενικότερης άκηδίας. Ποτέ όμως δέν εί- ναι άργά, άρκεί να δούμε τά πράγματα από άν- τικειμενική όπτική γωνία και άπ' τήν κατάλληλη θέση τους, βάζοντάς τα σε προτεραιότητες και ιεραρχώντας τα. Χρειάζεται άγώνας πολύς και επίμονος, άγώνας για έξαγιασμένη ζωή, όχι πώς θα αύξησουμε τά υλικά αγαθά, διότι «πάντα ματαιότης τά ανθρώπινα», αλλά πώς θα κάνου- με τήν κάθε είδους έργασία, σύμφωνα με τόν νόμο και τώ θέλημα του Θεού, για να είναι εύ- λογημένη από τόν Ίδιο και για πνευματική ώ- φέλεια. Συνεχής έξαγιασμός τής έργασίας μέσα σε άτμόσφαιρα προσωπικής και συλλογικής προσευχής, για να μη συντελεί στο πάθος τής φιλαργυρίας και τής άπληστίας, αλλά να συν- δέεται με τήν έλεημοσύνη, τήν φιλανθρωπία, προς δόξαν Θεού. Όλα αυτά όμως νοούνται μακριά άπ' τώ πνεύμα τής άργίας και τής άνεύ- θυνης άδιαφορίας, που συνδέονται με τώ πνεύ- μα τής άκηδίας, για να έξαγιαστεί μαζί με τήν ψυχή και τώ σώμα, ως όστράκινον σκεύος κατά τόν θείον Παύλο: «...είδέναι έκαστον ύμών τώ έαυτού σκεύος, κτάσθαι έν άγιασμή»²⁶.

(Τέλος)

26. Α' Θεσ. 4,4.

Μητρ. Φθιώτιδος Νικολάου, **ΟΙ ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ, Μύθος ή πραγματικό- της;** Γ' έκδοση, σχήμα 14X21 έκ., σσ. 136.

Τώ ενδιαφέρον θέμα τών έμφανίσεων τής Παναγίας σε όράματα διαπραγματεύεται τώ βι- βλίω τούτο. Άφού αναφέρεται γενικά στις θείες όράσεις και τή διακονία τής Θεοτόκου στο έργο τής λυτρώσεως του ανθρώπου, παρα- θέτει περιστατικά έμφανίσεών Της σε Άγίους, στο ναό τής Ευαγγελιστρίας Τήνου και κατα- χωρίζει τήν πίστη τής Έκκλησίας για τις έμφα- νίσεις Της, ενώ άναιρεί και τά έπιχειρήματα τών άρνητών του θαύματος αυτού.

Πρωτοπρ. Κων. Θ. Πλατανίτου (†), **ΕΟΡΤΟ- ΛΟΓΙΟΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΚΚΛΗ- ΣΙΑΣ**, έκδ. Δ', σχήμα 17X24 έκ., σσ. 168.

Μετά τήν κατατοπιστική Εισαγωγή του (σσ. 5-21) ό άοίδιμος π. Κωνσταντίνος παραθέτει λε- πτομερέστατο άγιολόγιο τής Όρθοδόξου Έκ- κλησίας άνά μήνα (Σεπτέμβριος - Αύγουστος). Άκολουθεί άναφορά τών Κυριακών του έτους (τί εορτάζεται κατ' αυτές), στοιχεία για τοπωνύμια - ιστορικά και «κατάλογος» όλων τών Άγίων, με άλφαβητική σειρά.

24. «Έπει γάρ ό πονηρός έγγίζουσιν ήσθετο τήν εκείσε κατάλυσιν έαυτού, οία γεύμα τής του άνδρος ήδη δυνάμεως ειληφώς, μέγαν έπήγειρεν αυτό πόλεμον άκηδίας, και μίσος ό μισόκαλος ένέσταξε του τόπου Θεού δε πάντως οίκονο- μία και τούτο, ίνα και τώ καρτερόν αυτού και εύτονον έν τοίς πειρασμοίς και γενναίον διαδειχθή, και πειρασθείς τοίς πειραζομένοις βοηθεϊν διδαχθή, άν πολλών τήν προστασίαν έμελλεν έγχειρίζεσθαι και ό πειραστής ήττηθή, και μεζονος αίτιος αυτό γένηται προκοπής και χαρίσματος, έπει και προηγείσθαι τών χαρισμάτων τούς πειρασμούς παρά τών πείρα τούτο διδαχθέντων μανθάνομεν». Βίος του όσιου Ά- θανασίου του Άθωνίτου, J. Noret, Corpus Christianorum Se- ries Graeca, τόμος 9, Turnhout - Leuven 1982, σ. 28-29.

25. Βλ. Π. Β. Πάσχου, Νέον Μητερικόν, Άγνωστα και άνέκδοτα πατερικά και άσκητικά κείμενα περι τιμών και άγιών γυναικών, έκδ. «Ακρίτας», Άθήνα 1990, σ. 82.

Ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στὸ παιδὶ καὶ στὸν ἔφηβο καὶ ἡ διδακτικὴ πράξις (Συμβολὴ στὴ διδακτικὴ τῶν Θρησκευτικῶν)

Ἄν ὡς σκοπὸ τῆς χριστιανοπαιδαγωγικῆς μας προσπάθειας θέσουμε τὸ νὰ «εὐαγγελίσουμε» ὅλη τὴ ζωὴ τῶν παιδιῶν καὶ τῶν ἐφήβων, νὰ τοὺς γνωρίσουμε τὸ Θεό, ὅπως φανερώθηκε στὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ δείξουμε Αὐτὸν παρόντα καὶ ἐνεργοῦντα μέσα στὴ ζωὴ

Τοῦ κ. **ΙΩΑΝΝΗ Β. ΤΣΑΓΚΑ**
Θεολόγου Καθηγητοῦ

καὶ τὴν ἱστορία καὶ νὰ ἐπιδιώξουμε νὰ βροῦν οἱ νέοι μας τὴ χαρὰ τῆς νέας ζωῆς, τὸ κατώφλι τῆς ψυχικῆς ἰσορροπίας τους, τὴν ἐλευθερία τοῦ ὀρθόδοξου ἠθους τους μέσα στὴ δίνη καὶ τὴ σύγχυση τῆς πλουραλιστικῆς κοινωνίας μας, τότε: Προτεινόμενο γενικὸ διδακτικὸ μοντέλο ποῦ ἔχει σχέση μὲ τὴν Παιδαγωγικὴ τοῦ Θεανθρώπου εἶναι τὸ μοντέλο τῆς Παιδαγωγικῆς τῆς Ἐνσάρκωσης ἢ τὸ μοντέλο τῆς Ἐνανθρώπησης.

I. Διδακτικὸ μοντέλο τῆς Ἐνανθρώπησης

Τὸ διδακτικὸ μοντέλο τῆς ἐνανθρώπησης ἢ ἐνσάρκωσης στὸ χῶρο τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς ἀγκαλιάζει ὅλα τὰ ἀνθρώπινα στοιχεῖα καὶ βλέπει ὅλες τὶς ἐνδοκοσμικὲς μεταβλητές, ἀλλὰ λειτουργεῖ συμπαντικά, προβλέπει πέρα ἀπὸ τὰ στενὰ πλαίσια τῆς γήινης πραγματικότητας, ὅπως κάθε ἄλλη παιδαγωγικὴ προσπάθεια ποῦ κινεῖται στὸ χῶρο μόνο τοῦ ἐνδοκοσμικοῦ. Τὸ παιδαγωγικὸ - διδακτικὸ μοντέλο τῆς ἐνσάρκωσης στὸ χῶρο τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς ἀξιοποιεῖ τὸ πλατωνικὸ τρίπτυχο ποῦ ἀντιστοιχεῖ στὸ τρισυπόστατο τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς (λογικὸ, θυμοειδές, ἐπιθυμητό)⁸⁸. Ἔτσι ἡ παιδαγωγικὴ διαδικασία τοῦ μοντέλου τῆς ἐνανθρώπησης εἶ-

ναι μιὰ μακρόβια στρατηγικὴ διαδικασία μάθησης καὶ στάσης ζωῆς, ὅπου ὁ μαθητευόμενος βρίσκει τὸ νόημα τῆς ζωῆς μέσα σ' ὅλες τὶς ἐκφάνσεις καὶ ἐκδηλώσεις τῆς. Τὸ διδακτικὸ μοντέλο τῆς ἐνανθρώπησης λαμβάνει ὑπόψη τοῦ ὅλα τὰ πλέγματα τῶν μεταβλητῶν. Δὲν εἶναι μιὰ διανοητικὴ ὑπόθεση, ἀλλὰ συναισθηματικὴ καὶ κοινωνικὴ καὶ οἰκολογικὴ καὶ γιὰ τὸ ὄχι καὶ μεταφυσικὴ. Στοχεύει στὸ ὑπέρολογο στοιχεῖο χωρὶς ν' ἀπορρίπτει τὸ λογικὸ, γιὰ τὸ ἄνθρωπος λειτουργεῖ καὶ μὲ κατηγορίες πέρα ἀπὸ τὴ νόηση (π.χ. ἐνόραση). Εἶναι μοντέλο κοσμικὸ καὶ μετακοσμικὸ, δηλ. συμπαντικὸ. Τὸ διδακτικὸ μοντέλο τῆς ἐνανθρώπησης ἔχει ὡς ἀρχή, κέντρο καὶ τέλος τὸ πρόσωπο τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Σωτήρος Χριστοῦ. Χρησιμοποιεῖ μιὰ σειρά ἀπὸ διδακτικὲς ἐνέργειες καὶ δραστηριότητες, προσδιορίζει τὴ διδακτικὴ πρακτικὴ ὅπως πρέπει νὰ γίνεται γιὰ νὰ ἔχει ὑψηλὴ ἀπόδοση ἢ διδασκαλία καὶ τέλος ἀνταποκρίνεται στοὺς ρυθμοὺς καὶ τοὺς τρόπους ἐπικοινωνίας τῶν παιδιῶν καὶ ἐφήβων μέσα στὶς συνεχεῖς ἀλλαγές τοῦ «κοινωνικοῦ γίνεσθαι». Εἶναι δὲ ἄμεσα ἐφαρμόσιμο στὴ σχολικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ πραγματικότητα, γιὰ τὴν ἐνσάρκωση τῆς χριστιανικῆς θρησκείας στὸ πρόσωπο τοῦ θεοῦ Λυτρωτῆ καθιστᾶ τὶς ἀφηρημένες ἀλήθειες τοῦ Χριστιανισμοῦ προσιτὲς καὶ κατανοητὲς στὰ παιδιά καὶ τοὺς ἐφήβους⁸⁹.

Τὸ διδακτικὸ μοντέλο τῆς ἐνανθρώπησης στὴ διδακτικὴ πράξις μπορεῖ νὰ ἐφαρμοστεῖ κατὰ ἡλικίες μὲ τὸ νὰ δίνουμε μερικὰ δείγματα πρακτικῆς ἐφαρμογῆς γύρω ἀπὸ τὴ διδασκαλία ποῦ ἔχει ὡς ἀντικείμενο μάθησης τὴν περὶ Θεοῦ εἰκόνα στὰ παιδιά καὶ στοὺς ἐφήβους, ὡς ἑξῆς:

α. Προσχολικὴ ἡλικία (0 - 5/5,5) οἰκογένεια - νηπιαγωγεῖο

Ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στὴ νηπιακὴ ἡλικία δὲν μεταδίδεται μὲ κάποια «τυπικὴ» διδασκαλία. Τὸ νηπιο δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ δεχθεῖ μιὰ ξερὴ δι-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 114 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

88. Βλ. Ἰω. Μαρκαντώνη, ὅ.π., σ. 23, ὅπου ἀνάλυση καὶ σύγχρονη συσχέτιση καὶ ἰδιαίτερα τὸ κεφ. ταξινόμια διδακτικῶν στόχων. Πρέπει ἐδῶ νὰ ἀναφερθεῖ ὅτι ὅλα τὰ παραπάνω γράφονται μὲ ἰδέες ἀπὸ τὴ διάλεξη τοῦ καθηγητοῦ τῆς Παιδαγωγικῆς Ἰω. Μαρκαντώνη στὶς 18.1.86 στὴν Π.Ε.Θ. μὲ θέμα: «Τὰ διδακτικὰ μοντέλα στὴ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν» (Προσωπικὲς σημειώσεις τοῦ γράφοντος).

89. Δ. Ν. Μωραΐτου, ὅ.π., σ. 124.

δασκαλία για τὸ ὑπέρατο Ὄν, τὸ Θεό. Μόνο μὴ μορφή διδασκαλίας ποὺ θὰ συνοδεύεται ἀπὸ κάποια ἄλλη δραστηριότητα θὰ μπορούσε νὰ διαμορφώσει τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ στὸ νήπιο. Ἡ σύγχρονη ἔρευνα γύρω ἀπὸ τὸ παιδί τονίζει ὅλο καὶ περισσότερο ὅτι ἡ νηπιακὴ ἡλικία εἶναι ἡ πρώτη ἀπὸ τὶς τρεῖς σημαντικὲς μεταβατικὲς περιόδους τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου (οἱ ἄλλες: ἡ ἐφηβικὴ καὶ ἡ κλιμακτῆριος). Τὸ χριστιανικὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον γιὰ τὴ διαμόρφωση σωστῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ πρέπει ν' ἀρχίσει τὴ φροντίδα γιὰ τὴν χριστιανικὴ ἀγωγή ἀπὸ αὐτὴ τὴν ἡλικία. Ἡ μέριμνα τοῦ περιβάλλοντος τῆς χριστιανικῆς οἰκογένειας καὶ τοῦ νηπιαγωγείου (οἰκογενειακοῦ καὶ ἐξωγενειακοῦ) στὴ διαμόρφωση τῆς σωστῆς εἰκόνας τοῦ Θεοῦ στὰ νήπια παίζει καθοριστικὸ ρόλο στὴ διαμόρφωση τῆς ὅλης προσωπικότητος τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἀναπτύσσεται. Τὰ ἀνώτερα ἰδανικά, τὰ καλύτερα θρησκευτικὰ βιώματα, ἡ προσφορὰ στὸ κοινωνικὸ σύνολο ἔχουν τὶς ρίζες τους σ' αὐτὰ ποὺ ζεῖ ὁ ἀνθρώπος ὡς βρέφος καὶ νήπιο. Ὅταν ὁ πατέρας ἢ ἡ μητέρα ὀδηγοῦν τὸ νήπιο στὴν ἐκκλησία, τὸ βοηθοῦν ν' ἀσπασθεῖ τὶς ἱερὲς εἰκόνες καὶ τὸ φέρνουν στὸ κέντρο τοῦ ναοῦ νὰ κοινωνήσει Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, δὲν τὸ ἐντάσσουν ἀπλῶς στὴν ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα, ἀλλὰ χαράζουν στὴν ψυχὴ του τὴν συναισθηματικὴ ἔλξη πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ. Ὅταν π.χ. οἱ εὐσεβεῖς γονεῖς καὶ νηπιαγωγοὶ βοηθοῦν τὰ μικρὰ παιδιὰ νὰ ἐξοικειωθοῦν μὲ τὴν παρουσία, τὸ σχῆμα καὶ τὸ πρόσωπο τῶν ὀρθοδόξων ἱερέων μας, σίγουρα ὀδηγοῦν τὰ παιδιὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ.

Οἱ διαφορὲς δὲ συζητήσεις μεταξὺ τῶν γονέων καὶ τοῦ παιδιοῦ, ἡ παρατήρηση τῆς φύσης, ἡ εἰκόνα ἑνὸς προσευχόμενου, μὴ συμμετοχὴ στὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας (θεία εὐχαριστία, γάμος, βάπτισμα) ἀποτελοῦν ἀφορμὲς καὶ βάσεις, ὥστε νὰ γίνῃ διαφανὴς ὁ ψυχικὸς κόσμος του γιὰ τὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ. Ὅπως τονίζει ἡ παιδαγωγὸς Μ. Montessori, τὸ ἀναγκαῖο συμπλήρωμα τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς τῆς πρώτης ἡλικίας εἶναι ἡ θεία λατρεία, ἀφοῦ γίνῃ προσετὴ στὰ παιδιὰ. Οἱ ἱερὲς τελετὲς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ ἱερὸς συμβολισμὸς... προσφέρουν αἰσθητὰ μέσα γιὰ νὰ τὰ συνειδητοποιήσουμε. Οἱ ἤχοι, τὰ χρώματα, τὰ φυτὰ εἶναι ὀδηγοὶ γιὰ τὴν ψυχὴ ὅπως τὸ «ἐρεισίνωτο» εἶναι ὑποστήριγμα γιὰ τὸ σῶμα⁹⁰.

Ἡ διδακτικὴ πράξη στὴν εὐαίσθητη αὐτὴ ἡλικία πρέπει νὰ θέσει σὲ ἐνέργεια καὶ δράση ὅλες τὶς αἰσθήσεις καὶ λειτουργίες τοῦ σώματος. Ἀκόμη θὰ χρησιμοποιήσει ὅλα τὰ ὀπτικοακουστικὰ καὶ γιὰ τὸ ὄχι τὰ αἰσθητικὰ μέσα ἀγωγῆς γιὰ νὰ ἀποκρυπτογραφῆσει καὶ καταγράψῃ τὸ νήπιο τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, τὴν εἰκόνα του, λέξεις, ἤχους, εἰκόνες ποὺ σχετίζονται μ' Αὐτὸν ποὺ «ἐνηνθρώπησεν», «ἵνα ἡμεῖς θεοποιηθῶμεν». Τὸ καλύτερο ὅμως ἀπ' ὅλα γιὰ τὴν χριστιανικὴ ἀγωγή εἶναι νὰ χρησιμοποιήσει τὴ μίμηση καὶ τὴν δραματοποίησι. Γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ αὐτὸς ὁ σκοπὸς τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς στὴν τρυφερὴ προσχολικὴ ἡλικία ποὺ στοχεύει στὸ σχηματισμὸ μιᾶς εἰκόνας ἑνὸς ἀγαπητοῦ Θεοῦ θὰ μελετᾶμε τὴ στάση μας, τὶς χειρονομίες μας, τὶς τελετουργικὲς ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας, τὰ φυσικὰ φαινόμενα καὶ ὅ,τι μπορεῖ νὰ δώσει τὴν ἔννοια τοῦ ἱεροῦ καὶ ἀγίου, ἀφοῦ οἱ περὶ τοῦ Θεοῦ ιδέες ἀκολουθοῦν ἕνα σαφὲς πρότυπο φυσικῆς ταυτότητας καὶ ἀνθρώπινων χαρακτηριστικῶν⁹¹.

Στροφὴ τῆς διδακτικῆς ἐνασχόλησης λοιπὸν πρὸς τὰ παραδείγματα, τὴν προσευχὴ στὸ σπίτι καὶ τὴν ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ τὴν καθημερινότητα ποὺ εἶναι γεμάτη ἀπὸ τοὺς ἑορταστικὸς κύκλους τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν καὶ ἑορτῶν καὶ ἔχουν διδακτικὸ - παιδαγωγικὸ χαρακτήρα ποικίλο καὶ γιὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ. Ἔτσι ἂν εἶναι Χριστοῦγεννα θὰ μιλήσουμε γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Χριστοῦ καὶ σὲ συνδυασμὸ μὲ αὐτὴ γιὰ τὸ Θεό, τοὺς Ἀγγέλους, τὴ Μητέρα τοῦ Χριστοῦ, τὴν Παναγία. Ὅλα αὐτὰ εἶναι πιὸ ἀπλά καὶ πιὸ φυσικὰ στὴν παιδικὴ ψυχὴ παρότι τὰ Πάθη καὶ ἡ Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Γιὰ νὰ ἰσχυροποιήσουμε αὐτὲς τὶς εἰκόνες τοῦ Θεοῦ θὰ πρέπει νὰ συνοδεύονται ἀπὸ ἐποπτικὸ ὕλικ⁹² καὶ ποικίλες δραστηριότητες. Ἀκόμη θαυμασμὸς γιὰ τὰ φυσικὰ χρώματα καὶ φαινόμενα, τὰ λουλούδια, τὸ φῶς τοῦ ἡλίου, τὸ νερό, τὶς ἐναλλαγὲς τῶν ἐποχῶν κ.λπ. Κατεύθυνση τῶν διδακτικῶν ἐνεργειῶν καὶ διδακτικῶν δραστηριοτήτων πρὸς τὰ θαυμαστὰ τῆς δημιουργίας γιὰ νὰ ὀδηγηθεῖ τὸ νήπιο στὸ Θεὸ Δημιουργό. Μὲ τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴν χριστιανικὴ λατρεία προβάλλεται καὶ σκιαγραφεῖται ἡ εἰκόνα τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ ξυπνᾷ στὸν ψυχισμὸ τοῦ παιδιοῦ ἡ εὐχαριστία καὶ δοξολογία τοῦ ὀνόματός του. (Συνεχίζεται)

91. R. Goldman, ὁ.π., σ. 80.

92. Δ. Μωραΐτου, ὁ.π., σ. 124.

90. Ε. Θεοδώρου, ὁ.π., σ. 122.

Η ΚΛΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΑΠΟ ΠΛΕΥΡΑΣ ΗΘΙΚΗΣ

Ἡ σχετική διαδικασία, ὅπως ἐφαρμόστηκε στὴν περίπτωση τῶν ζώων, ἀπαιτεῖ νὰ ἐμφυτευτεῖ ὁ πυρήνας ἑνὸς σωματικοῦ κυττάρου ποὺ περιέχει ἕνα πλήρες σύνολο χρωμοσωμάτων σ' ἕνα κύτταρο ὠαρίου, ποὺ ὁ πυρήνας του ἔχει καταστραφεῖ. Τὸ προκύπτον ἔμβρυο ἐμφυτεύεται μὲ τὴ σειρά του στὴ μήτρα μιᾶς γυναίκας. Πολλὰ – δωδεκάδες,

λύση ἐξαιτίας μιᾶς ὑποτιθέμενης στειρότητας καὶ ἀνικανότητας τῶν ἀνθρώπων νὰ ἀναπαραχθοῦν μὲ φυσιολογικὸ τρόπο λόγω τῆς μακροχρόνιας ἔκθεσής τους σὲ κάποιες ἀκτινοβολίες κ.λπ. Ἐὰν σὲ αὐτὴ τὴν φανταστικὴ βέβαια περίπτωση ἡ κλώνωση στὸν ἄνθρωπο θὰ ἦταν συζητήσιμη ἀπὸ πλευρᾶς ἠθικῆς, δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιο γιὰ τὴν ὑπάρχουσα πραγματικότητα καθὼς ὑπολογίζεται ὅτι κάθε χρόνο γίνονται 400 χιλιάδες ἐκτρώσεις στὴν Ἑλλάδα μόνον καὶ σὲ ὅλο τὸν κόσμον περὶ τὰ 500 ἑκατομμύρια (ἀναφορὰ στὴν παγκόσμια Συνδιάσκεψη Καίρου τὸ 1994)⁴⁵. Δὲν εἶναι λοιπὸν τουλάχιστον παράλογο ἡ ἀνθρωπότητα ἀπὸ τὴ μιὰ νὰ ἐπιθυμεῖ τὴν ἀπόκτηση «παιδιῶν-τεράτων», ὅπως ἔχουν χαρακτηριστεῖ, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ θανατώνει τὰ φυσιολογικὰ ὡς ἀνεπιθύμητα;

Τοῦ κ. ΜΙΧΑΗΛ ΒΑΣ. ΓΑΛΕΝΙΑΝΟΥ
Μεταπτυχιακοῦ Φοιτητῆ

μπορεῖ καὶ ἑκατοντάδες – ἀπ' αὐτὰ τὰ ἔμβρυα ἴσως πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν (διαμορφωθοῦν) στὸ ἐργαστήριον, πρὶν ἕνα μόνον μπορέσει νὰ λειτουργήσῃ μὲ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ “ὀλοκληρωθεῖ” (τὸ κύτταρο τοῦ ὠαρίου ν' ἀποδεχτεῖ τὸν ξένο πυρήνα), νὰ συνεχίσει νὰ διαιρεῖται, καὶ τελικὰ νὰ δημιουργηθεῖ ἕνα ταυτόσημο ἀντίγραφο τοῦ ἀτόμου στὸ ὁποῖο ἐφαρμόστηκε ὁ κλωνισμός. Θεωρητικά, ἡ μέθοδος εἶναι δυνατὸ νὰ ἐφαρμοστεῖ γιὰ πρώτη φορὰ, στὴν πραγματικότητα ὅμως δὲν εἶναι καθόλου σίγουρο κάτι τέτοιο· εἶναι σχεδὸν σίγουρο ὅτι θὰ ὑπάρξουν προβλήματα· θ' ἀπαιτηθεῖ νὰ γίνουν ὀρισμένες βελτιώσεις. Τὰ ἔμβρυα ποὺ δὲν θὰ ἐπιζήσουν κανονικὰ ἢ ποὺ θὰ κριθοῦν ἀκατάλληλα, θ' “ἀπορριφτοῦν”⁴³. «Ἡ ἀπόρριψη» φυτῶν ἢ ἔστω ζώων σὲ τέτοια πειράματα ἴσως δὲν δημιουργεῖ μεγάλα προβλήματα· ἡ ἀπόρριψη ὅμως ἀνθρώπινων ἐμβρυῶν ἰσοδυναμεῖ, γιὰ τὸ λόγο ποὺ ἀναφέραμε πρὶν, μὲ φόνο. Καὶ τίθεται τὸ ἐρώτημα: ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ θυσιάσουμε ἀνθρώπους στὸ ὄνομα τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης; Καὶ ἂν σὲ ἄλλες περιπτώσεις μπορεῖ νὰ κριθεῖ ἀναγκαῖο τὸ νὰ ριψοκινδυνεύσει ἡ ζωὴ ἑνὸς ἀνθρώπου (π.χ. μὲ τὴ χορήγηση ἑνὸς καινούργιου φαρμάκου σὲ πάσχοντες ἀπὸ ἀνίατη ἀσθένεια), μπορεῖ νὰ εἰπωθεῖ τὸ ἴδιο καὶ γιὰ τὴν κλωνικὴ ἀναπαραγωγὴ ἀνθρώπου, ποὺ οὔτε ἀναγκαῖα εἶναι οὔτε φαίνεται νὰ ἐξυπηρετεῖ ἀγαθοὺς σκοποὺς;

Σὲ διάφορα σενάρια ἐπιστημονικῆς φαντασίας⁴⁴ ἡ κλώνωση στὸν ἄνθρωπο παρουσιάζεται ὡς

δ. Ὑβρίδια ἀνθρώπων-ζώων⁴⁶

Ἡ ἐνδεχόμενη μηχανικὴ διασταύρωση ἀνθρώπου καὶ ζώου ἀποτελεῖ ἀκραία περίπτωση κλωνώσεως. Ἡ μέθοδος γι' αὐτὴν εἶναι ἡ ἴδια ποὺ περιγράψαμε στὴν εἰσαγωγὴ μὲ τὴ διαφορὰ ὅτι στὸ ὠάριο τοῦ ζώου ἀντικαθίσταται ὁ πυρήνας ὄχι μὲ πυρήνα ἀπὸ κύτταρο τοῦ ἴδιου ζώου ἀλλὰ μὲ πυρήνα μὴ γεννητικοῦ ἀνθρώπινου κυττάρου. «Ὑβρίδια ἀνθρώπων-ζώων» ὀνομάζονται συνήθως οἱ τυχόν μέλλοντες νὰ προκύψουν μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο ὀργανισμοὶ ποὺ θὰ μπορούσε νὰ τοὺς χαρακτηρίσει κανεὶς καὶ ζωανθρώπους ἢ τέρατα⁴⁷. Σὲ βιοχημικὰ ἐργαστήρια ἤδη γίνονται καλλιέργειες κυτταρικές ἢ ἰστολογικές ἀνθρώπου-ζώου⁴⁸, ἐνῶ ὁ πρύτανης τοῦ Γεωργικοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ καθηγητῆς Γενετικῆς Μιχάλης Λουκάς ἰσχυρίζεται ὅτι ἔχει ἀνακαλυφθεῖ ἕνα νέο εἶδος ζωῆς, «ἕνα εἶδος ποὺ προήλθε ἀπὸ διασταύρωση ποντικιοῦ μὲ ἄνθρωπο καὶ τὸ ὁποῖο, ἂν δὲν ἔγινε εὐρύτερα γνωστό, ἦταν ἐπειδὴ τὸ περίεργο αὐτὸ πλάσμα

45. Περιοδικὸ «Πολύτεχνη Οἰκογένεια», τεύχ. 68, Ὀκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 1995, σελ. 32.

46. Ἐὰν καὶ ἡ περίπτωση αὐτὴ μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει θέμα ξεχωριστῆς μελέτης, κρίναμε σκόπιμο νὰ τῆς ἀφιερῶσμε μίαν παράγραφο ἐπειδὴ βρῖσκεται στὴν ἴδια συνάφεια μὲ τὸ θέμα ποὺ ἐξετάζουμε.

47. Μητροπούλου Ν., Ἐπιτεύγματα..., ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 11.

48. Κ. Τριανταφυλλίδη - Ἀ. Κουβάτσι, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 49 κ.ε.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 116 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 4 τεύχους.

43. Ντέιβιντ Μ. Ρόρβικ, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 50-51.

44. Π.χ. στὴν τηλεοπτικὴ σειρά «Star Trek».

στην πρώτη φάση τῆς ζωῆς χάνει ἀνεξήγητα τὰ χρωματοσώματα τῆς σειρᾶς τοῦ ἀνθρώπου...»⁴⁹. Τὸ ἐνδεχόμενο νὰ παραχθοῦν ζωάνθρωποι προκαλεῖ εὐλόγα πολλὲς ἀνησυχίες. Ἐκφράζονται φόβοι ὅτι σὲ κάποιο μελλοντικὸ ὄχι καὶ τόσο μακρινὸ χρόνο «οἱ ἄνθρωποι θὰ πάψουν πιά νὰ γεννιοῦνται, ἀλλὰ θὰ παράγονται καὶ ἴσως θὰ πουλιοῦνται μέσα σὲ εἰδικὰ κιβώτια συγκεκριμένων καὶ αὐστηρῶν προδιαγραφῶν τοῦ ὑπεύθυνου ἀναπαραγωγῆς καὶ ἐπιβίωσης»⁵⁰. Ποιὸς ξέρει, πιθανὸν ὁ Κύριος νὰ κυριολεκτοῦσε προφητεύοντας «σημεῖα καὶ τέρατα» (Ματθ. 24,24) καὶ ἴσως πλησιάζει ἡ ἐποχὴ ποῦ θὰ δοῦμε μὲ σάρκα καὶ ὀστέα τέρατα τῆς μυθολογίας ὅπως οἱ κένταυροι.

ε) Συμπέρασμα

Ἄπ' ὅσα εἶδαμε φαίνεται ὅτι ἡ κλωνικὴ ἀναπαραγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου ὄχι μόνον δὲν εἶναι ἀπαράιτητη, ἀλλὰ ἀντίθετα εἶναι ἐπικίνδυνη γιὰ τὸ ἀνθρώπινο γένος. Καὶ ἂν κάθε πράξη εἶναι ὀρθὸ καὶ κρίνεται πρῶτα ἀπ' ὅλα ἀπὸ τὰ κίνητρα ἐκείνων ποῦ προβαίνουν σὲ αὐτή, δὲν βρισκόμε ἄλλο λόγο νὰ μὴν χαρακτηρίσουμε τὴν ἐφαρμογὴ τῆς κλωνώσεως στὸν ἄνθρωπο ἀνήθικη. Συμφωνοῦμε ὁμῶς μὲ τὴν πρόβλεψη τοῦ Δρ. Χότσκις ὅτι «μὲ τὴν ἐφαρμογὴ του (τοῦ κλωνισμού) .στὰ κρυφὰ καὶ "κατ' ἰδίαν" σὲ μεμονωμένους ἀνθρώπους, θὰ εἰσχωρήσει χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε στὴ ζωὴ μας»⁵¹. Ὁ πειρασμὸς τῆς λεγόμενης «συμμετοχικῆς ἐξέλιξης»⁵², δηλαδὴ τῆς παρέμβασης τοῦ ἀνθρώπου στὴν ἐξέλιξη τῶν εἰδῶν, εἶναι μεγάλος καὶ ἡ ἐπιστήμη δὲν δείχνει νὰ πτοεῖται ἀπὸ ἠθικοὺς φραγμούς. Ἦδη κάποιοι προτείνουν τὴν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴν «ξεπερασμένη γενετικὴ ρουλέτα τῆς σεξουαλικῆς ἀναπαραγωγῆς» καὶ ὁραματίζονται ἕνα ἐπίγειο παράδεισο ποῦ θὰ κατοικεῖται «ἀπὸ ταυτόσημα ἀντίγραφα μὲ προσεκτικὰ ἐπιλεγμένους, ἰδανικοὺς ἀνθρώπινους γονότυπους»⁵³. Τέλος, ἂν ἡ κλωνικὴ ἀναπαραγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου γίνῃ πραγματικότητα, ἡ Ἠθικὴ θὰ συνεχίσει τὸ ἔργο της μὲ ἀναφορὰ στὰ νέα δεδομένα· δὲν ἀποκλείεται κάποιες μελλοντικὲς διεθνεῖς συνδιασκέψεις νὰ ἔχουν ὡς κύριον θέμα τὴν κινητοποίηση γιὰ τὴν ἀνα-

γνώριση καὶ τὸ σεβασμὸ τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων τῶν κλώνων.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ἄν ὁ αἰώνας ποῦ φεύγει χαρακτηρίστηκε ὡς ὁ αἰώνας τῆς Τεχνολογίας, ὁ αἰώνας ποῦ ἔρχεται προαναγγέλλεται ὡς ὁ αἰώνας τῆς Βιολογίας. Ἡ τεχνολογικὴ ἀνάπτυξη παρουσίασε διάφορα μεγάλα ἐπιτεύγματα ἀλλὰ προκάλεσε καὶ πολλὲς ἀντιδράσεις. Ὁ ἐνθουσιασμὸς γιὰ τὴν ἐπερχόμενη τεχνολογικὴ πρόοδο κατέληξε σ' ἕνα σκεπτικισμό ὅσον ἀφορᾷ τὴ χρησιμότητα τῆς ἀναπτυγμένης τεχνολογίας στὴν οὐσιαστικὴ πρόοδο τοῦ ἀνθρώπου ὡς ψυχοσωματικῆς ὑπάρξεως. Οἱ σοβαρὲς ἐπιφυλάξεις γιὰ τὴν χρῆση τῆς πυρηνικῆς ἐνέργειας σήμερα καὶ μάλιστα μετὰ ἀπὸ ὀδυνηρὲς συνέπειες ἀτυχημάτων τύπου Τσερνομπίλ ἀποδεικνύουν τοῦ λόγου τὸ ἀληθές. Προσωπικὴ γνώμη ὅτι καὶ μὲ τὴν ἀλματώδη ἀνάπτυξη τῆς ἐπιστήμης τῆς Βιολογίας θὰ συμβεῖ κάτι ἀνάλογο. Ἀφοῦ κι ἐκεῖνη παρουσιάσει τὰ τεράστια ἐπιτεύγματά της (μεγαλύτερα μᾶλλον ἀπὸ τὰ ἀντίστοιχα τῆς τεχνολογίας), τὰ πρῶτα δείγματα τῶν ὁποίων ἤδη παρουσίασε, θὰ ὀδηγήσει μὲ τὴν σειρά της πιθανὸν στὰ τέλη τοῦ ἐρχόμενου αἰῶνα σὲ ἀντίστοιχο σκεπτικισμό ποῦ θὰ ὀφείλεται ἀφ' ἐνὸς μὲν στὸ ἀσύλληπτο τῶν κατορθωμάτων τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀφ' ἑτέρου στὴ φρίκη τῶν ἀρνητικῶν συνεπειῶν μπροστὰ στίς ὁποῖες ἐνδεχομένως θὰ ὀχινοῦν ἀκόμη καὶ οἱ ἀρνητικὲς ἐπιπτώσεις τῆς ραδιενέργειας στὸν ἄνθρωπο. Ἴσως εἶναι ἀναπόφευκτο νὰ ξεδιπλώσει ὁ ἄνθρωπος ὅλες τίς πτυχὲς τῶν δυνατοτήτων του στὴ χρῆση τῆς ὕλης μέχρι νὰ φτάσει στὸ σημεῖο νὰ μὴν μπορεῖ πλέον νὰ πειραματιστεῖ, νὰ μὴν ἔχει πιά κάτι καινούργιο νὰ κάνει μὲ τὴν ὕλη (ὀργανικὴ καὶ ἀνόργανη) ἐκτὸς ἴσως ἀπὸ τὴν αὐτοκαταστροφὴ του. Καὶ τότε πλέον νὰ μὴν τοῦ μένει ἄλλο ἀπὸ τὴν ὀλοκληρωτικὴ στροφὴ στὸ πνεῦμα, στὸ ὁποῖο ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὀφείλε νὰ ἀναζητήσῃ τὴ σωτηρία του.

(Τέλος)

49. Ἐφημερίδα «Ἐλεύθερος Τύπος» 9.3.1996, σελ. 12.

50. Παπαλουκά Ἀ., «Ἡ ἐξωσωματικὴ Γονιμοποίηση», ἐν Γενετικὴ καὶ Ἠθικῇ. Σύγχρονα βήματα, τεύχ. 57, Ἀθήνα 1986, σελ. 14.

51. Ντέιβιντ Μ. Ρόρβικ, ἐνθ. ἀνωτ., σελ. 19.

52. Αὐτόθι, σελ. 30 (βλ. καὶ σελ. 119).

53. Αὐτόθι, σελ. 271 (βλ. καὶ σελ. 84).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

«Υπάρχουν πολλοί ειλικρινεῖς ἀναζητηταὶ τῆς ἀληθείας»

Ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, κατὰ τὸν χαιρετισμὸν Αὐτοῦ πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐν Φαναρίῳ συνελθούσης τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον Διορθοδόξου Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπεσήμανεν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Ἐχομεν τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἡ μεταξὺ ὑμῶν συζητήσις ὑπὸ τὴν πεφωτισμένην Προεδρείαν τοῦ Ἱερωτάτου ἀδελφοῦ Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας θὰ ἀποβῆ πολὺ χρήσιμος...

»Οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ ἀδελφοὶ ἡμῶν, περὶ τοῦ διαλόγου μετὰ τῶν ὁποίων θὰ συζητήσωμεν, ἀποτελοῦν μέγα πλῆθος, ἀναμένον ἀπὸ ἡμᾶς τὴν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος καὶ περὶ τῆς ὑφ' ἡμῶν βιώσεως τῆς ἀληθείας. Πρὸς ὅλους αὐτοὺς ὀφείλομεν νὰ ἀποκαλύψωμεν τὴν ἀληθῆ εἰκόνα τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν κατοπτρίζομενοι μεταμορφούμεθα ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν εἰς τὸ ὁμοιωθῆναι Αὐτῷ (Β' Κορ. 3,18). Καὶ ἂν ἀκόμη μεταξὺ τῶν συνομιλητῶν ἡμῶν εὐρίσκωνται τινες ἐπιδιώκοντες ἄλλους σκοπούς, διαφόρους τῆς ἀποκαλύψεως τῆς ἀληθείας, ἡ ἡμετέρα στάσις θὰ πρέπει νὰ εἶναι σταθερῶς καὶ ἀπαθῶς ἐστραμμένη εἰς τὸν αὐτὸν ἀμετακίνητον στόχον, τὴν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἀληθείας, διότι ἂν καὶ φαινομενικῶς διαλεγόμεθα μετὰ συγκεκριμένων προσώπων, κατ' οὐσίαν συζητοῦμεν μεθ' ὅλου τοῦ Ρωμαιοκαθολικοῦ κόσμου, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀσφαλῶς ὑπάρχουν πολλοὶ ειλικρινεῖς ἀναζητηταὶ τῆς ἀληθείας. Αὐτοὶ δὲ εἶναι καὶ οἱ πραγματικοὶ συνομιληταὶ μας, ἔστω καὶ ἂν δὲ τοὺς γνωρίζωμεν, οὔτε ἐρχόμεθα μετ' αὐτῶν εἰς ἄμεσον ἐπαφήν.

»Συνεπῶς, καὶ ἂν καὶ ὅταν συμβαίῃ νὰ παρουσιάξωμεν δυσκολία μετὰ ὀρισμένα πρόσωπα συμμετέχοντα εἰς τοὺς διαλόγους ἢ μετὰ ὀρισμένας ἀπόψεις ἐκτιθεμένας κατ' αὐτούς, ἡμεῖς, ἀποβλέποντες εἰς τοὺς πέραν αὐτῶν ειλικρινεῖς ἀναζητητὰς τῆς ἀληθείας, ὀφείλομεν νὰ ἐκθέτωμεν αὐτὴν ἀμετακινήτως καὶ ἀπαθῶς. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐπηρεάζομεν τὸν συνομιλητὴν ἡμῶν ὑπὲρ τῶν ἀπόψεων ἡμῶν, διότι γίνεται ἀντιληπτὸν ὅτι αἱ ἀπόψεις ἡμῶν καὶ ἡ ἀπλανὴς καὶ πλήρης ἀλήθεια ταυτίζονται καὶ ὅτι δὲν ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ἰδιοτελέες τι κίνητρον πρὸς τοιαύτην ἢ τοιαύτην δημιουργίαν ἀπόψεων».

«Χρειάζεται ἐργήγορσις, μελέτη, προσοχὴ καὶ προσευχὴ»

Ἐν συνεχείᾳ ὁ Σεπτὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐν τῷ αὐτῷ Χαιρετισμῷ, προσέθεσε τὰ ἑξῆς, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται εἰς τοὺς κατακρίνοντας τοὺς οἰκουμενικοὺς διαλόγους καὶ μετὰ κρυσταλλίνης διαυγείας θέτουν τὰ πράγματα εἰς τὴν θέσιν των:

«Γνωρίζομεν ὅτι ὑπάρχει καὶ ἡ ἀποψις ὅτι ὀφείλομεν νὰ διακόψωμεν τοὺς διαλόγους, διότι οἱ συνομιληταὶ ἡμῶν, κατὰ τοὺς ὑποστηρικτὰς τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ἐκμεταλλεύονται ἡμᾶς καὶ τοὺς διαλόγους πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἐπιδιώξεων αὐτῶν. Ἴσως νὰ ὑπῆρξαν καὶ τοιαῦται περιπτώσεις, καὶ ἴσως εἰς ὀρισμένας ἀκραΐας καταστάσεις ἐλλείψεως καλῆς προαιρέσεως νὰ ἐπιβάλλεται ἡ διακοπὴ ὀρισμένων διαλόγων, κατὰ τὴν προτροπὴν τοῦ Ἀποστόλου, τοῦ συμβουλευόντος “αἰρετικὸν ἄνθρωπον, μετὰ πρώτην καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ”. Ἐὰν ὁμως, μὴ ὑπάρχοντος ἀποχρῶντος λόγου, ἀπομονωθῶμεν καὶ ἀχρηστεύσωμεν τὴν παρεχομένην ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Κυρίου εὐκαιρίαν μαρτυρίας τῆ ἀληθείας, τὴν εὐκαιρίαν τῆς σθεναρᾶς καὶ ἐδραΐας προβολῆς τῶν ἡμετέρων θέσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ εἶναι βεβαίως σύμφωνοι μετὰ τὰς Ἁγίας Οἰκουμενικὰς Συνόδους καὶ τὴν παράδοσιν καὶ ἐμπειρίαν τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, οὐδὲν θὰ κερδίσωμεν. Ἀσφαλῶς βεβαίως χρειάζεται ἐργήγορσις, μελέτη, προσοχὴ καὶ προσευχὴ, ἵνα μὴ πλανηθῶμεν μακρὰν τῆς ἀληθείας, γνωρίζοντες ἐν τούτοις ὅτι τὴν ἄλογον καὶ ἀδικον κριτικὴν τῶν ἐχόντων ζῆλον οὐ κατ' ἐπίγνωσιν οὐδέποτε δυνάμεθα νὰ ἀποφύγωμεν».

Ἐκδηλώσεις τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας

Ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Αὐστραλίας ὠργάνωσε κατὰ τὸν παρελθόντα Ἰανουάριον τρεῖς θαυμασιὰς ἐκδηλώσεις, εἰς τὰς ὁποίας εἶχον ἐνεργὸν παρουσίαν ὁ ἐκπροσωπῶν τὸν Παναγιώτατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Σεβ. Μητροπολίτης Σεβαστείας κ. Δημήτριος καὶ ὁ ἐξ Ἑλλάδος εἰδικῶς κληθεὶς Σεβ. Μητροπολίτης Βρεσθένης κ. Δημήτριος, οἱ ὁποῖοι συνεβάλλοντο τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν, τῶν ὁποίων μετέσχον καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσέβιος καὶ ὁ ἐκ Γερμανίας Βοηθὸς Θεοφ. Ἐπίσκοπος Παμφίλου κ. Χρυσόστομος.

Ἡ –κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν– πρώτη ἐκ τῶν ἐκδηλώσεων τούτων ἦτο τὸ 7ον Παναυστραλιανὸν Συνέδριον τῆς Ἑλληνορθοδόξου Νεολαίας (23-25 Ἰανουαρίου), εἰς τὸ ὁποῖον ἐξητάσθη τὸ θέμα: «Ἡ πίστη ὡς μία δύναμις πέραν ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο». Περίπου 400 νέοι καὶ νεάνιδες ἐξ ὅλης τῆς Αὐστραλίας μετέσχον τοῦ Συνεδρίου αὐτοῦ καὶ μετὰ θαυμαστῆς ὠριμότητος ἐπὶ πολλὰς ὥρας εἴτε ἐν ὀλομελείᾳ, εἴτε ἐν ἐπιτροπαῖς, μετέσχον τῶν συζητήσεων, αἱ ὁποῖαι ἐπικολούθησαν εἰς τὰς δύο ἐπὶ τοῦ θέματος ἐκτενεῖς εἰσηγήσεις, αἱ ὁποῖαι ἐγένοντο ὑπὸ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ καὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βρεσθένης κ. Δημητρίου.

Ἡ δευτέρα ἐκ τῶν ἐκδηλώσεων ἦτο ἡ 8η Κληρικολαϊκὴ Συνέλευσις (25-28 Ἰανουαρίου), ἧτις ἐγένετο πρὸς παρουσίαν καὶ κριτικὴν ἀξιολόγησιν τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς μεθόδου τῆς «ἐκκλησιαστικῶς συντεταγμένης Ὁμογενείας» τῆς Αὐστραλίας καὶ πρὸς προβολὴν τῶν μελλοντικῶν στόχων αὐτῆς. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεβαστείας ἀνάγνωσιν τοῦ Μηνύματος τοῦ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τὴν λίαν ἐκτενῆ Εἰσηγητικὴν Ὁμιλίαν τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Στυλιανοῦ, ἠκολούθησαν αἱ εὐσύνοπτοι Ἐκθέσεις τῶν Θεοφ. Ἐπισκόπων Δέρβης κ. Ἰεζεκιήλ, Ἀριανζοῦ κ. Ἰωσήφ καὶ (τοῦ Πρωτοσυγκελλεύοντος) Ἀπολλωνιάδος κ. Σεραφεῖμ καὶ οἱ χαίρετισμοὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βρεσθένης κ. Δημητρίου, ὅστις μετέφερε καὶ τὰς εὐχὰς τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σάμου καὶ Ἰκαρίας κ. Εὐσεβίου, τοῦ ἐν Αὐστραλίᾳ Πρέσβεως τῆς Ἑλλάδος κ. Ἰωάννου Μπεβεράτου, ὅστις συνωδεύετο ὑπὸ τῆς ἐν Σύνδνεϋ Γενικῆς Προξένου κ. Ρόζας Ἱερεμῖα, καὶ πολλῶν ἐκπροσώπων τῶν Διοικ. Συμβουλίων τῶν ἀνὰ τὴν Αὐστραλίαν Ἐνοριῶν - Κοινοτήτων, τῶν Φιλοπῶχων Ἀδελφοτήτων, τῶν διαφόρων Ἐκπαιδευτικῶν, Φιλανθρωπικῶν καὶ μειζόνων Εὐαγῶν Ἰδρυμάτων καὶ Ὁργανισμῶν τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας. Πρέπει νὰ ἐπισημανθῇ τὸ γεγονός, ὅτι τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως ἐκήρυξεν ὁ Ἀνώτατος Ἄρχων τῆς Αὐστραλίας Γενικὸς Κυβερνήτης Sir William Deane, ὅστις οὕτως ἀπέδειξε τὴν βαθύτην ἐκτίμησιν πρὸς τὸ πεφωτισμένον ἔργον τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ καὶ πρὸς τὴν καθ' ὅλου ἐν Αὐστραλίᾳ προσφορὰν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ.

Ἡ τρίτη ἐκδήλωσις ἦτο τὸ Παγχριστιανικὸν Θεολογικὸν Συμπόσιον, ὅπερ συνεκλήθη ὑπὸ τῆς Ἑλληνορθοδόξου Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου πρὸς ἐξέτασιν τοῦ θέματος «Ὁ Γνωστικισμὸς

καὶ τὰ διύστικα συστήματα στοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες». Εἰς τὸ Συνέδριον αὐτό, τοῦ ὁποῖου τὴν ἔναρξιν ἐκήρυξεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Στυλιανός, ὁμιλήσας εὐσυνόπτως ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ, ἐκπὸς τοῦ κυρίου εἰσηγητοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βρεσθένης κ. Δημητρίου, παρουσίασαν εἰσηγήσεις ἄλλοι ὀκτὼ διακεκριμένοι ἐκπρόσωποι τῶν ἐν Σύνδνεϋ Θεολογικῶν Σχολῶν.

Πρέπει ἰδιαίτερος νὰ ἐξαρθῇ τὸ λίαν εὐχάριστον γεγονός, ὅτι πᾶσαι αἱ ἐκδηλώσεις ἐγένοντο οὐχὶ εἰς ξένους χώρους, ἀλλ' ἐντὸς χώρων τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, ἦτοι αἱ μὲν δύο πρώται ἐν τῷ Πνευματικῷ Κέντρῳ τοῦ Ἱ. Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ δὲ τρίτη ἐν αἰθούσῃ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου.

«Πνευματικὰ Ἀνθεστήρια Ἀποδήμου Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ»

Ἐν συνεχείᾳ διὰ τοὺς τετρακοσίους περίπου νέους, οἱ ὁποῖοι μετέσχον τοῦ 7ου Παναυστραλιανοῦ Συνεδρίου Νεολαίας καὶ συνεζήτησαν τὸ θέμα αὐτοῦ μετὰ καταπληκτικῆς ὠριμότητος, εὐλικρινείας, νηφαλιότητος, ἡρεμίας καὶ ἐνότητος, πρέπει νὰ ἐπαναλάβωμεν ὅ,τι εἴχομεν ἐπισημάνει ἐξ αὐτοψίας καὶ αὐτηκοῖας διὰ τὸ βον παρόμοιον Συνέδριον. Εἴχομεν τότε ἐπισημάνει ἐν τῷ περιοδικῷ «Ἐκκλησία» (ἔτος 1994, σσ. 434-435), ὅτι οἱ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες νέοι καὶ νεάνιδες ἐν τῷ Συνεδρίῳ τούτῳ «παρουσίαζαν ἕνα ὠραῖο σύνολο καὶ δημιουργοῦσαν τὴν ἐντύπωσιν Πνευματικῶν Ἀνθεστηρίων τοῦ Ἀποδήμου Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ. Ἀπὸ ὅλες τῆς περιοχῆς τῆς Αὐστραλίας, ὅπου ὑπάρχουν Ἕλληνες, συγκεντρώθηκαν... ἐκλεκτοὶ Νέοι καὶ Νέες καὶ παρουσιάσθησαν ὡς ποικιλόσχημα καὶ ποικιλόχρωμα ἄνθη τῆς Ἑλληνορθοδόξου πνευματικότητος, ποὺ ἀνοίγουν δροσερὰ τὰ πέταλά τους μέσα στοὺς λειμῶνες τῶν Ἑλληνορθοδόξων Κοινοτήτων τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας ὑπὸ τῆς στοιρικῆς φροντίδης ἐκλεκτῶν κληρικῶν καὶ διδασκάλων.

» Ἀληθῶς ἐντυπωσιασθήκαμε ἀπὸ τὴν συμπεριφορὰ καὶ τῆς ἐκδηλώσεως τῶν συνέδρων νέων καὶ νεανίδων, ποὺ παρουσίαζαν συναδέλφωσι, σεμνότητα, κοσμία ζωντάνεια, ἀπλότητα, ἀθρομητισμὸν, πηγαία εὐγένεια, εὐλικρινὴ ἀγάπη πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, ἐνεργὸν συμμετοχὴν ἐπὶ τῇ Θεῇ Λατρείᾳ, ἐκδηλοῦν καὶ ἀνυπόκριτον σεβασμὸν καὶ ἀφοσίωσιν στὸν Ἀρχιεπίσκοπον, στοὺς Ἐπισκόπους καὶ στοὺς Κληρικούς, πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα καὶ ἐτοιμότητα πρὸς διαλογικὴν συζήτησιν, διακονικὸν πνεῦμα ἐξυπηρετήσεως, συγκινητικὴν προσπάθειαν χρησιμοποίησεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσας, ἀγάπη πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν

έλληνορθόδοξη παράδοσι καὶ πνεῦμα αὐτοθυσίας, πὺ ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἀγάπη αὐτή... Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἔχουν ἀποφοιτήσει προσφάτως ἀπὸ ἀνώτατες πανεπιστημιακὲς σχολὲς καὶ εἶναι ἤδη ἔτοιμοι νὰ ριφθοῦν στὸν στίβο τοῦ –πρωτοπορειακῶς ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία τους κατευθυνομένου– ἀγῶνος γιὰ τὴν διὰ πνευματικῶν ἐξελληνισμοῦ ἀνακαίνισι τῆς πολυπολιτισμικῆς κοινωνίας τῆς 5ης Ἡπείρου».

Αἱ μεταδοθεῖσαι εἰς τὸν γράφοντα ζωηραὶ ἐντυπώσεις τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Βρεσθένης κ. Δημητρίου εἶναι κατὰ πάντα σύμφωνοι πρὸς τὰ ἀνωτέρω.

Πτυχὰὶ τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἱερῶν Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας

Δέον ὡσαύτως νὰ προστεθῆ, ὅτι τὸ ἐξαίρετον Θεολογικὸν Συνέδριον, ὅπερ ὠργανώθη ἐν Σύνδνεῦ ὑπὸ τῆς Ἑλληνορθόδοξου Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου, μαρτυρεῖ τὴν προϋούσαν ἀνάπτυξιν καὶ ἀκτινοβολίαν αὐτῆς, ἐνῶ ἢ ἐν τῇ Ἡ' Κληρικολαϊκῇ Συνελεύσει ἐκτενῆς Εἰσηγητικῆ Ὁμιλίᾳ τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Αὐστραλίας κ. Στυλιανοῦ, ἥτις θὰ ἀρχίσῃ νὰ δημοσιεῦται ἀπὸ τοῦ ἐπομένου τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας», ἀποδεικνύει τὴν περαιτέρω ἐπιβελτίωσιν προώθησιν πασῶν τῶν πτυχῶν τοῦ ἀνακαινιστικοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Αὐστραλίας, αἱ κυριώτεροι τῶν ὁποίων, ὡς εἶχον ἤδη ἐπισημανθῆ ὑπὸ τοῦ γράφοντος (περ. «Ἐκκλησία», ἔτος 1995, σσ. 679-681), εἶναι αἱ ἐξῆς: «Ἀγορές, θεμελιώσεις, ἀποπερατώσεις καὶ θυρανοίξια Ὁρθόδοξων Ἑλληνικῶν Ἱερῶν Ναῶν» ὀργανώσεις τῶν ἐνοριῶν συμφώνως πρὸς τὴν ὀρθόδοξον ἐκκλησιολογικὴν ἀρχὴν ἰδρυσις ἐνοριακῶν καὶ μοναστικῶν κέντρων καὶ παρεκκλησιῶν αἰῶνις τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἱερέων καὶ ὀργανώσεις τῆς συνεργασίας κληρικῶν καὶ λαϊκῶν στὸ καθαρῶς ποιμαντικὸ ἔργο ἰδρυσις καὶ λειτουργία προτύπων Ἐκπαιδευτικῶν Ἰδρυμάτων καὶ προώθησις τῆς Ἑλληνορθόδοξου Παιδείας καὶ Κατηγήσεως διὰ δόσις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ἀνάπτυξις τῶν Ἑλληνικῶν σπουδῶν ἐπὶ πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου ἰδρυσις καὶ ἐμψύχωσις τῆς Ἑλληνορθόδοξου Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου ἀντιμετώπισις γενικῶν θρησκευτικῶν καὶ πολιτιστικῶν ἀναγκῶν ὀργανώσεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Κοινωνικῆς Διακονίας καὶ τῆς Φιλανθρωπίας εἰδικὴ μέριμνα γιὰ τὸν ὑγιᾶ προσανατολισμὸ τῆς Ὁρθόδοξου Νεολαίας ἐκπαιδευτικὲς καὶ ποιμαντικὲς ἐκδρομὲς, ὅπως καὶ προσκυνήματα στὴν Γενέτειρα, στοὺς Ἑλληνικοὺς ἀρχαιολογικοὺς χώρους, στὸ Κέντρο τῆς Ὁρθοδοξίας, δηλ. στὸ Σεπτὸ Οἰκουμενικὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως φροντίς γιὰ ἐποικοδομητικὲς σχέσεις πρὸς τὸ

Ἐθνικὸ Κέντρο καὶ τοὺς Ἐθνικοὺς Ἀντιπροσώπους προβολὴ τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς συνεργασίας μὲ τὴς Κρατικὲς καὶ Δημόσιες Ἀρχὲς τῆς Αὐστραλίας προώθησις τῶν Διορθόδοξων καὶ Διαχριστιανικῶν - Οἰκουμενικῶν Σχέσεων συνεργασία μὲ Παροικιακοὺς Συλλόγους καὶ Συμβούλια διεισδύσις στὰ Μέσα Μαζικῆς Ἐπικοινωνίας καὶ Ἐνημερώσεως ἀνάπτυξις Ἑλληνορθόδοξου πολιτιστικῆς συνειδήσεως καὶ θετικῶν Δημοσιῶν Σχέσεων καὶ πολλὰ ἄλλα.

Ἐξ ἄλλου εἶναι γνωστοὶ «οἱ ἀγῶνες τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου κ. Στυλιανοῦ πρὸς περιφρούρησιν τῆς ἐνότητος τοῦ Ἑλληνισμοῦ τῆς Αὐστραλίας καὶ πρὸς –εὐτυχῶς τελεσφόρο– ἐξουδετέρωσι τῶν ἐνεργειῶν ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι κατ' ἀνεπίτρεπτον τρόπο σπείρουν ζιζάνια διχασμοῦ καὶ διασπάσεως καὶ δημιουργοῦν, ὡς μὴ ὄφελε, σχισματικὲς ἐστίες ἀνωμαλίας καὶ ἀντιδράσεως. Ὁ Σεβασμιώτατος μὲ ἀξιοθαύμαστη ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ ἔχει συρρικνώσει σημαντικῶς τὴν συνειδητὴν καὶ ἰδιοτελεῖς ἢ τὴς ὀφειλόμενες εἰς “ζῆλον οὐ κατ' ἐπίγνωσιν” διασπαστικὲς ἐνέργειες καὶ ἔχει ἀνοίξει τὸν δρόμον γιὰ νὰ δημιουργηθῆ καὶ στὴν Αὐστραλία μιὰ καινούργια ἐνωμένη καὶ ἀκτινοβολοῦσα “Μεγάλῃ Ἑλλάδι”, γιὰ τὴν ὁποία τὸ Ἑλληνικὸ Κράτος θὰ πρέπει νὰ παρουσιάσῃ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον, στοργὴν καὶ μέριμναν».

Ὁ πατὴρ Dr. Albert Rauch ἀνεκνήρυχθη Ἐπίτιμος Διδάκτωρ ἐν Βουκουρεστίῳ

Οἱ θεολογικοὶ κύκλοι τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν μετ' ἰδιαίτερας χαρᾶς ἐπληροφόρηθησαν, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Θεολογικὴ Σχολὴ τοῦ Πανεπιστημίου τοῦ Βουκουρεστίου, ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ρουμανίας, Ἀρχιεπισκόπου Βουκουρεστίου, Μητροπολίτου Μουντένια καὶ Δοβρουτσᾶς κ. Θεοκτίστου καὶ πολλῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν καὶ Θεοφ. Ἐπισκόπων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ρουμανίας ἀνεκνήρυξεν Ἐπίτιμον Διδάκτορα (Dr. h. c.), τὸν –καὶ ἐν Ἑλλάδι λίαν γνωστὸν– διακεκριμένον φιλορθόδοξον γερμανὸν ρωμαιοκαθολικὸν ἱερέα - Prälat Dr. Albert Rauch «εἰς ἀναγνώρισιν τῶν μετ' ἐνθέρου ζήλου προσπαθειῶν αὐτοῦ διὰ τὴν χριστιανικὴν ἐνότητα» «ad suum pro Christiana Unitate stenuum laborem conlaudandum»).

Ὁ πατὴρ Albert Rauch εἶναι γνωστὸς ὡς διοργανωτῆς καὶ ἐμψυχωτῆς τῶν «Οἰκουμενικῶν Συμποσίων ἐν Regensburg» (Regensburger Symposien), ὡς ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐρρῦθμιζε τὴν ἐκ μέρους τῆς Γερμανικῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας παροχὴν ὑποτροφιῶν εἰς ἀναριθμήτους Ὁρθόδοξους σπουδαστὰς καὶ πτυχιούχους ἢ τὴν φιλοξενίαν αὐτῶν ἐν τῷ Ἀνατολι-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

1. Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, προήδρευσε τῶν κατὰ μῆνα Φεβρουάριον ἐ.ἔ., τακτικῶν Συνεδριῶν τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπὸ 3ης ἕως 5ης Φεβρουαρίου ἐ.ἔ.

2. Τὴν Παρασκευὴν δὴν τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ., ἐν τῷ Διορθοδόξῳ Κέντρῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, παρὰ τῇ Ἱερᾷ Μονῇ Κοιμησεως τῆς Θεοτόκου Πεντέλης, ἔλαβε χώρα κατὰ τὸ εἰωθὸς ἡ καθιερωμένη κοινὴ Σύσκεψις τῆς Δ.Ι.Σ. μετὰ τῶν Ἑλλογιματάτων Καθηγητῶν τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου. Τὸ θέμα τῆς εἰσηγήσεως «*Ἡ Θρησκευτικὴ Ἀγωγή τῶν Νέων κατὰ τὸν Ἱερὸν Φώτιον - Στήριξις τῆς θέσεως τοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευτικῶν εἰς τὰ Σχολεῖα καὶ ἀνύψωσις τῆς οὐσιαστικῆς προσφορᾶς του εἰς τὴν θρησκευτικότητα τῶν νέων*» ἀνέπτυξε ὁ Καθηγητὴς τοῦ Τμήματος Θεολογίας τοῦ Ἀριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. Χρήστος Βασιλόπουλος.

3. Τὴν Τρίτην 17ην μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ., ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἐδέχθη τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Καμεροῦν κ. Θεόδωρον (Ἱεράρχην τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας) καὶ τὴν Ὀσιολ. Καθηγουμένην τοῦ ἐν Ὁρμυλῖα Χαλκιδικῆς Ἱεροῦ Κοινοβίου Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου Γερόντισσαν Νικοδήμην.

4. Τὴν Τετάρτην 18ην μηνὸς Φεβρουαρίου ἐ.ἔ.,

κοεκκλησιαστικῷ Ἰνστιτούτῳ (Ostkirchliches Institut, Regensburg), τὸ ὁποῖον ἐμψυχῶνον τόσοσιν ὁ πατήρ Albert Rauch, ὅσον καὶ ὁ ὡσαύτως διακεκρυμμένος φίλος τῆς Ὀρθοδοξίας γερμανὸς ρωμαιοκαθολικὸς ἱερεὺς πατήρ Nikolaos Wyrwoll. Εἶναι χαρακτηριστικόν, ὅτι κατὰ τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ τελετὴν τῆς ἀνακηρύξεως τοῦ π. Rauch εἰς Ἐπίτιμον Διδάκτορα παρίσταντο περισσότεροὶ τῶν 60 ρουμάνων, οἱ ὁποῖοι εἶχον λάβει ὑποτροφίας ἢ εἶχον φιλοξενηθῆ ἐν τῷ Ἀνατολικοεκκλησιαστικῷ Ἰνστιτούτῳ. Ὡς γνωστόν, πολλαὶ δεκάδες θεολόγων, οἱ ὁποῖοι ἔλαβον ὑποτροφίας διὰ τοῦ π. Rauch, εὐρίσκονται καὶ ἐν Ἑλλάδι.

Ε. Δ. Θ.

τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπεσκέφθη ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χόνγκ - Κόνγκ κ. Νικήτας (Ἱεράρχης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου).

(Ἐκ τῆς Ἀρχιγραμματείας τῆς Ἱ. Συνόδου)

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας

Διεξήχθησαν τὸ Σάββατο 14 Φεβρουαρίου στὴ Φραγκαβίλλα Ἀμαλιάδος, οἱ ἐργασίες τοῦ Θεολογικοῦ Συνεδρίου τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ἡλείας μετὰ κύριον ὁμιλητὴ τὸν ὁμότιμο καθηγητὴ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ πρώην Πρύτανι τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν κ. Εὐάγγελο Θεοδώρου, μετὰ θέμα «*ΤΟ ΣΤΑΘΕΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΤΑΒΛΗΤΟ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΛΑΤΡΕΙΑ*».

Τὸ θέμα, ταυτόχρονα ἐπίκαιρο καὶ διαχρονικό, ἦταν πόλος ἔλξης καὶ πηγὴ σπουδαίων ἀναλύσεων ἀπὸ τοὺς συνέδρους. Συμμετείχαν ὅλοι οἱ Κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ Θεολόγοι τῆς περιοχῆς, οἱ Ἀρχεῖς, πολλοὶ ἐπιστήμονες, ἄλλοι ἐνδιαφερόμενοι καὶ ἀρκετοὶ νέοι.

—Σὲ 1.798.869.762 δραχμῆς ἀνήλθαν τὰ ἐξοδα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ἡλείας ποὺ δαπανήθηκαν διὰ τὸ κοινωνικόν της ἔργον τὸ παρελθὸν ἔτος 1997, ἐκτὸς τῶν δαπανῶν τοῦ Ἐθνικοῦ ἰδρύματος Νεότητος διὰ τὴν λειτουργίαν τῶν δύο Μαθητικῶν Ἑστιῶν Ἀγίας Φιλοθέης Πύργου, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐδαπάνησε τὸ ποσὸν 244.306.471 δρχ. καὶ Ἀποστόλου Παύλου Φραγκαβίλλας Ἀμαλιάδος, διὰ τὴν ὁποῖαν ἐδαπάνησε ποσὸν 92.026.732 δρχ.

Τὰ ἀνωτέρω ἐξοδα ἐκαλύφθησαν ἀπὸ τὶς πολὺς δωρεὰς τῶν πιστῶν, ἀπὸ τὰ ἔσοδα ἐξ ἀκινήτων τῶν Ἰδρυμάτων καὶ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, ἐκ νοσηλείων τοῦ ΟΓΑ, τοῦ ΙΚΑ καὶ τοῦ Ὑπουργείου Κοιν. Ὑπηρεσιῶν, καθὼς καὶ ἀπὸ ἐπιχορηγήσεις τῶν Ἱ. Ναῶν καὶ τῶν Μονῶν τῆς Μητροπόλεως μας.

Εἰς τὰ ὡς ἄνω ποσά, ποὺ διετεθήσαν διὰ τὰ 14 Ἰδρύματα, ὑποτροφίας καὶ ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων, δὲν περιλαμβάνονται αἱ εἰς εἶδος μεγάλες προσφορῆς τῶν χριστιανῶν μας σὲ λάδι, κρέας, ἄλλα τρόφιμα, κηπευτικά, φρούτα, καθὼς καὶ αἱ δωρεὰν χορηγήσεις κρέατος, τυροῦ καὶ λαδιοῦ ἐκ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως.

(Ἐκ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Καλαβρύτων και Αιγιαλείας

Με λαμπρότητα τιμήθηκε ή μνήμη τών Τριών Ίεραρχών, τή συμμετοχή τών εκπαιδευτικών όλων τών βαθμίδων, στίς έκδηλώσεις που όργάνωσε ή Ί. Μητρόπολη: Τήν παραμονή, Άκολουθία του Έσπερινού στο μητροπολιτικό ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου (Φανερωμένης), χοροστατούντος του Σεβ. κ. Άμβροσίου, ενώ έψαλε ό Σύλλογος Φίλων τής Βυζαντινής Μουσικής (χοράρχης κ. Φιλ. Οικονόμου). Σέ σύντομη προσλαλιά του ό Σεβασμώτατος αναφέρθηκε στο χρέος τών εκπαιδευτικών να ύλοποιήσουν τά διδάγματα τών Τριών Ίεραρχών και τούς προέτρεψε να ύπομείνουν τίς σημερινές δυσκολίες που συναντούν στο έργο τους. Στίς 30 Ίανουαρίου, στόν ίδιο ναό τελέσθηκε άρχιερατική θεία Λειτουργία για εκπαιδευτικούς και μαθητές, και τόν πανηγυρικό εκφώνησε ό θεολόγος καθηγητής κ. Χρήστος Σωτηρόπουλος. Στή συνέχεια οί εκπαιδευτικοί δεξιώθηκαν στο «Παπαδοπούλειο ένοριακό Κέντρο» του ίερού ναού Παμμεγίστων Ταξιαρχών.

—Στή αίθουσα τής Άποστολικής Διακονίας στο Αίγιο και στα πλαίσια τών έσπερινών όμιλιών, έγινε έορταστική έκδήλωση (2 Φεβρουαρίου), κατά τήν όποία ή κ. Μαριάννα Χατζοπούλου έψαλε βυζαντινούς ύμνους και απέδωσε δημοτικά και νησιώτικα τραγούδια.

Ε.Π.Λ.

Ίερά Μητρόπολις Κορίνθου

Με πρωτοβουλία του Μητροπολίτου Κορίνθου κ. Παντελεήμονος, έγινε κι έφέτος στίς 15 Φεβρουαρίου 1998 στο Γηροκομείο Άνδρών Κορίνθου «ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ», πρòς τιμήν τών Άγίων Άποστόλων Άκύλα και Πρισκίλλης, ή έορτή τής Προικοδοτήσεως Άπόρων και Άγάπων Κορασίδων του Νομού μας.

Προηγουμένως τελέσθηκε Μέγας Πανηγυρικός Έσπερινός εις τόν καλλιμάρμαρο Ναό του Γηροκομείου «ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΥΛΟΥ» και έν συνεχεία διενεμήθησαν 83 Βιβλιάρια τών 50.000 δρχ. για κάθε κορίτσι, ήτοι $83 \times 50.000 = 4.150.000$ δρχ.

Παρευρέθη πλήθος Κληρικών και Λαϊκών, οί όποιοι συνεκινήθησαν από τήν όλη έκδήλωση και είχαν τήν εύκαιριαν να επισκεφθούν τούς τροφίμους του Ίδρύματος.

(Έκ τής Ίεράς Μητροπόλεως)

Ίερά Μητρόπολις Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως

Με θέμα «Ή Διοίκηση τής Έκκλησίας τής Έλ-

λάδος», μίλησε στίς 12 Φεβρουαρίου στόν Ί. Ν. Κοιμήσεως τής Θεοτόκου Ώραιοκάστρου, ό Καθηγητής τής Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης Πανσο. Άρχιμ. κ. Άνδρέας Νανάκης, στήν Ίερατική Σύναξη τής Μητροπόλεως Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως.

Τόν όμιλητή εύχαρίστησε ό Σεβ. Ποιμενάρχης μας κ. Διονύσιος για τό πλήθος τών πληροφοριών, τήν κατάρτιση τών κληρικών και τήν καταγραφή τής σημαντικής για τήν Έκκλησία μας ιστορικής διαδρομής τής.

Στή συνέχεια ό Σεβ. παρέθεσε γεύμα σε όλους τούς κληρικούς τής Ί. Μητροπόλεως με τήν εύκαιρία τής όνομαστικής του έορτής, κατά τήν διάρκεια του όποιου έδέχθη τίς εγκάρδιες εύχές των ύπερ μακροημερεύσεως και άγλαοκάρπου ποιμαντορίας.

—Με θέμα «Ή ρόλος τής Πρεσβυτέρας στήν Κοινωνία και τήν Οικογένεια» και όμιλήτρια τήν Πρεσβυτέρα κ. Βαρβάρα Μεταλληνού έγινε ή σύναξη τών Πρεσβυτερών και Διακονισσών τής Ί. Μητροπόλεως στόν Καθεδρικό Ναό του Τιμίου Προδρόμου Νεαπόλεως. Στίς Πρεσβυτέρες και Διακόνισσες τής Έπαρχίας του ό Σεβ. κ. Διονύσιος παρέθεσε έν συνεχεία γεύμα και διένειμε άναμνηστικά δώρα.

—Τόν θεμέλιο λίθο του νέου Ί. Ναού τών Τριών Ίεραρχών έθεσε (15.2.98) σε πανηγυρική τελετή στόν Εϋσομο Θεσσαλονίκη, ό Σεβ. Μητροπολίτης κ. Διονύσιος. Στήν τελετή παρευρέθησαν άρκετοί κληρικοί τής Μητροπόλεως, Δημοτικοί Σύμβουλοι, εκπαιδευτικοί, και πλήθος λαού, τό όποιο έδέχθη μετά πολλής ίκανοποίησεως τήν άνέγερση νέου Ί. Ναού.

—Στίς 17 Φεβρουαρίου έγινε ή Σύναξη τών Πνευματικών τής Ί. Μητροπόλεως στήν Ί. Μονή Μεταμορφώσεως Σωτήρος Χορτιάτη. Κατ' αυτήν εισηγητής ήταν ό Πανσο. Άρχιμ. κ. Δαμασκηνός Καζανάκης - Ίεροκήρυξ τής Ί. Μ. Δημητριάδος και Άλμυρού, με θέμα: «Ή διάκριση στόν πνευματικό».

Σημείο αναφοράς ήταν τό μεγάλο μυστήριο σε σχέση με τό δικαίωμα του «δεσμείν τε και λύειν» από τούς τελετουργούς του ως όδηγών σωτηρίας τών πιστών.

π. Ν.Κ.

ΡΩΜΑΙΟΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ή Πάπας Ίωάννης - Παύλος έχει προγραμματίσει διά τόν μήνα Μάρτιον 1998 έπίσκεψιν εις τήν

δυτικοαφρικανικήν χώραν τῆς Νιγηρίας. Θὰ ἐπισηκεφθῆ τὴν νέαν πρωτεύουσαν Abuja, τὴν Onitsha, ὅπου ἡ μακαριοποίησις τοῦ τραπιστοῦ μοναχοῦ Cyprian Iwene Tansi (1903-64) θὰ ἀποτελέσῃ τὴν κορύφωσιν τοῦ 82ου ταξιδίου τοῦ Πάπα ἐκτὸς Ἰταλίας. Ὁ Πάπας ἤδη τὸ 1982 εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὴ πλέον πολυπληθῆ ταύτην χώραν τῆς Δυτικῆς Ἀφρικῆς.

— Ὁ Πάπας ἐκάλεσε τοὺς πολιτικοὺς νὰ ἐντείλουν τὰς προσπάθειάς των πρὸς καταπολέμησιν τῆς ἀνεργίας, πρὸς ἐξασφάλισιν εἰς πάντας ἀξιοπρεπεῦς ἐργασίας, πρὸς κατοχύρωσιν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀσθενεστέρων καὶ πρὸς λήψιν μέτρων, ἵνα εἰς τοὺς ἀνέργους παρέχωνται τὰ ἀναγκαῖα πρὸς ἐπιβίωσιν.

— Ὁ Πρόεδρος τῆς Γερμανικῆς Συνόδου τῶν ΡΚαθολικῶν Ἐπισκόπων Ἐπίσκοπος Karl Lehmann ἐπεσήμανεν, ὅτι εἰς «τῶν μεγίστων οἰκουμενικῶν πρωτοπόρων» (der «grossen ökumenischen Pioniere») εἶναι ὁ Προκαθήμενος τῆς «Ἀρμενικῆς - Ἀποστολικῆς» Ἐκκλησίας Πατριάρχης - «Καθολικὸς» Karekin I, ὅστις ἔχει ἀναλάβει ἡγετικὸν ρόλον εἰς τὸν διάλογον τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν μετὰ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας.

— Ὁ ἐπιφανὴς Γερμανὸς Θεολόγος καὶ Πρόεδρος τῆς ἐν Βατικανῷ Ἐπιτροπῆς Διδασκαλίας τῆς Πίστεως καρδινάλιος Joseph Ratzinger ἀνεκηρύχθη Ἐπίτιμος Διδάκτωρ (Dr.h.c.) τοῦ Πανεπιστημίου τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ Navarra, διὰ νὰ τιμηθῆ ἡ μεγάλη προσφορὰ του εἰς τὴν ἀνάλυσιν καὶ ὀρθὴν ἀξιολόγησιν τῆς λεγομένης «θεολογίας τῆς ἀπελευθερώσεως».

— Ὁ Πάπας Ἰωάννης - Παῦλος Β' ἐξ ἀφορμῆς τῆς 13ης Παγκοσμίου Ἡμέρας τῆς (ΡΚαθολικῆς) Νεότητος, ἥτις τὴν 5ην Ἀπριλίου (Κυριακὴν Βαΐων) θὰ ἐορτασθῆ εἰς τὰς τοπικὰς ΡΚαθολικὰς Ἐκκλησίας, ἐκάλεσε τοὺς Χριστιανοὺς νέους νὰ ὁμολογήσουν μετὰ παρησίας τὴν πίστιν των «εἰς τοὺς δρόμους (τὰς ὁδοὺς) τοῦ κόσμου», δοθέντος ὅτι ὁ σημερινὸς κόσμος δὲν γνωρίζει τὰ ὄρια μετὰ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ κακοῦ.

Ε.Δ.Θ.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Κατόπιν προσκλήσεως τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου καὶ ὑπὸ τὰς εὐλογίας αὐτοῦ, συνήλθεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀπὸ 9ης μέχρι 16ης Ἰανουαρίου 1998 τὸ Διοικητικὸν Συμβούλιον (ἀγγλ. Board, γερμ. Kuratorium), [ὅπερ μέχρι πρό τινος ὠνομάζετο Διαρκῆς

(Ἐκτελεστικὴ) Ἐπιτροπὴ (Standing Commission)], τοῦ Τμήματος «Πίστις καὶ Τάξις» (Faith and Order) τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν (Π.Σ.Ε.). Πρόκειται περὶ τῆς τελευταίας συνεδρίας τοῦ Σώματος τούτου πρὸ τῆς Η' Γενικῆς Συνελεύσεως τοῦ Π.Σ.Ε., ἥτις θὰ γίνῃ τὸν προσεχῆ Δεκέμβριον ἐν Harare (Zimbabwe).

Τὴν 10ην Ἰανουαρίου οἱ φιλοξενούμενοι ἐγένοντο δεκτοὶ ἐν Φαναρίῳ ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος, ὡς γνωστὸν, εἶχε διατελέσει ἐπὶ μίαν δεκαπενταετίαν μέλος καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐπὶ μίαν ὀκταετίαν Ἀντιπρόεδρος τοῦ Τμήματος «Πίστις καὶ Τάξις».

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συμβουλίου ἐπραγματοποιήθησαν ἐν τοῖς χώροις τῆς Ἱ. Μονῆς Ζωοδόχου Πηγῆς Βαλουκλῆ ἔνθα αἱ ἐξ Ἑλλάδος διακονοῦσαι ἐν αὐτῇ ἐξαίρετοι μοναχαί, ἤσκησαν κατὰ θαυμάσιον τρόπον τὸ διακόνημα τῆς φιλοξενίας. Τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου μετέσχον οἱ ἐξῆς Ὁρθόδοξοι: ὁ καθηγητὴς πατὴρ Ἐμμανουὴλ Κλάφης καὶ ἡ κ. Σοφία Ντέισα (Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον), ὁ καθηγητὴς κ. Νικόλαος Λόσσου (Ἐκκλησία Ρωσίας) καὶ ὁ Εὐάγγελος Θεοδώρου (Ἐκκλησία Ἑλλάδος). Κωλυόμενος δὲν παρέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μολδαβίας κ. Δανιὴλ (Ἐκκλησία Ρουμανίας). Τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου παρηκολούθησαν ἐκ μέρους τοῦ φιλοξενούντος Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σασίμων κ. Γεννάδιος, ὅστις, ὡς γνωστὸν, ὡς Ἀρχιμανδρίτης ὑπῆρξεν ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἡγετικὸν στέλεχος τοῦ Τμήματος «Πίστις καὶ Τάξις» καὶ ὁ Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἀγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Ἱερολογιώτατος Διάκονος κ. Ἐλπιδοφόρος.

Αἱ ἐργασίαι τοῦ Board (Kuratorium) περιεστράφησαν περὶ τὰς Θεολογικὰς μελέτας τοῦ Τμήματος «Πίστις καὶ Τάξις», αἱ ὁποῖαι ἀφοροῦν εἰς τὴν Ἐκκλησιολογίαν, εἰς τὸν θεσμὸν τοῦ Ἐπισκόπου, εἰς τὴν λεγομένην «Οἰκουμενικὴν Ἐρμηνευτικὴν», καὶ εἰς τὸ ἱερὸν Βάπτισμα (ἐξ ἐπόψεως οἰκουμενικῆς). Ἐπὶ πλέον ἐξεπονήθη κείμενον ἀπαντήσεως τοῦ Τμήματος «Πίστις καὶ Τάξις» εἰς τὴν Παπικὴν Ἐγκύκλιον «Ἴνα πάντες ἐν ὧσιν». Ὡσαύτως ἐλήφθησαν ἀποφάσεις ἐπὶ διοικητικῶν ζητημάτων, ἀφορώντων εἰς τὴν περαιτέρω λειτουργίαν τοῦ Τμήματος «Πίστις καὶ Τάξις».

Ε.Δ.Θ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΙΔΡΥΜΑΤΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΗΣ, ΑΞΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟΥ

Άρ. Πρωτ.: 15 Γουμένισσα, 15 Ιανουαρίου 1998

ΠΡΑΞΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΩΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ «ΛΟΓΙΑΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ» ΤΗΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΗΣ, ΑΞΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟΥ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΓΟΥΜΕΝΙΣΣΗΣ, ΑΞΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΚΑΣΤΡΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

Έχοντας υπόψη:

α) Τις διατάξεις των άρθρων: 1 παράγρ. 4 και 29 παρ. 1 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου της Έκκλησίας της Ελλάδος»,

β) Τις διατάξεις του άρθρου 20 παρ. 2 του Κανονισμού 1/69 της Ιεράς Συνόδου της Έκκλησίας της Ελλάδος «Περί οργανισμού διοικήσεως των Εκκλησιαστικών Σωμάτων και Όργανων»,

γ) Τον Κανονισμό 115/27.11.1991 «Περί συστάσεως - λειτουργίας της «Λογίας Φιλαδέλφιας και Αλληλεγγύης» της Ιεράς Μητροπόλεως Γουμένισσης, Αξιούπολεως και Πολυκάστρου» (ΦΕΚ, τ. Β', 135/2.3.1992),

δ) Τις διατάξεις του άρθρου 32 του Κανονισμού αυτού.

Αποφασίζουμε

τροποποιούμε και συμπληρώνουμε τον Κανονισμό Συστάσεως - Λειτουργίας της «ΛΟΓΙΑΣ ΦΙΛΑΔΕΛΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ» της Ιεράς Μητροπόλεως Γουμένισσης, Αξιούπολεως και Πολυκάστρου ως εξής:

Άρθρο 1

Στο άρθρο 2 του Κανονισμού προστίθεται περίπτωση με την εξής διατύπωση: «ζ) με την ένισχυση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και εκκλησιαστικών νομικών προσώπων».

Άρθρο 2

Το άρθρο 3 αντικαθίσταται με την ακόλουθη διατύπωση:

«Άρθρο 3

Για την εύχερέστερη εκπλήρωση των σκοπών της Υπηρεσίας δύναται να δημιουργηθεί σε κάθε Ένορία της Ι. Μητροπόλεως Γουμένισσης, Αξιούπολεως και Πολυκάστρου παράρτημα με την ονομασία «Ένοριακή Λογία Φιλαδέλφιας και Αλληλεγγύης» (Ε.Λ.Φ.Α.).

Άρθρο 3

Το έδαφ. στ' του άρθρου 5 του Κανονισμού αντικαθίσταται ως εξής:

«στ) Μέλος της Διοικητικής Επιτροπής που απέχει άδικαιολόγητα από έργασίες της δια δύο μήνες χάνει τη θέση του αυτοδικαίως».

Άρθρο 4

Το έδαφ. α' του άρθρου 7 αντικαθίσταται ως εξής:

«α) Η Δ.Ε. κάθε Ε.Λ.Φ.Α. συνεδριάζει με πρόσκληση του Προέδρου ή με αίτηση δύο τουλάχιστον μελών της».

Άρθρο 5

Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 10 αντικαθίσταται με την ακόλουθη διατύπωση:

«Για κάθε είσπραξη δίδεται (από στέλεχος διπλοτύπων αποδείξεων θεωρημένων από τη Μητρόπολη) απόδειξη που υπογράφει ο Πρόεδρος και ο Ταμίας της Ε.Λ.Φ.Α.».

Άρθρο 6

Το έδαφ. γ' του άρθρου 11 καταργείται.

Άρθρο 7

Το άρθρο 12 του Κανονισμού καταργείται.

Άρθρο 8

Στο άρθρο 13 του Κανονισμού επιφέρονται οι κατωτέρω διορθώσεις:

α) Διορθώνεται η αντίστοιχη διατύπωση της πρώτης παραγράφου ως εξής: «... σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του παρόντος...».

β) Στο τέλος της δεύτερης παραγράφου προστίθεται η φράση: «Την απόδειξη υπογράφει ο Πρόεδρος, ο Γραμματέας και ο λαβών».

Άρθρο 9

Το άρθρο 14 αντικαθίσταται ολόκληρο με την ακόλουθη διατύπωση:

Άρθρο 14

Η χρηματική περιουσία κάθε Ε.Λ.Φ.Α. που υπερβαίνει το ύψος του ποσού το οποίο καθορίζει ανά έτος η Ε.Λ.Φ.Α. πρέπει να κατατίθεται στην Έθνικη ή σε άλλη Τράπεζα».

Άρθρο 10

Στο άρθρο 18 έδαφ. α' διορθώνεται η αντίστοιχη διατύπωση ως εξής:

«...τόν Πρωτοσύγκελλο ή τόν Γενικό Αρχιερατικό Επίτροπο ή άλλον Κληρικό ως Αντιπρόεδρο...».

Άρθρο 11

Στην αρχή του άρθρου 19 διαγράφεται η φράση: «Το Δ.Σ. εκλέγει από τα μέλη του ένα Ταμία».

Άρθρο 12

Στο άρθρο 20 του Κανονισμού επιφέρονται οι κατωτέρω διορθώσεις:

α) Το έδαφ. β του άρθρου αυτού αντικαθίσταται με την εξής διατύπωση:

«β) καταρτίζει τόν ετήσιο προϋπολογισμό τών εσόδων και εξόδων και δημοσιεύει τόν απολογισμό της ΛΟ.ΦΙ.Α. σε επίσημο ενημερωτικό έντυπο της Μητροπόλεως».

β) Το έδαφ. γ' του αυτού άρθρου καταργείται.

Άρθρο 13

α) Συμπληρώνεται η αντίστοιχη διατύπωση της πρώτης παραγράφου του άρθρου 21 ως εξής: «ή ο Αντιπρόεδρος με έντολή του Προέδρου εκπροσωπεί...», και

β) διορθώνεται ἡ ἀντίστοιχη διατύπωση τῆς δεύτερης παραγράφου τοῦ ἀρθροῦ 21 ὡς ἐξῆς: «...στὴν προηγούμενη παράγραφο».

Ἄρθρο 14

Τὸ ἀρθρο 22 ἀντικαθίσταται μὲ τὸ ἀκόλουθο:

«Ἄρθρο 22

Ἡ λογιστικὴ καὶ ἡ ταμειακὴ ὑπηρεσία τοῦ Ταμείου διεξάγεται ἀπὸ τὸν Λογιστὴ καὶ τὸν Ταμίαν τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως, μὲ δυνατότητα ἀποζημιώσεως τῶν ἀπασχολουμένων κατόπιν ἀποφάσεως τοῦ Δ.Σ. Γιά κάθε εἰσπραξὴ ἐκδίδεται διπλότυπο Γραμματίο Εἰσπράξεως ἀπὸ ἀριθμημένο στέλεχος διπλοτύπων ἀποδείξεων, τὸ ὁποῖο ὑπογράφει ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Ταμίαν. Γιά κάθε πληρωμὴ ἐκδίδεται Ἐνταλμα Πληρωμῆς ἀπὸ ἀριθμημένο στέλεχος διπλοτύπων ἀποδείξεων τὸ ὁποῖο ὑπογράφει ὁ Πρόεδρος καὶ ὁ Γραμματέας. Ἡ τήρηση τῶν λογιστικῶν βιβλίων γίνεται ἀπὸ τὸν Λογιστὴ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως. Ὁ Ταμίαν μπορεῖ νὰ κρατεῖ ἓνα ποσὸ τὸ ὁποῖο καθορίζει τὸ Δ.Σ. ἀνάλογα μὲ τὶς περιστάσεις. Οἱ εἰσπράξεις οἱ ὁποῖες ὑπερβαίνουν αὐτὸ τὸ ποσὸ κατατίθενται ὑποχρεωτικὰ στὴν Ἐθνικὴ ἢ σὲ ἄλλη Τράπεζα τῆς ἐκλογῆς τοῦ Δ.Σ.».

Ἄρθρο 15

Τὰ ἐδάφια β καὶ γ τοῦ ἀρθροῦ 24 τοῦ Κανονισμοῦ καταργούνται.

Ἄρθρο 16

Τὸ ἀρθρο 25 τοῦ Κανονισμοῦ ἀντικαθίσταται ὡς ἐξῆς:

«Ἄρθρο 25

Οἱ πόροι τῆς ΛΟ.ΦΙ.Α. διατίθενται γιά γενικότερους φιλανθρωπικούς σκοπούς, σύμφωνα μὲ τὸ ἀρθρο 2 τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, καὶ ἐκτάκτως γιά τὴν ἐνίσχυση τῶν Ε.Λ.Φ.Α. στὴν ἐκπλήρωση τῶν ὑποχρεώσεών τους. Γιά τακτικὰ χρηματικὰ βοηθήματα ἀποφασίζει ὁ Πρόεδρος μὲ εἰδικὴ Πράξη, ὅπου καθορίζεται ὁ λόγος, τὸ χρονικὸ διάστημα καὶ τὸ ὕψος τοῦ βοηθήματος».

Ἄρθρο 17

Ἡ πρώτη παράγραφος τοῦ ἀρθροῦ 27 τοῦ Κανονισμοῦ καταργεῖται.

Ἄρθρο 18

Διορθώνεται ἡ ἐντὸς παρενθέσεως παραπομπὴ τοῦ ἀρθροῦ 28 ὡς ἐξῆς: «...(ἀρθρ. 15)...».

Ἄρθρο 19

Τὸ ἀρθρο 30 τοῦ Κανονισμοῦ καταργεῖται.

Ἄρθρο 20

Ἀπὸ τὶς τροποποιήσεις καὶ συμπληρώσεις τοῦ Κανονισμοῦ αὐτοῦ προκαλεῖται δαπάνη σὲ βάρος τοῦ Προϋπολογισμοῦ τοῦ Νομικοῦ Προσώπου τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου, τὸ ὕψος τῆς ὁποίας δὲν μπορεῖ νὰ προσδιορισθεῖ.

Ἄρθρο 21

Ἡ πράξη αὐτὴ νὰ δημοσιευθεῖ στὴν Ἐφημερίδα τῆς Κυβερνήσεως καὶ τὸ περιοδικὸ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», καὶ οἱ διατάξεις τῆς ἰσχύουν ἀφ'οὔτου δημοσιευθούσιν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Γουμένισσης, Ἀξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ**Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀργολίδος**

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγίου Γεωργίου Ἑλληνικοῦ καὶ 2) Ἀγίου Δημητρίου Πουλακίδας Ναυπλίας, καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Ναυπλίῳ τῇ 13ῃ Φεβρουαρίου 1998

† Ὁ Ἀργολίδος ΙΑΚΩΒΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Πατρῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγίου Γεωργίου Ἄλσους, 2) Ἀγίου Κωνσταντίνου Δοκανεῖκων, 3) Ταξιάρχων Κούμπερι, 4) Ἀγίου Ἰωάννου Προδρόμου Μυροβρύσεως, καὶ 5) Ἀγίου Ἀνδρέου Ρουμπακιάς, καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Πάτραις τῇ 16ῃ Φεβρουαρίου 1998

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρων 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου «Περὶ ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Συλλήψεως Τιμίου Προδρόμου, Κοινότητος Ἀγίου Κων/νου καὶ 2) Ἀγίου Γεωργίου, Θυμαίνης Φούρνων Ἰκαρίας, καλούμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νό-

μμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τά απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Σάμφ τή 19η Φεβρουαρίου 1998

† Ό Σάμου και Ίκαρίας ΕΥΣΕΒΙΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Λήμνου

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις του άρθρου 38 παρ. 2 του Ν. 590/1977 «Περί Καταστατικού Χάρτου τής Εκκλησίας τής Ελλάδος» και τών άρθρων 33 - 37 του ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού τής Ίεράς Συνόδου «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων», προκειμένου νά πληρώσωμεν τās κενās οργανικές θέσεις τακτικών έφημερίων τών ιερών Ναών 1) Άγίας Τριάδος Μυρίνης, 2) Άγίου Γεωργίου Άγγαριώνων, 3) Άγίου Δημητρίου, χωρίου Άγίου Δημητρίου, 4) Άγίων Άναργύρων Δάφνης, 5) Άγίου Παχωμίου Καρπασίου, 6) Άγίου Γεωργίου Κάσπακα, 7) Άγίας Μαρίνης Λειβαδοχωρίου, 8) Άγίου Δημητρίου Λύχνων, 9) Γεν. Θεοτόκου Παναγίας, 10) Είσοδίων Θεοτόκου Πορτιανού, 11) Άγ. Γεωργίου Ρεπανιδίου, 12) Γενεσ. Χριστού Ρωμανού, 13) Άγίου Δημητρίου Σαρδών, 14) Άγίου Νικολάου Σκανδάλης, 15) Κοιμ. Θεοτόκου Τσιμανδρίων, 16) Άγίου Ίωάννου Φυσίνης και 17) Άγίου Γεωργίου Πλατέως

καλούμεν τούς βουλομένους και έχοντας τά κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τά απαιτούμενα δικαιολογητικά διά τήν κατάληψιν τών άνωτέρω κενών θέσεων.

Έν Μυρίνη τή 26η Φεβρουαρίου 1998

† Ό Λήμνου ΙΕΡΟΘΕΟΣ

Ίερά Μητρόπολις Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Έχοντες ύπ' όψει τās διατάξεις: α) τών άρθρων 38, παράγρ. 2 και 67 του Ν. 590/1977, β) του Ν. Δ. 1398/1973, γ) του Ν. 673/1977 και προκειμένου ίνα προβώμεν εις ανακήρυξιν ύποψηφίου πρός πλήρωσιν τής κενής θέσεως τακτικού Διακόνου έν τώ ί. ναψ' Άγίας Παρασκευής Λαυρίου, καλούμεν τούς βουλομένους ίνα καταλάβωσι τήν Διακονικήν ταύτην θέσην και έχοντας τά ύπό του ύπ' άριθ. 2/1969 Κανονισμού «Περί ιερών Ναών, Ένοριών και Έφημερίων» προβλεπόμενα κανονικά και νόμιμα προσόντα, όπως έντός μηνός από τής δημοσιεύσεως τής παρούσης υποβάλωσιν ήμίν τά νενομισμένα δικαιολογητικά διά τά περαιτέρω.

Έν Σπάτα τή 28η Φεβρουαρίου 1998

† Ό Μεσογαίας και Λαυρεωτικής ΑΓΑΘΟΝΙΚΟΣ

« ΕΚΚΛΗΣΙΑ »

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ
ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 - 115 21 ΑΘΗΝΑΙ
Τηλ. και Fax 72.18.308

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ό Άθηνών και πάσης Ελλάδος ΣΕΡΑΦΕΙΜ
† Ό Δράμας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
† Ό Πατρών ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ό Γόρτυνος ΘΕΟΦΙΛΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Όμότη. Καθηγ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Άρχων Διδάσκαλος του Εύαγγελίου τής Μ.Χ.Ε.
Τακτικόν Μέλος τής «Ευρωπαϊκής Άκαδημίας
των Έπιστημών και των Τεχνών»

Έκ του Τυπογραφείου τής Άποστολικής Διακονίας
Ίασίου 1, 11521 Άθήναι, Τηλ. 7210.734
Προϊστάμενος' Σωκράτης Μαυρογόνατος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εύαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Άγιον Όρος και Πολιτισμός.
Μητροπ. Πατρών Νικοδήμου, Μνήμη Φωτίου του Μεγάλου. Επίσημος εορτασμός ύπό τής Ίεράς Συνόδου και τών Θεολογικών Σχολών.
Προκαταρκτικός Πίναξ ύποψηφίων πρός έγγραφην εις τόν κατάλογον τών πρός Άρχιερατείαν εκλογίμων.
Διορθόδοξος Έπιτροπή επί του Θεολογικού Διαλόγου μετά τής ΡΚαθολικής Εκκλησίας (Φανάριον 5-8.12.1997).
Άρχιμ. Μακαρίου Βασιλά, Ό Εύαγγελισμός τής Θεοτόκου.
Άρχιμ. Άθανασίου Γ. Σιαμάκη, Φρύγιος;
Σωτηρίου Ι. Μπαλατσούκα, Ή άκηδία, πάθος άτονίας και όλιγορίας ψυχής.
Ίωάννη Β. Τσάγκα, Ή εικόνα του Θεού στο παιδί και στον έφηβο και ή διδακτική πράξη.
Μιχαήλ Βασ. Γαλενιανού, Ή κλωνική άναπαραγωγή του ανθρώπου από πλευράς ήθικης.
Παρατηρήσεις και Σχόλια.
Εκκλησιαστικά Χρονικά.
Πράξεις ουστάσεως εκκλησιαστικών ιδρυμάτων.
Παράρτημα.